דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר

- תראו מי מדבר על אמינות – תגי אשד
- המשבר, מי הרוויח ומי הפסיד – יוסי מלמן
- למה בכל זאת רוטציה – דב בן־מאיר
- האנטישמיות שלא נעלמה – ריטה קוך
- סיפורים מבית המשפט – יגאל מוסינזון
- כל הארץ, כל העולמות, כוכבים ולילות

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר להיום: ירושלים: 14 – 28; רמת הגולן: 12 – 28; נהריה: 12 – 29; צפת: 12 – 27; טבריה: 14 – 31; עפולה: 12 – 33; שומרון: 16 – 30; תל־אביב: 18 – 31; לוד: 15 – 32; עזה: 16 – 28; באר־שבע: 18 – 34; אילת: 22 – 37.

יום ראשון, ד' בניסן תשמ"ו, 13 באפריל 1986 • גליון 18786

היום 12 עמודים • המחיר 73 אג' כולל מע"מ • באילת 63 אג'

מחלוקת אחרונה: מי באוצר אחרי הרוטציה

הליכוד: אי־אפשר לפסול את יצחק מודעי
המערך תובע חד־משמעית: אין להחזיר מודעי

מאת עליזה ולך, יוסי מלמן ויצחק מרירוד, סופרי „דבר"

סיעת הליכוד תחליט הבוקר, ככל הנראה, שמהלך החילופין במשרדי האוצר והחוץ, בין שמיר למודעי, לא יהיה מלווה בתנאי שאחרי הרוטאציה ייפסל מודעי משיבה למשרד האוצר.

עמדה זו של סיעת הליכוד תוכתב על־ידי החלטת המסיבה הליברלית מאמש. בשעת סגירת הגיליון לא הסתיימה ישיבת 12 חברי המסיבה הליברלית בכנסת, אך ידוע, שעמדת רוב הח"כים היתה, שתיק האוצר שייך להם.

בישיבה הציע שר האוצר, יצחק מודעי, לשקול הצעה משולבת, שתוכנה: זה שיתמנה לשר האוצר במקומו יכהן כשר האוצר עד תום כהונתה של הממשלה; או אחרי הרוטאציה יהיה ראש הממשלה, יצחק שמיר, רשאי למנות שר אוצר כרצונו, והתיק יישבר למסיבה הליברלית.

מודעי הדגיש, כי ברור לו, שחלוקה הראשון של ההצעה ידחה. קיצוניים ממנו הציעו, כי אם יתבע פרס – כפי שדרש בפגישתו ביום ו' עם שמיר – שמודעי יהיה פסול לכהונת שר האוצר אחרי הרוטאציה, יודיעו כל השרים הליבראלים על פרישתם מהממשלה.

ח"כ שפירא: חושב שלא יהיה משבר

ח"כ אברהם שפירא, המתווך ב„משבר מודעי" אמר אמש ל„דבר", כי הוא סבור שאפשר למנוע המשבר שנוצר השבוע על רקע הבעיות בליכוד. לדבריו, התכוון להציע עוד אמש לראש הממשלה לא להגיש את מכתב הפיטורין למודעי היום, אלא לדחות את הגשתו ביום – אם לא ייושבו חילוקי־הדעות עד הבוקר – והוא יוציא מהליכוד הבטחה שלא יצטרפו להצעת האי־אמון של „התחיה" ביום ד'.

ח"כ שפירא גם הכחיש את הידיעות, כי הוא ישמש סגנו של שמיר במשרד האוצר. „לא אקבל את התפקיד בגלל שני נימוקים, לא עשיתי את מה שעשיתי כדי לקבל תמורה אלא כדבר של קודש ולא נולדתי להיות סנדלר".

(סוף בעמוד 2)

הונאה טאקטית או הרגעת המתנגדים?

ידיעות סותרות על היערכות ארה"ב לפעולה צבאית נגד לוב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – ממשל רייגן הפיץ בסוף השבוע ידיעות סותרות בדבר היערכותו לביצוע פעולה צבאית נגד לוב, בין כדי להרגיע את בעלות בריתה של ארה"ב המתנגדות לפעולה וגורמים בקונגרס התובעים היוועצות בהם מראש, ובין כהונאה טאקטית להרדמת העירנות הלובית.

הנשיא רייגן מארח את ראש ממשלת יפאן יאסוהירו נאקאסונה בקמפ־דיוויד וישוב רק הלילה לבית הלבן. אתמול התעלם רייגן כליל ממשבר לוב, במשדר־הרדיו השבועי שלו.

פקידים בממשל ניסו להרגיע כתבים, כי הפעולה נגד לוב לא תיפתח קודם לשיתוף סגן הנשיא ג'ורג' בוש ושר־ההגנה קספאר ויינברגר בהתייעצויות.

בוש עמד לשוב ממסעו במפרץ הפרסי אמש. ויינברגר יחזור היום מהמזרח הרחוק. ראש מטה הבית הלבן, דונלד ריגן, אמר שלשום, כי הממשל „מתקרב למסקנה סופית" בסוגיית האחריות הלובית לפיגוע בדיסקוטק במערב־ברלין וכי „כמעט הכל" שותפים למסקנה.

„ניו יורק טיימס" דיווח אתמול, כי רייגן והיועץ לבטחון לאומי ג'ון פוינדקסטר מצדדים בעמדת שר־החוץ ג'ורג' שולץ, התומך בתקיפה צבאית של לוב, בעוד שוויינברגר, כמה מראשי המטות המשולבים של צבא ארה"ב ופקידים בסטייט־דיפרטמנט מסתייגים מפעולה.

מפקד חיל־הים אדמירל ג'יימס

(סוף בעמוד 2)

„אובזרבר" מפי מקורות ערביים

סוריה חוששת: ישראל תתקוף אחרי פעולת ארה"ב נגד לוב

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – „אובזרבר" הלונדוני מצטט היום מקורות ערביים, המודיעים כי סוריה חוששת שהצעד הבא לאחר מיתקפה של ארצות־הברית על לוב יהיה מיתקפה ישראלית נגד סוריה.

הסורים חוששים, כי מטרת ישראל עתה היא להרוס את חיל־האוויר הסורי ומערך הטילים וכמה מטרות מפתח כגון מערכת ייצור החשמל על סכר הפרת. לדברי פטריק סיל, מדובר בהתקפה אווירית ישראלית ולא בקידום כוחות קרקע.

על־פי החלטה שתקבל היום הוועדה המרכזת

ההסתדרות מקדימה העבודה במוסדותיה בחצי שעה – מיום א'

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

כ־2,500 עובדים בוועד הפועל של ההסתדרות וב־72 מועצות פועלים ברחבי הארץ יקדימו בחצי שעה את יום עבודתם, החל מיום א' הבא. החלטה על כך תקבל היום הוועדה המרכזת של ההסתדרות, על־פי הצעתו של המזכ"ל ישראל קיסר.

שלשום התכנס שוב הצוות המשותף להסתדרות ולארגוני המעסיקים, האמור להנהות את המשק ההסתדרותי והפרטי בהקדמת שעות העבודה. הצוות, בראשות חיים קמינץ מהתאחדות התעשיינים ושאול בן שמחון מההסתדרות, עומד לפנות היום לשר התחבורה חיים קורפו בהצעה להפעיל את התחבורה הציבורית שעה אחת מוקדם יותר. כן יפנה הצוות לשר החינוך והתרבות יצחק נבון, בבקשה להקדים בשעה את פתיחת הלימודים בבתי־הספר.

בתום ישיבת הצוות המשותף להסתדרות ולמעסיקים, התכנסו ראשי כמה איגודים מקצועיים בענפי הייצור והחליטו לפעול להקדמת שעות העבודה במפעלי התעשיה.

ב־21 בחודש ידון בג"צ בשתי עתירות, שהוגשו בעניין הפעלת שעון־קיץ בישראל. העתירה הראשונה הוגשה על ידי ח"כ מיכה חריש („העבודה") ועו"ד יהודה רסלר, והשניה על־ידי התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר וארבע חברות עסקיות.

עיתונים הפרו החוק

שופט בית־המשפט העליון בדימוס ד"ר יצחק קיסטר, המכהן כנשיא המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות, פנה בסוף השבוע שעבר ליועץ המשפטי לממשלה בטענה שהעיתונים עברו על חוק הסוב־יודיצה בדיווחיהם בעניין שעון־הקיץ, משום שהעניין תלוי ועומד בפני בג"צ.

ד"ר קיסטר סבור שבית־המשפט חייב להביע את דעתו בתופעות אלה, דווקא משום שעיתונות הוגנת ואחראית היא כורח לחברה דמוקרטית תקינה. לדבריו, הפרסומים בכלי התקשורת בעניין הפעלתו של שעון־קיץ יצרו אווירה עויינת כלפי הציבור הדתי בכלל וכלפי שר הפנים בפרט.

„לא נניח לאיש להתעשע במחשבה שהעובדים יוותרו על תוספת־היוקר. גם אם שר האוצר מעוניין בכך, מוטב שידע – הוא ואחרים – שההסתדרות לא תסכים לוותר על תוספת־היוקר", אמר ביום ו' מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בהרצאתו במועדון המסחרי התעשייתי בתל־אביב.

בהתייחסו לידיעות בדבר תוכניתו של שר האוצר יצחק מודעי לביטול ההצמדות על־ידי חקיקה, שאל קיסר „האם יצטרכו לחזור על התרגיל של הוצאת צווי־ריתוק? האם חוק כזה לא יפגע בכל מערכת החסכון במדינה?" לדעת קיסר „אם האינפלציה תהיה יותר מ־10 אחוזים בשנה, לא נוכל לוותר על ההצמדה".

דאגה ב„סולל־בונה": לא הושגה התקדמות במו"מ עם ועדי־העובדים

הסיוע מהאוצר מותנה בהשגת הסכם על תנאי הפרישה

מאת חיים ביאור

בהנהלת „סולל בונה" שוררת דאגה, לנוכח חוסר התקדמות במשא ומתן שבין נציגי ההנהלה לבין ועדי העובדים על תנאי הפרישה לעובדים שיפוטרו.

נציגי ההנהלה מנהלים את המשא ומתן עם שתי קבוצות של ועדים בנפרד. הקבוצה האחת כוללת את ועד יצרני הקונצרן („יצרני" חברת „חיזות") והשניה כוללת את אירגון הגג ואת כל יתר הוועדים.

נודע, שההנהלה מציעה שהמועבדים לפיטורים עד גיל 57 יקבלו פיצויים בשיעור של 100 אחוז מהשכר החודשי בתוספת כספי פיצויים הצבורים לזכותם בקרן הביטוח של פועלי הבניין. לגבי מפוטרים בגיל העולה על 57 שנה, המועסקים בקונצרן 25 שנה לפחות, מוצע שהללו יקבלו פנסיה תקציבית בשיעור של 70 אחוז.

לעומת זאת, ועדי העובדים דורשים שככל שהמפוטר מבוגר יותר, הוא יקבל פיצוי גבוה יותר. הוועדים גורסים שעל ההנהלה לשלם 200 אחוזי פיצויים לכל מפוטר שהועסק בקונצרן עד 15 שנה. עבור כל שנת עבודה נוספת יקבל המפוטר עוד 5 אחוזי פיצוי.

יצויין, שרבים מבין המועברים לפיטורים העוסקים ב„סולל בונה" תקופה ארוכה, שגילם בין 20 ל־25 שנה. הגיל של רובם הוא 48־55 שנה.

היום מתחדש המשא ומתן בין ועדי העובדים לבין ההנהלה. זו האחרונה מגלה עתה קוצר רוח, כאשר שהסיוע הכספי האמור להגיע לקונצרן מהאוצר מותנה בהשגת הסכם בין ההנהלה לבין הוועדים.

גורמים ביטחוניים בדרום־לבנון חוששים

התבססות מאות מאנשי ערפאת בצור עלולה לחדש הירי לגליל

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

גורמים ביטחוניים בדרום לבנון הביעו בסוף השבוע חשש, כי התבססותם המחודשת של מאות מחבלים מאנשי ערפאת באיזור מחנות הפליטים בצור, עלולה להביא לחידוש ירי הקטיושות לעבר הגליל המערבי וגבול הצפון.

לאחר שהשתלטו על מחנות הפליטים בצידון, החלו בימים האחרונים מאות מחבלים מאנשי ערפאת להתבסס במחנות הפליטים בראשידייה ובבורג' אל שמאלי שליד צור, ולהקים שם מפקדות צבאיות.

אנשי ערפאת הצליחו להיכנס ולהתבסס במחנות הפליטים ובמבואות צור למרות מחסומי „אמל" וחיילי יוניפי"ל.

בימים האחרונים נרשמו תקריות־אש בין המחבלים שירדו דרומה לבין אנשי „אמל", ונודע על נפגעים משני הצדדים. כתוצאה מכך עזבו בסוף השבוע כ־200 מחבלים את איזור צור ושבו צפונה.

בסוף השבוע הודיעו אנשי „אמל" למפקדי המחבלים שהתבססו במחנות הפליטים באיזור צור, כי אם לא יתפנו מהמחנה בתוך שבוע, ייכנס „אמל" ויתכבש בכוח צבאי כדי לסלקם. גם תושבים מקומיים באיזור צור הביעו אי־נחת מההשתלטות המחודשת של המחבלים על מחנות הפליטים באיזור צור.

המורה הצרפתי מישל בריאן בן ה־42 מחייך בעוזבו, בלווית איש בטחון סורי, את בית משפחת דנדח בבעלבק, אחרי, שחולץ ביום ו' מידי חוטפיו. בריאן, מורה לצרפתית בקולג' הפרוטסטאנטי בביירות, נחטף במרכז ביירות ביום ד' שעבר. (צילום: א.פ.)

התלמיד שחשש מתגובת מורהו החטוף תבע מחיזבאללה: שחררוהו!

מאת גדעון קיץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – המורה הצרפתי מישאל בריאן, שנחטף ביום ג' בערב על ידי אנשי „חיזבאללה" בביירות חזר אתמול לפאריס, לאחר ששוחרר על ידי חמולה לבנונית פרו־סורית בבקעת הלבנון, בתיאום עם השירותים הסוריים והועבר לדמשק.

מיכאל סיפר, כי חלק מן הזמן בילה כלוא בחדר – וחלק אחר בתא המטען של המכונית. חוטפיו נתקלו באנשים מזויינים כשניסו להעביר אותו לבקעת הלבנון, והוא הושלך לתעלה בצד הדרך, כשידיו כפותות.

אחד מבני משחרריו, חמולת דנדח, הוא תלמיד של בריאן בקולג' הפרוטסטאנטי בביירות. הוא תבע ממשפחתו לשחרר את בריאן, בטענה שאם לא כן, הוא עלול להיכשל בבחינות. נראה, כי איום זה ורצון סוריה להפגין רצון טוב כלפי השלטון החדש בצרפת אכן עזרו.

בריה"מ ביטלה מורטוריום על ניסויים גרעיניים

מוסקווה („רויטר", עת"י־סוכנ"צ) – בריה"מ סיימה רשמית את המוראטוריום העצמי על ניסויים גרעיניים שנמשך שמונה חודשים, לאחר שארה"ב ביצעה ניסוי גרעיני במדבר נוואדה ביום ה'.

בהודעה ממשלתית שנתפרסמה במוסקווה, נאמר כי לנוכח ביצוע פיצוץ גרעיני נוסף בארה"ב, הממשלה הסובייטית מצהירה, כי היא חופשית עתה מכל הגבלה על ביצוע פיצוצים גרעיניים כלשהם.

ועידת „התחיה" נפתחת הערב ב„בנייני האומה"

מאת עליזה ולך, כתבת „דבר" לענייני מפלגות

בסימן המעבר ממפלגת שלד למפלגה המונית נפתחת הערב ב„בנייני האומה" ועידת „התחיה". סתר ומחלוקות יתקיימו דיוני הוועידה בקריית־ארבע.

לפתיחת הוועידה הערב הוזמנו נשיא המדינה, ראש הממשלה, ממלא־מקום ראש הממשלה, יו"ר הסוכנות, ראש עיריית ירושלים ואורחים מחו"ל.

קדם לוועידה מיפקד, שהתפקדו בו יותר מ־5,000 חברים. מזכ"ל „התחיה", גרשון אלטשולר, סרב לנקוב במספר המדוייק של מספר המתפקדים.

נושאים מספר ילובנו בוועידה הראשונה מאז איחוד „התחיה" עם „צומת", ביניהם: האם התנועה היא תנועה מיישבת, או רק תנועה פוליטית המעניקה גיבוי להתיישבות.

שי מומחה ישראלי למארחיו בסין: זירמת פרים להשבחת עדריהם

מאת הדי מושיה, סופר „דבר" לענייני חקלאות

ממלא הרשות לתכנון הדיגה במשרד החקלאות, פרופ' שמואל פוהורילס, מבקר בימים אלה בסין בהזמנת השלטונות. זה ביקורו השני של פרופ' פוהורילס בסין. בבואו אשתקד היה בבקשם עם משלחת תעשיינים, אנשי עסקים והמומחים לחקלאות.

פרופ' פוהורילס הביא למארחיו הסיניים זירמת פרים מישראל כתרומה להשבחת עדר הבקר בסין.

סין מעוניינת בפיתוח משק בעלי החיים, בהקמת חוות חקלאיות באזורים שונים, בהפעלת מערכות השקיה מתוחכמות, בהקמת קואופרטיבים חקלאיים־תעשייתיים, בפיתוח אזורים צחיחים, בהקמת מבני תערובת ועוד. סין אינה מקיימת קשרים ישירים עם ישראל והמסחר איתה מתנהל באמצעות ארצות שלישיות.

הודעה חשובה לנוסעי סוויסאיר

כל עוד לא הופעל שעון קיץ בישראל, לוח זמני הטיסות יהיה כדלקמן:

SR 333 תמריא מתל-אביב
כל יום בשעה 6:50

SR 332 תגיע מציריך
כל יום בשעה 18:05

swissair

הדיונים על מיזכר ההבנה מתחדשים השבוע בארה"ב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

בוושינגטון יתנהלו השבוע דיונים בין פקידי הפנטאגון ומשרד־הבטחון על ניסוח מיזכר־הבנה להשתתפות ישראל ב„יוזמת ההגנה האסטרטגית". נראה, כי נוסח מוסכם יוכן להחתמת השרים קספאר ויינברגר ויצחק רבין בעת ביקור רבין כאן, בשבוע הראשון של חודש מאי.

רבין אמור להיוועד בפנטאגון גם עם ראשי המטות המשולבים של זרועות צבא ארה"ב, עם שר הימיה ג'ון להמן ועם מנהל „יוזמת ההגנה" גנרל ג'יימס אייברהמסון. בהיעדר שר־החוץ ג'ורג' שולץ, שישהה עם הנשיא רייגן בוועידת שבע המתועשות בטוקיו, יפגוש רבין עם תת־השר ג'ון וייטהד. החודש ביקר בישראל לחילופי הערכות מנהל סוכנות הביון של הפנטאגון גנרל ליאונרד פרץ.

רבין יביא בשיחותיו עם ויינברגר ועם וייטהד אכזבה מהחלטת רייגן לבקש בהקונגרס לשנה 1987 סיוע צבאי בהיקף 1.8 מיליארד דולאר „בלבד" לישראל, בניגוד להבנה שהושגה בעת ביקור רבין כאן בנובמבר אשתקד, ושלפיה יבקש הממשל תוספת של כ־90 מיליון דולר לסכום זה.

הקיצוץ שייגזר מוקף חוק גראם־רודמן, ושהיקפו טרם ידוע, עלול להפחית את הסיוע הצבאי עד לכ־1.6 מיליארד ובסך הכל כרבע מיליארד דולר פחות משקיוותה מערכת הבטחון עד לתחילת השנה.

פיגור בפיתוח כנפי הלביא בארה"ב

מאת אמיר אורן

וואשינגטון. (מיוחד ל„דבר"). – החברה האמריקאית „גראמן", מקבלניות המשנה הגדולות בפיתוח מטוס־הקרב „לביא", מפגרת בקרוב לחודשיים בניסויי הכנפיים למטוס ומתקשה בהתאמת התנאים המדויקים בים שמטוס יוצרו הכנפיים, כך נודע כאן בשבוע שעבר.

האוצר מכין תכנית כלכלית חדשה: 16% אינפלציה בשנה

בתחום התקציב: קיצוץ בעיתוי המתאים ושמירת מסגרות השכר

מאת שלמה קרמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

במשרד האוצר מתגבשת בימים אלה תוכנית כלכלית חדשה ומסודרת, המהווה המשך לתוכנית הכלכלית שהחלה ביולי 1985. כיעד, הציבה לעצמה התוכנית אינפלציה שנתית בשיעור של 16 אחוזים בשנת הכספים 1986.

התוכנית מציבה לה למטרה את הצמיחה, ואבן־היסוד לכך תהיה שמירה על יציבות המחירים. הצעדים העיקריים המתוכננים הם בתחומי התקציב, שוק ההון, שער החליפין, מאזן התשלומים ויעול המשק הציבורי.

בתחום התקציב מציבה התוכנית קיצוץ נוסף בעיתוי המתאים, שמירת מסגרות השכר בתקציב ללא גידול ריאלי (אי הגדלת שכר, או לחלופין צמצום עובדים), שינוי שיטת עדכון התקציב למחירים, בקרת תקציב וביצועו באופן רבעוני, ופיזור סמכויות ביצוע התקציב ליחידות הפועלות תוך הערכת התועלת התפוקה באותן היחידות.

כמו כן מומלץ בפני הממשלה שלא לחוקק חוק או להתקין תקנה, שהשלכותיהם יהיו הרחבת התקציב.

בתחום שוק ההון, ינקטו צעדים להסטת האשראי ממסלולים קצרי־טווח למסלולים בעלי טווח ארוך ובינוני. תעוצב מדיניות לפירעון התחייבויות הממשלה בעניין מניות הבנקים וישוחררו הנפקות לסקטור הפרטי. בתחום המיסוי, אין כוונה להקטין את שיעור מס ההכנסה השולי.

התוכנית מציבה לעצמה יעד, להגיע לשיעור מס עקיף אחיד על כל המוצרים. במרכזן תיבדק אפשרות צמצום שיעורי המס על העבודה, תוך שמירת המסגרת התקציבית (כלומר, על־ידי צמצום מקביל והסלקטיבי של תשלומי העברה והוצאות אחרות).

בתחום שער החליפין, אין בכוונת המתכננים להנהיג פיחות, אך לא מוציאים מכלל אפשרות ניוד מסויים של השקל ביחס למטבעות האחרים, כלפי מעלה ומטה. הכוונה היא, לשמור על מנגנון קביעת שער החליפין כ„עוגן" ליציבות המחירים במשק.

האוצר מבזבז רבבות דולר ל„חפיפה ממושכת"

הנציגים הכלכליים החדשים שוגרו לארה"ב מוקדם מדי

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – משרד האוצר מוציא רבבות דולרים לשיגור נציגיו החדשים ונציגי משרד המסחר והתעשיה למקומות כהונתם בניו־יורק ובוואשינגטון, חודשים ארוכים קודם לסיום תפקידם של הנציגים הנוכחיים.

פקידים בנציגויות אחרות – ובראשן של משרד החוץ – הביעו מורת־רוח על פעולה חריגה זו, הנוגדת את הנוהג בשירות החוץ.

הציר הכלכלי הנכנס בוואשינגטון פנחס דרור החל בחפיפה עם הציר דן הלפרין, חצי שנה קודם לתום כהונת הלפרין. דרור ישוב במרוצת חודשים אלה לישראל, אך האוצר החל לשלם לו שכר בתקן אמריקאי. יחד עם הוצאותיו האחרות, ביניהן מגורים במלון „הילטון", תעלה חפיפת דרור למשלם־המיסים הישראלי קרוב ל־30,000 דולר.

סכום דומה יוצא גם למימון שהייתו של הנציג המסחרי הנכנס של ישראל בניו־יורק דוד ליבסק, שהחל בחפיפה ארוכה עם הנציג היוצא אבי רוזנטל. דרור וליבסק מונו לתפקידים בידי השרים יצחק מודעי ואריאל שרון.

פקידים במשרדים הכלכליים אמרו בתגובה, כי בשנה האחרונה קיצצו משרדים אלה פעילויות ותקנים בארה"ב בהיקף המתקרב למיליון דולר, וכי הרגישות והמיומנויות המיוחדות בתפקידים אלה מחייבים הכשרה ארוכה.

„התקדמות מסוימת" בתום שיחות מרפי בי־ם על טאבה

הפער בשאלה שצריכה להנחות הבוררים – בעינו

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

„התקדמות מסוימת" – כך הגדירו פקידים בכירים בישראל את שיחותיו של תת שר החוץ האמריקאי, ריצ'רד מרפי, בסוף השבוע בירושלים, בנושא המחלוקת עם מצרים על איזור טאבה. מרפי ועמיתיו אמורים לנסוע היום לקהיר להמשך מסע הילוכים שלהם.

עם זאת, עדיין נותר פער בנוגע לשאלה שצריכה להנחות את הבוררים. ישראל דורשת שהיא תעסוק ב„מיקום הנכון" ("correct location") של הגבול בטאבה, ואילו מצרים תובעת שסאלה זו תבהיר את „המיקום המדויק" ("exact location") של הגבול. לעומת זאת, הושגה הסכמה עקרונית בין שתי המדינות כי בבוררות הבין־לאומית יהיו חברים חמישה בוררים – שלושה בין־לאומיים נייטראליים ושניים לאומיים – אחד מישראל ואחד ממצרים). מרפי והפקידים האמריקאים הדגישו, כי הממשל נחוש בדעתו להמשיך במאמצי התיווך שלו עד סיומה של הבוררות וועדת הבוררים תחל בעבודתה.

במקביל דווח בשיחות הסיכויים להעביר סמכויות נוספות לתושבי השטחים המיועדים ליישם את תוכנית האוטונומיה ב„עזה תחילה".

בשיחות השתתפו ראש הממשלה, שמעון פרס, השר עזר וייצמן, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, ומנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, והיועץ של ראש הממשלה, ד"ר נמרוד נוביק ויוסי ביילין.

דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים, מוסר כי נשיא מצרים האמר אמר אתמול במישור לשיחה ממושכת עם השליח האמריקאי למזרח־התיכון ריצ'ארד מרפי. לא נמסרו פרטים על תוכן השיחה ותוצאותיה, אולם הסברה הרשמית הדגישה את הקביעה, ש„מצרים וארצות־הברית תמימות בדעותיהן ביחס לכל הנושאים החיוניים הקשורים על האיזור".

הסוכר מתייקר ב־13 אחוז

מאת שלמה קרמר

מחיר הסוכר בארץ עולה שוב ב־13 אחוזים, כתוצאה מעליית מחיר הסוכר בשווקים הבין־לאומיים, מ־180 ל־220 דולר הטונה. המחיר המירבי של סוכר לבן לצרכן, כולל מע"מ, יהיה מעתה 67 אגורות הקילו.

דובר משרד המסחר והתעשיה מסר, כי אתמול התבצע המהלך הרביעי של שחרור מוצרים מפיקוח. המדובר בשחרור של 35 מוצרים ושירותים, בעיקר מוצרי תעשיה כגון כלי־עבודה ידניים, כלי מטבח, סריגים, ציוד לתעשייה ועוד.

המהלך נעשה במסגרת התוכנית הרגילה של המשרד. נמסר, כי נשקלת האפשרות להחזיר מוצרים לפיקוח, או להגביר יבוא מתחרה, אם יתברר ששחרור המוצרים גרם להעלאות מחירים חריגות.

פקיד ממשל בריטי הודה: פעמיים בשבוע מסרתי מידע לגוש המזרחי

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). פקיד ממשלתי ממשרד המסחר והתעשיה הבריטי, בריאן ג'נבלסון (27) העביר ידיעות רגישות וחשובות לסוכני מודיעין של הגוש המזרחי בלונדון. גילוי הדבר גרם למבוכה בשירות החשאי אם.איי.5, אשר החליט לא להתערב ולהימנע מדיונים לתפוס אותו במשך שנתיים.

ג'נבלסון הודה כי נפגש פעמיים בשבוע עם הנספח הצבאי בשגרירות צ'כוסלובקיה והעביר לו ידיעות צבאיות ומסחריות. הנושא שעניין ביותר את הצ'כים היה פיתוח מטוס הקרב האירופי העתידי של ארצות נאט"ו.

ג'נבלסון אמר כי הוא לא היה הפקיד הממשלתי היחיד אשר איתו דיברו תחת אפם של אם.איי.5.

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

מועצת העתונות תגבש הצעות לריסון עצמי כדי למנוע חקיקה שתגביל החופש

(ע.) מליאת מועצת העיתונות דנה שלשום בדרכים ליישום החלטות המועצה והתקנון האתיקה המקצועית, כדי למנוע – באמצעות ריסון עצמי – את יוזמות החקיקה שמטרתן להגביל את חופש העיתונות וחירות הביטוי.

בסיכום הדיון הוטל על נשיאות המועצה והוועד־הפועל של המועצה לגבש הצעות מעשיות ברוח הדברים שהועלו במליאה.

נשיא מועצת העיתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך אמר בפתיחת הדיון, כי חופש העיתונות בישראל מבוסס על משפט פוליטי עדין, ויש לקוות שהאופוזיציה לא תאפשר לקואליציה לחוקק חוקים המגבילים את חופש הביטוי. חופש הביטוי נשמר באמצעות על־ידי בית־המשפט העליון, אך הכנסת יכולה ברוב קולות לבטלו. במדינות שאין בהן חוקה המבטיחה את חופש הביטוי, כמו בארה"ב – עיקרון מקודש זה תלוי, למעשה, על בלימה. המאבק הנצחי בין השלטון וכלי התקשורת במדינות שונות מתבטא בכך, שהשלטון רוצה להסתיר, וכלי התקשורת רוצים לגלות. במהלך השנים נוצרו דפוסים מסוימים של דריקות, ועל רקע זה נחקקו חוקים, כגון איסור לשון הרע, הגנת הפרטיות, איסור בזיון בית־המשפט ואיסור פירסום מטעמי „סוב־יודיצה".

בהתייחסו ליוזמות החקיקה האחרונות נגד חופש העיתונות, אמר נשיא המועצה: „כלי התקשורת אינם צריכים לתת לפוליטיקאים אמתלה סבירה לחוקק חוקים כאלה. כלי התקשורת שוכחים את כללי המשחק. נדמה להם – וזו טעות חמורה שיכולה לעלות ביוקר – שמותר להם הכל. לפעמים זה מתבטא בענייני ביטחון המדינה, לפעמים בשיחות כללי אתיקה עיתונאית ולפעמים במירוץ אחרי „סקופ". הצורך הדמיוני להיות ראשון בפירסום או הפחד לאחר בפירסום הופך לעתים למירוץ מטורף, שבו נשכחים כללי התנהגות סבירה".

מנהל לשכת העיתונות הממשלתית, ד"ר ישראל פלג, שהשתתף בדיון במשקיף הציע להנהיג בעיתונים פינה קטנה, שבה יתפרסמו החלטות מועצת העיתונות על פירסומים ועל עיתונאים שפגעו באתיקה המקצועית. לדעתו, יגביר פירסום כזה את האמון כלפי העיתונות מצד הציבור ויחליש את המגמות לחוקק חוקים מגבילים נגד העיתונות.

בדיון הצביעו חברי המועצה על הצורך לבחון את הדרכים לתת „שיניים" להחלטות מועצת העיתונות על־ידי הפעלת סנקציות על עיתונים ועיתונאים שיחרגו מכללי האתיקה.

שמחה בשכונת קנדה ברפיח לקראת החזרה הקרובה לתחומי הרצועה

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

בולמוס של שמחה אחז את תושבי שכונת קנדה בחלק המצרי של רפיח, לקראת החזרתם הקרובה לתחומי הרצועה. אחד מתושבי השכונה אמר: „אנחנו רוצים לחיות במקום שבו חיים קרובינו, שמהם נתקנו בגלל הסכם השלום".

לדבריו, רוב החוזרים אבן יקימו את בתיהם במקום שנועד לכך, בתל אי־סולטאן, אך מעטים מתכוננים לעבור ולהשתקע במקומות אחרים ברצועה.

המתיישבים הישראלים באיזור החליטו לפעול בשלב זה נגד שובם של הפליטים ונגד הכוונות להחיל על הרצועה מימשל עצמי בדרכי הסברה.

את הכנס שהם עומדים לקיים היום בתל אי־סולטן הם מגדירים כחלק ממסע ההסברה שלהם, ואמרו שהם אינם מעלים על דעתם שהצבא ימנע מהם, בהיותם תושבי האיזור, לסייר בתל ולהסביר למתיישבים על מה מדובר. לפי אחת הידיעות רוכז כוח צבאי ברפיח כדי להבטיח שמיבצע החזרת הפליטים לא ישובש. דוברים מטעם המתיישבים קראו לליכוד שיפעל מיד למען סיפוח הרצועה לישראל וקראו לניצי העבודה לנקוט עמדה דומה. לדבריהם, פרס ייכשל בניסיונות הוויתורים שלו ברצועה כמו שנכשל בגדה. אבי פרחאן אמר כי לאחר עקירת הישובים בסיני, החזרת המחבלים ועסקת השבויים – החזרת הפליטים מקברה היא מעשה חמור נוסף בתהליך הנסיגה הציונית והכניעה למצרים.

צה"ל בכוננות

יחידה של צה"ל התמקמה שלשום בבוקר באיזור תל־סולטן, ליד רפיח, לאחר שנודע על כוונת מתיישבים יהודים מגוש קטיף להקים באתר מאהל סמלי, בצורה של משמרת מחאה, נגד החזרת הפליטים מרפיח המצרית אל שטח שבשליטת ישראל.

כיכר בשטוקהולם – על שם ראול ואלנברג

מאריס (עסטיא).– מועצת עיריית שטוקהולם החליטה בסוף השבוע לקרוא את אחת הכיכרות בעיר על שמו של ראול ואלנברג, הדיפלומאט השוודי שהציל אלפי יהודים בבודאפשט משילוחם למחנות ההשמדה בסוף מלחמת העולם השנייה.

אנשי עירייה מסרו, כי בהנצחת שמו על אחת הכיכרות בעיר יש משום הודאה, כי ואלנברג אכן מת.

פקיד העירייה אמר כי „עקרונית אנו קוראים רחובות וכיכרות על שמות אנשים רק לאחר מותם, ואנו מאוד מקפידים על כך".

כיכר ואלנברג החדשה נמצאת במרכז העיר.

ראש ממשלת שוודיה אינגוואר קארלסון עומד לבקר במוסקווה בשבוע הבא, ונמסר כי הוא יעורר שם מחדש את בעיית גורלו של ואלנברג עם השלטונות, בדרג הגבוה ביותר.

ואלנברג נעלם בסוף מלחמת העולם השנייה, לאחר שהסובייטים מסרו, כי הם הכניסו אותו למעצר לצורך הגנה. הם חשדו כנראה, כי הוא פועל למען הביון האמריקאי.

בשנת 1957 פורסמה הודעה קצרה במוסקווה, שבה נאמר, כי הוא מת לפני 10 שנים בכלא סובייטי. יש חוקרים במערב הסבורים, כי הוא עדיין בחיים.

זוכה מאשמת ניסיון לרגל לטובת ברה"מ

מאת סופר „דבר" באירופה

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – התביעה הפדראלית ספגה כאן אתמול תבוסה צורבת, כאשר חבר־מושבעים (תשע נשים ושלושה גברים) באלכסנדריה שבווירג'יניה זיכה את ריצ'ארד קרייג סמית' מאשמת ניסיון לרגל לטובת ברה"מ.

המושבעים קיבלו את טענת סמית, כי הופעל בידי ה„סי־איי־אי" ומסר לסובייטים סודות וזהותם של סוכנים־כפולים במסגרת תוכנית־הונאה של סוכנות־הביון, שהתכחשה למיבצע לאחר מעצר סמית בידי האף־בי־איי.

ראש הממשלה שמעון פרס בפגישה עם שר החוץ של קנדה

שר החוץ של סינגפור בא היום לביקור רשמי

ישראל תבקש מסינגפור שתקים שגרירות בארץ

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

שר החוץ של סינגפור, ס. דאנאבאלן מגיע היום לביקור רשמי בישראל, כאורחו של השר יצחק שמיר. יהיה זה ביקור ראשון מסוגו של שר החוץ של סינגפור בארץ.

נודע, כי במהלך שיחותיו של השר דאנאבאלן עם ראש הממשלה, נשיא המדינה ויושב ראש הכנסת והשר שמיר, תבקש ישראל שסינגפור תקים בארץ את שגרירותה. לישראל יש כבר שגרירות בסינגפור.

במרכז יידונו אפשרויות של הגדלת הסחר. המאזן המסחרי נאמד בכ־70 מיליון דולר ישראל מייצאת לסינגפור סחורות ושרותים בסך 53 מיליון דולר, ומייבאת משם בערך של 13 מיליון דולר.

בתוך כך, ימשיך שר החוץ של קנדה ג'ו קלארק בשיחותיו בארץ. בסוף השבוע הוא נועד בירושלים לשיחה עם ראש הממשלה שמעון פרס ועם מארחו יצחק שמיר. בשיחה עם שמיר סוכם, שתבדק אפשרות להקמת קרן משותפת למחקר ופיתוח, שתעודד השקעות קנדיות במפעלים בישראל, והשקעות משותפות במדינות העולם השלישי.

יצחק שמיר הביע את הערכתו ליחידות של צבא קנדה, שהחלו לשרת החודש במקום היחידות האוסטרליות בכוח הרב־לאומי בסיני.

גוש אמונים מכין מתקפת הסברה בעיירות פיתוח

מאת אריאל בן־עמי, סופר „דבר"

„גוש אמונים" מתכנן מיתקפת הסברה בעיירות הפיתוח, שמטרתה לעודד קבוצות בודדים להצטרף לישובים ביהודה שומרון ועזה.

על־פי התוכנית, תממן תנועת „אמנה", התנועה המיישבת של „גוש אמונים", רכז מיוחד לנושא עיירות הפיתוח – שיעסוק בכך במישרה מלאה. „גוש אמונים" טוען, כי מתנהלת הסתה נגד ההתיישבות ביהודה ושומרון כאילו זו באה על חשבון עיירות הפיתוח.

בדף הסברה שהופץ לצירים של „אמנה" נאמר: „עם כל הרצון והכוונות הטובות, יש להודות שעד־כה לא הצלחנו לפרוץ ולהחדר בצורה רצינית לעיירות הפיתוח. כידוע, הציבור בשכונות ובעיירות הפיתוח ביסודו הינו ציבור האוהד את ארץ־ישראל ובעל השקפות לאומיות איתנות. ידוע גם שבשנים האחרונות „השמאל" את המצוקה בקרב אוכלוסיות אלה, כדי לנגח את מפעל ההתיישבות ביש"ע ומציג אותה כהתיישבות על חשבון עיירות הפיתוח והשכונות".

„גוש אמונים" מתכנן להדריך צוות עבודה שישולבו בו פעילים מהשכונות ומעיירות הפיתוח, כדי להוכיח שעיירות הפיתוח תומכות בו ובפעילותו.

במהלך „מיתקפת ההסברה" בעיירות הפיתוח תסבנה „אמנה" סיורי היכרות ליהודה, שומרון ועזה.

מס ההכנסה פתח במבצע ספירת מלאי בבתי־עסק

מאת שלמה קימר

נציבות מס ההכנסה פנתה ל־100,000 בתי־עסק בארץ בדרישה להמציא למשרדי המס את רשימות המלאי שברשותם, עד סוף אפריל.

המבצע, הנתמך על־ידי ועד עובדי מס ההכנסה, מתקיים לאחר הפסקה של כמה שנים, ונועד לבדוק את אמיתות הצהרות המלאי של בעלי העסקים. הבדיקה תיעשה על־ידי השוואת הרשימות שהמציאו בעלי העסקים לתוצאות ספירת המלאי שעשו מפקחי מס ההכנסה.

כמו כן החלה מחלקת המודיעין של מס ההכנסה באיסוף מידע מבנק ישראל, לגבי משיכות חריגות של מטבע חוץ על־ידי ישראלים, שבאמצע מידע על פעילותם העסקית בחו"ל. הבדיקה תתמקד במשיכות חריגות של יותר מ־10,000 דולר, באמצעות כרטיסי־אשראי, בשנים 1984 ו־1985.

מחלוקת אחרונה

(סוף מעמוד 1)

בעבודה מצפים להכרעת פרס היום

שרים במפלגת העבודה מצפים שראש הממשלה יכריע היום בלי דחיה נוספת בעניין שר האוצר יצחק מודעי, כפי שהודיע כבר בשבוע שעבר.

שר המשטרה חיים בר־לב אמר אמש ל„דבר": „להערכתי, יסכימו היום שרי הליכוד לקבל את ההצעה המקורית שלנו, אך אם יעמדו בסירובם, צריך ראש הממשלה להגיש ליצחק מודעי את מכתב הפיטורין שיעבירו מתפקידו עד לסוף כהונת הממשלה.

לעומת זאת, רמזו מקורביו של ראש הממשלה כי אפשר שיסכים לדחייה נוספת, בת „יום יומיים", בהכרעה. דחיה זאת תידרש, משום שיש עדיין חילוקי דיעות בין שתי המפלגות. בגלל המשבר נדחתה ישיבת הממשלה לשעה עשר, כדי לאפשר לסיעת הליכוד לדון בו. מקורביו של יצחק שמיר מצפים שהסיעה תביע תמיכה ברורה ותדחה את דרישת המערך.

ראש הממשלה שמעון פרס הבהיר ביום ו', בפגישתו עם ממלא מקומו יצחק שמיר, כי מפלגת העבודה לא תסכים שיצחק מודעי ישוב להיות שר האוצר בעוד שישה חודשים, לאחר הרוטציה. יצחק שמיר השיב, כי בדרישה כזו יש משום הפרה של ההסכם הקואליציוני. בפגישה מוקדמת יותר של שרי מפלגת העבודה סוכם, כי על הליכוד להמציא הבטחה מוסמכת שלא יחזירו את מודעי לתפקיד, אם כי ברור גם לשמעון פרס שתיק האוצר ישאר לאחר הרוטציה בידי הליכוד.

כמו כן דחו שרי העבודה בקשה של יצחק מודעי, לאפשר לו למנות סגן שר שני במשרד האוצר למשך ששת החודשים הבאים. נראה כי שמיר התכוון להביא למשרד את ח"כ יגאל כהן אורגד, מי שהיה שר האוצר. שרים בעבודה אמרו, כי „לא יעלה על הדעת למנות עוד סגני שרים, שעה שהממשלה מנופחת דיה". לפיכך, אם יימצא הסדר, ישאר שרי אמוראי במשרד האוצר וסגן השר רוני מילוא במשרד החוץ, אליו יגיע יצחק מודעי.

בתוך כך נמשכים חילופי ההאשמות בין שתי המפלגות ובין ראש הממשלה וממלא מקומו. מקורבי פרס טוענים, כי הוא קיבל הסכמה מוקדמת של יצחק שמיר, כי „יצחק מודעי לא יחזור להיות שר האוצר", ואילו מקורבי יצחק שמיר אמרו ל„דבר": מעולם לא ניתנה הסכמה כזו. זה ממש בלתי מובן. הסכמנו להעביר את מודעי מתפקידו, כדי לשמור על כבודו של ראש הממשלה. שמיר עצמו משלם מחיר מסויים כאשר הוא נאלץ לעזוב את משרד החוץ אך דרישתו הנוספת היא הפרה של ההסכם הקואליציוני. בכך מתגלה שוב פרצופו האמיתי". מקורבי שמיר הדגישו עוד כי „האחריות לפירוק ממשלת האחדות הלאומית מוטלת על שמעון פרס".

ראש הממשלה שמעון פרס הכחיש בדיווחו לשרי מפלגתו, שהושג כבר סיכום בפרשה לפני שבוע, בפגישתו הלילית הסודית עם השר אריאל שרון. פרס טען כי שרון בא אליו לשיחה כללית שנמשכה כעשר דקות.

סופר „דבר" יצחק מירוזר, מוסר: „אני לגמרי מחוץ לתמונה. אני המום ומבולבל ואין לי מושג מה קורה כאן", כך הגדיר את תחושתו סגן ראש הממשלה דוד לוי בראיון שנתן ביום ו' בביתו בבית־שאן לכתב „קול ישראל" בצפון חיים הנס. דוד לוי תקף בחריפות רבה את שלושת שרי הליכוד שרון, שמיר ומודעי, האשים אותם שהם „בישלו דייסה" מאחורי גבם של שרי הליכוד וחברי הסיעה.

דוד לוי האשים את השלושה „שבפגישת הסיעה ביום ה' שעבר הם פשוט הונו את החברים, שכן כבר אז הם ידעו למעשה שסיכמו עסקה".

שחמט

היום הסיבוב החמישי

מאת אליהו שטר

בסיבוב השלישי של אליפות ישראל בשחמט שהתקיים ביום ששי לפני הצהריים הושגו התוצאות הבאות: אלון גרינפלד גבר על אליהו שוורצר, יצחק ויגנר על יוחנן אפק, ניר גרינברג על ולדימיר אלתרמן, אילן מנור על שמעון בגן, ויהודה גרינפלד על מרק קטליאר.

בתיקו הסתיימו המשחקים: נתן בירנבוים – יאיר קרידמן, שאול דורקוב – גדי ריכליס, עופר ברוך – יונה קוסשווילי.

אחרי 3 סיבובים הוביל יצחק ויגנר עם מלוא 3 הנקודות, לפני גדי ריכליס ויאיר קרידמן 2½, ניר גרינברג ואילן מנור 2.

בסיבוב הרביעי שנערך אמש הסתיים רק משחק אחד עד מסירת הידיעה ובו גבר יצחק ויגנר על ולדימיר אלתרמן.

הנשים היו חופשיות ביום ששי ושבת.

הסיבוב החמישי יערך היום בשעה 15.30 בספריה העירונית ביפו.

ארה"ב – לוב: דיווחים סותרים

(סוף מעמוד 1)

ווסקינס מבקר עתה בסין. כוחות־המשימה שבגרעינן נושאות־המטוסים „קוראל סי" ו„אמריקה" עמדו לחבור אתמול מדרום לסיציליה, יממת הפלגה יחידה מגזרת לוב. רשת „איי־בי־סי" דיווחה, כי בתקיפה יופעלו מבצעית לראשונה טילי שיוט מדגם „טומאהוק".

מועצת הבטחון התכנסה אמש להתייעצויות בלתי רשמיות, שבהן נבדקה נכונה של מאלטה לכנס את המועצה להצבעה על הצעת החלטה שתקרא לסיכול פעולה אמריקאית נגד לוב. בתחילת ההתייעצויות ניסו תומכותיה של לוב לצרף לשבעה הקולות שגייסו במועצה לאחר תקרית מפרץ סידרה לפני שבועיים שני קולות נוספים, הדרושים לקבלת ההחלטה (אם כי יביאו להפעלת הווטו האמריקאי).

מאמצי תומכות לוב התמקדו בוונצואלה, תאילנד וטרינידאד. ממשל רייגן הביע, לפני כן, אכזבה מהסתייגות ממשלות מערב־גרמניה ואיטליה מכוונותיו לפעול צבאית נגד לוב.

יו"ר ועדת־החוץ של הסינאט ריצ'ארד לוגאר דרש מהממשל לקיים את מחוייבותו החוקית להיוועץ בקונגרס קודם לפעילות מלחמתית. סקר דעת־קהל של „ניו יורק טיימס" ו„סי בי אס" העלה, כי 62 אחוז מהנשאלים רואים בפיגועי הדיסקוטק ו„ט.וו.א." גמול על תקריות מפרץ סידרה, וכי לדעתם נעשה הטרור לבעייה הלאומית החמורה ביותר.

בתריפולי (ע"צ, „רויטר" עת"ים). – שליט לוב מועמר קדאפי אמר ביום ו', כי ממשלת לוב הכלילה בתוכנית ההתקפה הנגדית שלה ערים שתותקפנה בדרום אירופה, אם יתקפו כוחות נאט"ו את ארצו.

בהודעת סוכנות הידיעות הלובית מצוטטים דבריו של קדאפי, שאמר כי האיום האמריקאי על לוב מכוון נגד מטרות אזרחיות, ללא כל משמעות צבאית.

רדיו לוב אמר אתמול, כי לוב עשויה לפנות לעזרת ברית־וארשה במקרה של עימות עם ארה"ב ועם מדינות נאט"ו. בשידור צוין, כי מזכיר נאט"ו לורד קרינגטון הביע את תמיכת ארצות נאט"ו לפתוח „בצעדים התוקפניים והזדוניים של ארה"ב נגד לוב".

משמעות הדבר, נטען בשידור, שלוב ניצבת בפני „אויב ששטחו משתרע מתל־אביב עד וושינגטון דרך נאט"ו".

„לכן", אמר הרדיו הלובי, „תיאלץ לוב להכנס לבריתות צבאיות ולהפעיל בריתות קיימות שלה עם מדינות אחרות, וייתכן שתרחיק לכת ותפעיל את כוחות ברית וארשה בעימות עם הברית האימפריאליסטית הציונית התוקפנית".

במקורות גוש נאט"ו בבריסל נמסר אתמול, כי הגוש טרם החליט החלטה רשמית כלשהי בנוגע לשאלה האם להצטרף לפעולה צבאית אמריקאית אפשרית נגד לוב. דובר הגוש מסר, כי המועצה הצפון־אטלנטית – שהיא הרשות הפוליטית העליונה של הגוש – לא התכנסה לדון בעניין הלובי.

ראש ממשלת איטליה בטינו קראקסי אמר אתמול, כי אין הוא סבור שארה"ב תפתח בפעולה צבאית נגד לוב לפני יום שני.

בשיחה עם כתבים לרגל פתיחת היריד במילאנו, אמר קראקסי: „המצב מסובך, ואני עומד להיפגש עם מדינאי אמריקאי בכיר ביום שני". משרד ראש הממשלה ברומא אישר, כי קראקסי יקיים שיחות עם שליחו האישי של הנשיא רייגן, אולם לא גילה את שמו.

מת הצייר שמשון הולצמן

מאת סופר „דבר"

שמשון הולצמן, מוותיקי הציירים בארץ, נפטר בשבת אחרי הצהריים בתל־אביב. בן 78 היה במותו.

שמשון הולצמן נולד בפולין, גדל בווינה ועלה עם משפחתו בשנת 1922 והתיישב בתל־אביב. אביו ואחיו היו צבעי בתים ובין השאר עיטרו גם את מלון „המלך דוד". שמשון הולצמן הצטרף אליהם. החל לצייר בסוף שנות ה־20 ונסע להשתלם בפאריס. היה הזוכה הראשון בפרס דיזנגוף וזכה בו שלוש פעמים. עם קום המדינה היה בין הציירים הראשונים שהשתקעו בצפת.

תמונותיו, ציורי השמן והאקוורלים, של נופי הארץ, צפת וטבריה, תל־אביב ושכונותיה, מראות מרהיבי צבע ואור, תלויים בבתים רבים, נדרשים ואהובים. נחשב לאחד הציירים מן השורה הראשונה של ישראל. ההלוויה תיערך ביום ב'.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	3–3	מעונן
אמסטרדם	3–0	מעונן
בואנוס איירס	24–14	בהיר
הלסינקי	5–2	בהיר
הונג קונג	21–19	מעונן
וינה	15–0	מעונן
ז'נבה	3–1	מעונן
טוקיו	14–7	בהיר
טורונטו	6–0	שלג
יוהנסבורג	24–10	בהיר
לונדון	7–2	מעונן
ליסבון	13–9	גשום
מדריד	15–0	שלג
מונטריאול	7–2	גשום
ניו־יורק	8–3	מעונן
סאן פאולו	31–20	מעונן
פאריס	4–1	שלג
פרנקפורט	8–5	מעונן
ציריך	4–3	גשום
ריו דה ז'נרו	30–21	בהיר
שטוקהולם	8–6	מעונן
שיקאגו	19–1	בהיר

swissair

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם „למרחב"
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ. 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאזיה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 642111־3, מ. 33104

בצער רב וביגון כבד
אנו מודיעים על פטירתו של
ד"ר
ישראל גולדשטיין
ההלויה תצא מחצר המוסדות הלאומיים
ביום ב' ה' בניסן תשמ"ו 14 באפריל 1986
בשעה 11.00 בבוקר.
הקבורה בבית העלמין סנהדריה, ירושלים.
אשתו
בנו וכלתו
חתנו
הנכדים והנינים
וכל המשפחה בישראל ובארה"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אבינו וסבנו היקר
צבי גרינשפון
בן ינטה וזאב ז"ל
מראשוני עפולה ובניה
יובא למנוחת עולמים היום, יום ראשון ד' בניסן תשמ"ו 13.4.86.
ההלויה תצא מבית ההלויות של בית־החולים עפולה בשעה 15:00
ותעבור דרך בית הכנסת הגדול לבית העלמין בעפולה.
המתאבלים מרה:
בנותיו וחתניו
רחל ודן וינברג – גבעתיים
רבקה וד"ר פתר זגל – עפולה
בנו וכלתו דוד ויוכבד גרנות – טבעון
נכדיו נכדותיו ניניו והמשפחה

המשפחה העולמית של
קרן היסוד
המגבית המאוחדת לישראל
מבכה מרה את פטירתו של
ד"ר
ישראל גולדשטיין
יו"ר עולמי של קרן היסוד – המגבית המאוחדת לישראל
בשנים 1961־1971
מורה ומחנך במילה ובמעשה
מנהיג דגול בשורה ארוכה של גופים יהודיים אמריקאיים ועולמיים
אדם שבעלייתו ארצה הגשים את הערך הציוני הנשגב מכל
מעטים זכו בימי חייהם להישגים כה גדולים ומשמעותיים
בשם העם היהודי ולמענו.

ההסתדרות הציונית העולמית
והסוכנות היהודית לא"י
אבלות על מותו של
ד"ר ישראל גולדשטיין
מנהיג ציוני עתיר זכויות ורב פעלים,
מי שכיהן כגזבר הסוכנות היהודית ויו"ר עולמי של קרן היסוד
תנחומים כנים למשפחה
אריה ל. דולצ'ין
יו"ר ההנהלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו
חיה ויקסלבוים־פטאש
ההלויה היום יום ראשון ד' בניסן תשמ"ו
13.4.86 שעה 15.30 בבית העלמין בנען.
המשפחה
וקיבוץ נען

השתתפותנו הכנה באבלה הכבד של חברתנו תרצה לחנה
במות אחותה ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל
לישראל במרחב הדרום

לחברנו שמעון אביטוב
אתך באבלך הכבד על מות רעיתך
זהבה ז"ל
לשכת המס המרכזית
והלשכות המרחביות

אוניברסיטת בר־אילן מעניקה תואר ד"ר כבוד לנשיא ונצואלה

(עשית). אוניברסיטת בר־אילן תעניק ביום ד' תואר דוקטור כבוד לנשיא ונצואלה, ד"ר חיימה לוסינצ'י, לאות הוקרה על התמסרותו לטובת הכלל ותרומתו לאנושות ולקשרים בין מדינת ישראל ונצואלה.

טכס הענקת התואר יתקיים בקראקס שבוונצואלה בהשתתפות שרי ממשלה, שופטי בית־המשפט העליון, חברי קונגרס ושגריר ישראל בוונצואלה, אוסקר פרי־שר. את אוניברסיטת בר־אילן ייצגו בטכס: פרופ' עמנואל רקמן – נגיד האוניברסיטה, פרופ' מיכאל אלבק – נשיא, ודוד אלטמן – המנכ"ל. ישתתפו גם ראשי הקהילה היהודית המקומית ובראשם הרב פנחס ברנר, הרב הראשי ליהדות ונצואלה. דוד וייס – מחשובי הקהילה, נבחר לשמש כיו"ר הטכס.

בשלושת הימים שלפני הטכס יתקיים בקראקס קונגרס בין־לאומי בנושא האימונולוגיה, מטעם אוניברסיטת בר־אילן ושר המדע של ממשלת ונצואלה – טוליו ארנדס.

חב' החשמל המזרח־ירושלמית עתרה לבג"ץ: ממשלת ישראל מתנכלת לנו

(ע.) חברת החשמל המזרח־ירושלמית מוענת בעתירה שהגישה לבג"ץ, כי ממשלת ישראל מנסה להצר את צעדיה כדי שתוותר על זכיונותיה לספק חשמל לשכונות היהודיות במזרח העיר.

העתירה הוגשה נגד שר האנרגיה והתשתית, משה שחל. החברה המזרח־ירושלמית מבקשת מבג"ץ, באמצעות עוה"ד שלמה תוסיה־כהן ופליציה לנגר, להורות לשר להוזיל את החשמל שרוכשת החברה מחברת החשמל הישראלית, כדי להכסיח את רווחי החברה המזרח־ירושלמית.

בעתירה נאמר כי החברה נאלצת לרכוש כ־95 אחוז מתצרוכתה מהחברה הישראלית, ו"ממשלת ישראל הערימה מכשולים בפני העותרת, הן על־ידי אי־מתן רשיונות לרכוש ולייבא גנרטורים לשם חידוש הציוד, והן בעניין אישור התעריפים שהעותרת תהא רשאית לגבות מצרכניה – דבר שגרם לכך שהעותרת מכרה ומוכרת חשמל בהפסד ונקלעת לקשיים כספיים".

פרופ' זמיר: חקירת ויסות מניות הבנקים טרם הסתיימה

(ע). – היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, קבע שוועדת החקירה לעניין ויסות מניות הבנקים טרם סיימה עבודתה.

"אני סבור שמן הראוי להימנע מהתבטאויות פומביות לגבי המסקנות וההמלצות האפשריות של ועדת החקירה, לפני שהדו"ח יוגש" כתב זמיר למזכיר הממשלה, ד"ר יוסי ביילין, בעקבות פירסומים בעיתונות, לפיהם השלים הדו"ח ומסקנות הוועדה הועברו לידיעת גורמים שונים. היועץ המשפטי לממשלה קבע, כי ידיעות אלה אינן מוסמכות, אינן נכונות והוועדה טרם סיימה עבודתה.

השופט גער: המסמכים הובאו – ומעצר דמיאניוק הוארך ב־15 יום

(ע). – מעצרו של ג'ון איוואן דמיאניוק הוארך שלשום לפני הצהרים ב־15 יום, לאחר שאנשי המשטרה והפרקליטות שיכנעו את שופט השלום, אברהם בן הרוך, שיש בידם חומר נוסף המצדיק המשך החזקתו של הפושע הנאצי במעצר.

רגעים של מתח עברו על בית המשפט שהתכנס באולם התרבות של הסוהרים בכלא רמלה, כאשר השופט הכריז על הפסקה של 5 דקות. "לא ייתכן לדבר ולבקש הארכת מעצר בלי לבסס דרישה כזו במסמכים או הוכחות" גער השופט בקדחה בנציג המשטרה, אלכס איש־שלום, שהביא את בקשת המעצר לבית־המשפט.

בתום ההפסקה הקצרה הובאו בפני השופט תמונות ומסמכים ולאחר שסנ"צ איש־שלום חזר וציין שמדובר בעבירה שהעונש הצפוי בעבורה הוא מוות, הורה השופט על המשך המעצר.

אמר השופט: "מאז הדיון האחרון התקבל חומר רב מארצות שונות, המחייב חקירה נוספת ומקיפה, בין היתר תמונות של החשוד והמסמכים שונים. אי־לכך, אני מצווה לעצור את החשוד ל־15 יום".

חברות כבוד תוענק מחר למורים לעברית בבריה"מ מטעם הסת' המורים בארץ

(עש"ה). במעמד נשיא המדינה, חיים הרצוג, ובהשתתפות שרים וחברי־כנסת, תוענק מחר חברות כבוד מטעם הסתדרות המורים בישראל והמועצה לבעד יהודי בריה"מ, למורים לעברית, במסורבי עלייה.

הטקס ייערך בתיאטרון ירושלים בהנחיית חיים יבין ובהשתתפות יהורם גאון ולהקת קולה.

ד"ר גולדשטיין־מראשי התנועה הציונית בארה"ב – יובא מחר למנוחות

(ע.) ד"ר גולדשטיין, מראשי התנועה הציונית בארה"ב ומנהיגי היהדות שם, מת שלשום בבית־החולים "שערי צדק" בירושלים בגיל 90.

ד"ר גולדשטיין היה במשך שנים רבות רב קהילת "בני ישורון" בניו־יורק, ואחד מראשי הציבוריות היהודית והציונית. הוא כיהן גם כנשיא הקק"ל באמריקה, והיה אחד המנהיגים הציוניים שעלה ארצה ב־1980 והשתקע בירושלים.

בשנות פעילותו בארץ היה חבר הסוכנות היהודית וחבר ההנהלה הציונית, וכיהן כיו"ר הנהלת קרן היסוד במשך 10 שנים. הוא כתב ספרים בנושאי הציונות והיהדות המתחדשת.

השאיר אשה, בן, נכדים ונינים בארץ ובארצות־הברית. הלווייתו תצא מחר ב־11 בבוקר מחצר המוסדות הלאומיים בירושלים.

בית משפט השלום
רחוב ויצמן 1, תל־אביב
תיק אזרחי בכ' 21894/84

הזמנה לדין

לדוד קוביאגוב שכתובתו רח' בית להב 7/16 חולון וכיום בלתי ידועה.

הואיל והתובע הפניקס הישראלי ע"י ב"כ עו"ד אשר הגיש לבית משפט השלום בתל־אביב תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצ"ב בתיק הנ"ל, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו, ולהתייצב למשפט ביום 22.5.86 שעה 8.30 ודע לך, שאם תגיש כתב הגנה ולא תתייצב למשפט ביום האמור בהזמנה, יינתן באותו יום פסק דין שלא בפניך, אך אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לכך בהזמנה, יינתן פסק־דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט בהזמנה להתייצב תבוטל.

יום 22.1.86 (–) מזכיר ראשי
בית משפט השלום, תל־אביב־יפו

ראש הקהילה היהודית של רודוס: ואלדהיים גזל דברי־ערך מיהודים

מאת יוסי מלמן, כתבו המדיני של "דבר"

ראש הקהילה היהודית באי רודוס מאשים את ד"ר קורט ואלדהיים, כי גזל דברי־ערך מיהודים, בהיותו קצין בצבא הגרמני.

מוריס סוריאנו אמר לעיתונאי ז'אק כהן, כי ואלדהיים הגיע בסוף מלחמת העולם השניה לבתיהם של כמה יהודים, כשהוא מלווה בשניים מחבריו הקצינים. "הם אילצו יהודים למסור להם תכשיטים, זהב ודברי ערך אחרים, והכניסו הכל למזוודות".

היום יגיעו למשרד החוץ בירושלים המסמכים שצילמו נציגי ישראל בארכיון האו"ם, העוסקים בעברו של מי שהיה מזכיר האו"ם. לאחר שיעיינו בהם פקידי המשרד, הם יועברו לבדיקה של מומחים ב"יד ושם" שיקבעו אם יש במסמכים כדי להעיד שקורט ואלדהיים השתתף במבצעי גירוש ורצח של יהודים ופרטיזנים ביוגוסלביה, או ידע עליהם.

מזכיר האו"ם לשעבר קורט ואלדהיים קיבל לידו העתק התיק של ועדת האו"ם לפשעי מלחמה עליו ועל היחידה שבה שירת בבלקנים.

דובר מדינה אמר, כי ואלדהיים יגיב על תוכנו של התיק בקרוב. ואלדהיים קיבל את התיק ביום ו' מידי נשיא אוסטריה רודולף קירשלאגר, שביקש את תגובתו.

"מר ואלדהיים ישלח מכתב לנשיא קירשלאגר ובו יאשר את קבלת המסמכים ויביע את עמדתו על הכלול בהם", אמר דובר מטה הבחירות של ואלדהיים בווינה.

דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה, מוסרת: "בחירתו של ואלדהיים לנשיא אוסטריה, ב־1 – 4 במאי, עלולה לגרור תגובת חרם בין־לאומי נגד אוסטריה", כך טען בראיון השבוע שמעון ויזנטל, צייד הנאצים ומי שעומד בראש "המכון לעדות" בווינה.

ויזנטל טען עוד, כי הקונגרס היהודי העולמי הזדרז לפעול בעניין ואלדהיים, בלי שערך תחילה במסמכים השמורים בידו ומבלי להתייעץ בו עצמו באשר להשפעת העניין על הקהילה היהודית בווינה.

ויזנטל מסכים, כי ואלדהיים "אינו טהור לחלוטין". וכי באוטוביוגרפיה שלו קיים פרק זמן בלתי מדוייק, שבו שירת ביוון וביוגוסלביה.

ויזנטל אינו מקבל את הטענה כאילו לא ידע ואלדהיים על משלוח 43,000 יהודי סלוניקי לאושוויץ.

שמעון ויזנטל טוען, כי למרות כל זאת, לא גינתה אותו ממשלת יוגוסלביה, וטיטו אף עיטר אותו באות כבוד. ויזנטל תמה מדוע לא יצא הקונגרס היהודי נגד ואלדהיים עת מונה לשר החוץ האוסטרי, והוא טוען, כי אפילו הסוציאליסטים, המתנגדים לוואלדהיים, רואים במעשה הקונגרס היהודי התערבות בעניינה הפנימי של אוסטריה.

לדבריו, לא תסכים מפלגת העם האוסטרית – מפלגתו של ואלדהיים – להסיר את מועמדותו, ואם ייבחר, הרי חלקית תהיה זאת תוצאה של מאמצי השמצה של הקונגרס היהודי העולמי.

הדתיים ישלמו פיצוי וחברת הרכבל בחיפה הסכימה לא להפעילו בשבת

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

המערכה על הפעלתו של הרכבל בחיפה בשבת הגיעה ככל הנראה לסיומה, לאחר שחברת הרכבל, אשר רכשה אותו מידי העירייה, הסכימה, לדברי חוגים דתיים, שלא להפעילו בשבת. אותם חוגים מסרו, כי בעלי הון דתיים הבטיחו לפצות את חברת הרכבל, אם ייגרמו לה הפסדים בגין אי־הפעלתו בשבת, על־ידי מתן הקלות כלכליות לרבות פריסת חובות ומתן הנחות בתחומי הריבית וההצמדה. כן הובטח לחברה לארגן בימי חול סיורים ברכבל לתלמידי ישיבות ובתי־ספר דתיים.

לסופרת "דבר" נודע, כי בסוף השבוע קיבלה חברת הרכבל את האישור של מפעל באושה, לאחר שהתחייבה שלא להפעילו בשבת. קבלת האישור מקנה תוקף חוקי לעיסקת המכירה של הרכבל מהחברה הכלכלית ליזמים פרטיים.

מהעירייה ומהחברה הכלכלית נמסר ביום ו', כי מפליא הדבר, שהאישור למפעל מאושר נשלח לחברת הרכבל, ולא לעירייה, ולחברה הכלכלית, שהם, למעשה, המכותבים הראשיים בעניין זה. מחברת הרכבל סירבו בסוף השבוע לאשר או להכחיש את הידיעות בדבר היענותם ללחצים של החוגים הדתיים. הם הסכימו לגלות, כי הרכבל יופעל כבר בשבוע זה וכי פתיחתו הרשמית תהיה בעוד כחודש.

בינתיים נודע, כי השותפים הדרוזים ברכבל, שהיו אמורים לתפעלו בשבתות, חזרו בהם מהסכמתם לשמש "גוי של שבת", אחרי פגישה שנערכה בשבוע שעבר בין הרב הראשי הספרדי של חיפה, הרב אליהו בקשי־דורון, לבין הקאדי הדרוזי, נור אל־דין הלבי.

הרב שאר־ישוב כהן, רבה הראשי האשכנזי של חיפה, וישראל לבנון, יו"ר המועצה הדתית בעיר, אמרו בסוף השבוע, כי עניין הרכבל סודר לשביעות רצונם של הדתיים וכי החברה שעומדת להפעיל את הרכבל רגישה לענייני דת ומסורת ולא תפעיל את המתקן בשבת מעל מערת אליהו. הדוברים התמיהו לראש העיר אריה גוראל, שעל אף עמדתו בנושא הפעלת הרכבל בשבת הוא מתנהג כלפי הציבור הדתי בעיר טוב יותר מאשר בכל עיר אחרת.

דובר עיריית חיפה י. בר אמר, כי גוראל איתן בדעתו, שיש להפעיל את הרכבל שבעה ימים בשבוע וכי במו"מ עם החברה שרכשה את המיתקן היתה הבנה בעניין זה. אם יתברר, לדבריו, שאמנם הושג הסכם בין חברת הרכבל לבין החוגים הדתיים בדבר אי־הפעלתו בשבת, יבקש ראש העיר מהחברה הכלכלית לבדוק את תנאי החתימה על הסכם המכירה.

סופרת "דבר" מציינת, כי בהסכם המכירה של הרכבל צויין, כי על הרוכשים לעשות מאמצים להשגת היתרים להפעלתו בכל ימות השבוע אך לא צויין במפורש כי יש להפעילו בשבתות.

שערים יציגים ליום 11.4.86

דולר ארה"ב	1.4811
לירה סטרלינג	
מרק גרמני	0.6447
פרנק צרפתי	0.2025
פלורין הולנדי	0.5724
פרנק שווייצרי	0.7705
כתר שוודי	0.2029
כתר נורבגי	0.2051
כתר דני	0.1751
מרק פינלנדי	0.2861
דולר קנדי	1.0701
דולר אוסטרלי	1.0594
רנד דרום אפריקאי	0.7280
10 פרנקים בלגיים	0.3176
10 שילינגים אוסטריים	0.9181
1000 לירטות איטלקיות	0.9410
100 יינים יפניים	0.8324
אקו	1.9627
100 פזטות ספרדיות	1.0188
דינר ירדני	4.1175
10 לירות לבנוניות	0.6732
לירה מצרית	0.8220

"חסד" קופת חסכון לחינוך בע"מ – חיפה

תמצית מאזן ליום 28 בפברואר, 1986 – בלתי מבוקר מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד פברואר, 1986 (בשקלים חדשים שלמים)

	28.2.86	31.8.85
הלוואות	31,695,891	31,734,492
השקעות	1,715	11,697
יעודה לפיצויי פרישה		
בניכוי העתודה	22,480	25,706
חייבים שונים	12,784	190,391
מזומנים	201,586	122,052
רכוש קבוע	265	–
	31,934,721	32,084,338
הון, קרנות ועודפים	7,330,251	6,958,441
חסכונות	24,582,150	25,090,614
התחייבויות אחרות	22,320	35,283
	31,934,721	32,084,338

תמצית דין וחשבון הכנסות והוצאות – בלתי מבוקר לחצי שנה שנסתיימה ביום 28 בפברואר, 1986 כולל התאמה להשפעת האינפלציה לפי מדד פברואר, 1986 (בשקלים חדשים שלמים)

	28.2.86	31.8.85
הכנסות	461,913,282	23,333,746
הוצאות	460,668,244	17,931,906
עודף מפעולות רגילות	1,245,038	5,401,840
התאמה אינפלציונית (בשחיקה): אינפלציונית של פריטים כספיים	873,229	2,703,718
עודף כמתואם נקי	371,809	2,698,122

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(–) ב. חדי – מנכ"ל (–) ת. ינקלביץ – יו"ר
חיפה, 30 במרץ, 1986.

אוניברסיטת חיפה

הפקולטה למדעי הרוח – החטיבה ללימודי תנועת העבודה
החוג ללימודי ארץ־ישראל
בשיתוף עם
המרכז הקיבוצי – המכון לחקר הקיבוץ והרעיון השיתופי

מפגש עם מזכ"ל ההסתדרות
ח"כ ישראל קיסר
אשר ירצה על הנושא:
הסתדרות העובדים כתנועה חברתית – היום

ייערך ביום שלישי, ו' בניסן תשמ"ו (15 באפריל 1986) בין השעות 13.00-11.00 באולם המצפור, מגדל אשכול, קומה 30, אוניברסיטת חיפה

יו"ר: **ד"ר יעקב גולדשטיין** – החוג ללימודי ארץ־ישראל
ברכות: **פרופ' אברהם רונן** – דיקן הפקולטה למדעי הרוח
דברי פתיחה: **ד"ר נתן ינאי** – ראש החוג ללימודי א"י והחטיבה ללימודי תנועת העבודה

מגיבים: **ד"ר יעל ישי** – ראש החוג למדע המדינה
מר אילן גבריאלי – ראש המועצה המקומית יקנעם
מר דן צמחי (חמדיה) – מנהל המפעלים האזוריים, עמק בית־שאן

בדבר פרטים נא לפנות לטל. 04-240943-940

[illegible] – 1965
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1965 [illegible]
[illegible]

לא נשאר חייב

לנאום בפתיחת ועידת מפלגת העבודה ב"בנייני האומה" בשבוע שעבר הקדים מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר (בתמונה הבכוה), שבזכות עקיצותיו של הערב לא יתייחס, לשם שינוי, לשר האוצר יצחק מודעי. יומיים אחר־כך, בסיום הדיון הכלכלי בעידת ועידת מפלגת העבודה, ביקש קיסר "לפרוע את חובו" מהפתיחה, אלא שאז כבר היה ברור שיצחק מודעי לא יהיה שר אוצר עוד. לכן העדיף להתייחס לנושא בבדיחה על האיש שבא אל הרב כדי להתגרש מאשתו. מה יש לך נגדה? שאל אותו הרב. כל עוד היא אשתי לא אשמיץ אותה, אמר האיש לרב. אחרי שנתן לו את הגט ביקש הרב את הקליינט שיאמר לו עכשיו מה היה לו נגד אשתו. עכשיו שהיא אשה זרה לא אדבר בה סרה, השיב האיש.

עליזה ולך

ביקור חשאי

לפני מספר שבועות פירסמו כמה מעיתוני המפרץ ידיעה כי נשיא סוריה חאפז אסד (בתמונה) קיים לא מכבר ביקור חשאי בברה"מ והיו שם עם צמרת הקרמלין בהידוק שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. בשעתו לא היה ברור אם ידיעה זו נכונה, והיו רבים שהטילו ספק במהימנותה. כיום מסתבר שאסד אכן ביקר במוסקבה לפני כמה שבועות. משקיפים מוסמכים סבורים כי הביקור נערך בחשאי משום שאסד עבר בדיקות רפואיות בברה"מ ולא היה לו כל עניין לחשוף זאת בציבור בגלל ההשלכות הי־שירות שיש למצב בריאותו של הנשיא על יציבות המשטר בדמשק.

דן אבידן

בלי תכנית "נשית"

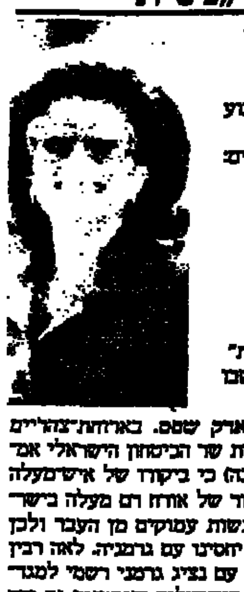

רעייתו של שר ההגנה הגרמני, אלפי וירנר, שהתלוותה אל בעלה בביקורו בישראל בשבוע שעבר, יצרה תקדים באורחות אירוח אלו"מים: היא לא ביקרה באף תצוגת אופנה. בעצם, ברוב זמן שהותה בישראל נלוותה אל בעלה, גם לביקורים "המקצועיים". ובכל זאת, לא ויתרה על ביקור ב"בית התפוצות" ובמוזיאון תל־אביב, שבו קיבלה הסבר מקיף ממנהל המוזיאון מארק שפס. בארוחת־צהריים שערכה לכבודה רעיית שר הביטחון הישראלי אמרה לאה רבין (בתמונה) כי ביקורו של איש־מעלה גרמני אינו ככל ביקור של אורח רם מעלה בישראל, כי הוא טעון רגשות עמוקים מן העבר ולכן הוא אבן־דרך בבניין יחסינו עם גרמניה. לאה רבין השוותה את המיפגש עם נציג גרמני רשמי למגדלור: הוא מעורר את הישראלים הנרגשים גם יחד להביט אחורה וקדימה. אלפי ורנר התייחסה אף היא לעבר ובינה, כי היתה רוצה שרבים מבני דורה יבקרו בישראל כדי לראות איזה מפעל נהדר נבנה כאן.

עליזה ולך

זיקה

על הזיקה הקיימת בין מערכת יחסיה של מצרים עם ישראל לבין קשריה המסורתיים של מצרים עם העולם הערבי אפשר ללמוד מהפרשה הבאה. לא מכבר החליט העיתונאי המצרי המפורסם אחמד בהא אדין (ממתנגדי הסכם השלום הישראלי־מצרי) להוציא לאור כתב־עת ספרותי חדש בשם "אל־שומוע" ("הנר"). בהא אדין ייחד מקום חשוב בכתב העת החדש לסופר המצרי הישיש והמפורסם תאופיק אלחכים הנמנה דווקא על חלוצי האינטלקטואלים המצריים שסללו את הדרך לכריתת השלום בין מצרים לישראל. הם הגיעו להסכם בדבר פירסום כתב העת החדש ומצאו גם הוצאה לאור. אלא שמו"לים בנסיכויות המפרץ, המשמשות שוק חשוב לכתבי עת מצריים, החליטו למנוע את הפצת כתב העת החדש בנסיכויות הנפט בגלל המקום החשוב שהיה בו לאלחכים הידוע בתמיכתו הגלויה בהסכם השלום הישראלי־מצרי. בהא אדין נאלץ לחזור בו מכוונתו לפרסם את כתב העת ולהתנצל בפומבי בפני אלחכים מעל דפי העתון "אלאהראם" על כך שהוא מבטל את החוזה להעסקתו בכתיבה ספרותית. באותו הקשר אפשר לציין את העובדה שראש ממשלת מצרים לשעבר מוסטפא חליל עמד להתלוות לשר המדינה המצרי לענייני חוץ בוטרוס גאלי בביקורו האחרון בארץ כאורח מפלגת העבודה. חליל נאלץ לבטל את ביקורו בישראל בגלל מחוייבויות עיסקיות שהיו לו בנסיכות אבו ד'בי כמי שעומד בראש מועצת המנהלים של בנק מצרי חשוב המקיים קשרי עבודה הדוקים עם בנקים בנסיכויות הנפט הערביות.

דן אבידן

כינוס ראשון

חוקרים, היסטוריונים ואנשי ציבור ישתתפו בכינוס ראשון בנושא "המאבק להקמת המדינה" המאורגן על־ידי האוניברסיטה העברית והמחלקה להסברה בהסתדרות הציונית. הוגה הרעיון היה אלוף (מיל.) עוזי נרקיס (בתמונה) מנהל מחלקת ההסברה של ההסתדרות הציונית ויו"ר הארגון הארצי של חברי ההגנה. "הנסיונות לשיכתוב ההיסטוריה הביאו אותי להכרה כי יש צורך להביא לידיעת הציבור ובמיוחד הציבור הצעיר, מידע חסר פניות על תרומתן של התנועות השונות להקמת המדינה" אומר נרקיס. לכן, לצד דוברים כשר הבטחון יצחק רבין, וד"ר מאיר פעיל, ירצו בדיון גם ד"ר אלי תבין, פרופ' ישראל אלדד, ואסתר רזיאל־נאור. ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר, נענה להזמנה להשתתף בדיון אך חזר בו. ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין סרב להשתתף בכינוס. הכינוס ייפתח ב־14 בחודש באוניברסיטה העברית, יימשך שלושה ימים בירושלים וביומו הרביעי בבית התפוצות ברמת־אביב.

מירי פז

איש הים

אלוף (מיל.) שמואל טנקוס מי שהיה מפקד חיל הים, הוכתר השבוע בתואר "איש הים לשנת 1986" על מפעל חייו בחינוך הימי. התואר הוענק לו על ידי החבל הימי לישראל והמועדון הימי הכלכלי בחיפה בטקס חגיגי במלון "ציון" שבו השתתפו ותיקי החיל. עד מהרה הפך האירוע למפגש חברתי מרגש של אנשי חיל הים שלא התראו שנים ארוכות. עם המוזמנים נמנו חמישה מפקדי חיל הים לשעבר: חתן המסיבה, טנקוס וארבעה אלופים שבאו אחריו: יוחאי בן־נון, שלמה הראל, אברהם בוצר ובנימין תלם. אגב, כולם קשורים עדיין, איכשהו, בנושא הים וטנקוס עצמו ממשיך, בגיל 71, להדריך את תורת הים בבית הספר לקציני ים בעכו.

אריאלה ראובני

הנהלה חדשה

עם פרישתו של יעקב אגמון מתפקידו כמנכ"ל מועדון בית־לייסין וגמר כהונתה של מועצת־המנהלים הנוכחית, אישרה הוועדה המרכזת הרכב חדש למועצת המנהלים של התיאטרון. מועצת המנהלים החדשה כוללת הפעם בין 21 חבריה גם סופרים, משוררים ואנשי אקדמיה וכן נציגים מהוועדה המרכזת וועדי עובדים ארציים. בין חבריה נמנים: נחום פסה (יו"ר), צבי בקר (מנכ"ל), דני רוזוליו, גדעון בן־ישראל, יצחק ברקאי, שלום חבשוש, מאשה לובלסקי, שרה [illegible], גדעון שגיא, יעקב אביטור, מני וייצמן, [illegible], רעיה רביב, אברהם [illegible], שלום סרי, אלי מויאל, יעקב בסר, קלמן גייר, פיני שומר, ארז ביטון, ויוסי שילוח.

בעקבות הנייר

בחלקת החינוך של מוזיאון תל־אביב מציגה לילדים בתוכנית הפסח מסע הרפתקאות כשפע של נייר, בביתן הלנה רובינשטיין.

הרפתקת הנייר המיועדת לילדים בכיתות א–ה תכלול תצוגת פעילות בגוונות בהדבקה, בפיסול, בגזירה ועוד הפתעות. בכרת הסדנאות לפתח ולעורר את דמיונם של הילדים תוך כדי לבידת הכנות הנייר האפשרויות הבלתי מוגבלות הטמונות בו.

אלטביס דייוויס, רעייתו של **סמי דייוויס הבן**, עושה בימים אלה בארץ כחברה במשלחת נשים של הליגה לידידות אמריקה־ישראל.
בתמונה: דייוויס במרכז הקליטה של מבשרת ציון עם ילד אתיופי.

צילום: "ישראל סאן"

מסינזון יגאל

כל הארץ

סיפורים מבית המשפט/יגאל מוסינזון

– בשביל כסף אני מוכן לעשות הכל – אמר הצעיר היהודי הישראלי לשני ערבים, נציגי ארגון המחבלים הרצחני אש"ף – בשביל כסף אני מוכן אפילו לרצוח את אמא שלי. אלא שאותו עבריין בן 28, דוד אביטן המכונה „שקשוקה", לא ידע כי אלה היושבים מולו, בבית-קפה קטן בעיבורה של תל-אביב, הם אנשי משטרה המקשיבים לו ומקליטים את דבריו.

עכשיו יושב „שקשוקה" על ספסל הנאשמים, באולם בית-הדין המחוזי בתל-אביב, ושופטיו הם נשיאת בית-הדין המחוזי, כבוד השופטת חנה אבנור והכבוד השופטים יוסף גולדברג וישראל גלעדי.

דוד אביטן „שקשוקה" נאשם כי הסכים למכור נשק צה"לי לאירגוני מחבלים ואף לבצע בשבילם פיגועים באוכלוסיה יהודית.

אני יושב באולם בית-הדין ורוחות רפאים משתלטות עלי למראה אמו של „שקשוקה", המאזינה בדריכות עגמומית לדברי עד התביעה, איש המשטרה ערפאת חביב. אני מהרהר באם אחרת, אשה שלא פגשתיה מעולם, אמו של רב-טוראי אורי אילן מקיבוץ גן שמואל, שנפל בשבי הסורים, ולאחר עינויים ממושכים ואכזריים בידי שוביו בעת חקירתו איבד עצמו לדעת. כאשר הוחזרה גופתו לקבורה בישראל, נמצא פתק חבוי בין אצבעות כף רגלו, ובו נאמר: „לא בגדתי". אורי אילן, זכרונו לברכה, קבור בנוף אשר אהב, נוף ילדותו ונעוריו, בקיבוץ גן שמואל.

מצד אחד האם, ששומעת עדות משפטית כי בנה היה מוכן למכור את מולדתו ועמו ואף את אמו הורתו, תמורת בצע כסף, ומצד שני אמו של אורי אילן, המביאה לקבורה את בנה הגיבור, ששלם בחייו בעד אמונתו בעמו ובמולדתו, ביקש לא לבייש את הוריו וחבריו וטרף את נפשו בכפו, ישר-דרך, צנוע ואמיץ עד הסוף המר.

מי יגלה עפר מעיניו ואוזניו של לואיג'י פירנדלו, מחזאי ומספר איטלקי, שכתב את המחזה שש נפשות מחפשות מחבר, שם מחפשים הגברים והנשים סופר שינסה לבטא את כל העובר עליהם. הרי לך לואיג'י פירנדלו, פרשה ישראלית טראגית ובה שתי אימהות ושני בנים וכולם-כולם מחפשים אדם שיבטא את תהומות נפשם ועקשותיהם התבויות.

„הגנבים מכבדים את זכות הקניין. כל מה שברצונם לעשות, הוא להעביר את הרכוש לרשותם, כדי שיוכלו לכבדו ביתר שלמות" – צ'סטרטון.

איש חסיד היה

המבקשת בתביעה זו, הנידונה עתה לפני כבוד השופט יצחק בראו"ן, היא מדינת ישראל, על-ידי משטרת ישראל, היחידה הארצית

לחקירת ה…
המתגודד ב…
מבקשת את…
משעשע…
בנק אדם ה…
המשטרה הי…
תוצה גבולו…
בישיבת „ע…
על-אודות…
אנשים מ…
השרידים, לר…
לגבי ידי
אדם זה הוא
תורה בישי…
צנוע וגומל
של תורה, כ…
הבנק הוא אי…
באה המש…
ההונאות של
להלוטין. היא
ברברים הבאי…
בידי מורשה: … „מירמה. קבלת דבר בתחבולה. זיוף. רישום כוזב במסמכי תאגיד. מירמה והפרת אמונים בתאגיד וקשירת קשר לביצוע פשע – עבירות לפי סעיפים רבים באורך הגלות – לחוק העונשין תשל"ז-1977.

מדובר בסך-הכל בסכום „צנוע" של 15 מיליון (!) דולר או, כפי שמנסח זאת כבוד השופט יצחק בראו"ן במסמך ההחלטה שבו החליט לעצור את מנהל הבנק ל-15 יום, ב„רשימת התביעות והדרישות שהגישו לבנק לקוחות שטענו כי מנהל הבנק גנב כסף מחשבונם". רשימה זו, כפי שכותב השופט, „אינה קופאת על שמריה ומספר הנגזלים המתגלים למשטרה ולבנק ישראל הולך וגדל מדי יום ביומו. הוצג בפני – מציין השופט – מידע סודי, מסמך שנערך בידי בנק ישראל ובו רשימה מעודכנת ובה הסכום הכולל שנגזל, והוא גבוה בהרבה מ-15 מיליון דולר. מטעמי סודיות החקירה לא אנקוב בסכום המדויק, שהוא כאמור גבוה בהרבה מ-15 מיליון דולר".

באי-כוח המדינה טוענים כי אין זה מן הראוי, נוכח חומרתן המפליגה של העבירות שבהן נחשד המנהל, כי „ילך ויטייל בשוק" כל עוד לא מוצתה חקירתו והסתיימה. דברים אלה, החוזרים ונשנים בפסיקות בית-המשפט העליון, מקורם בדברי רבי יצחק שש, מגדולי חכמי ההלכה בספרד ובאלג'יר בסופה של המאה הארבע-עשרה: „שאין ראוי שילך ויטייל בשוק בעוד שבית דין מעיינין ונושאין ונותנים בדינו".

סכומי המעילות, שבהם נחשד משה שטרן, הם כמעט שיא בתולדות המדינה. המקום הראשון שמור עדיין למר בן-ציון, מנהל בנק ארץ-ישראל-בריטניה לשעבר; המקום השני שמור למשה שטרן. כמובן, אם יורשע בעבירות ובסכומים המיוחסים לו.

„מתוך עיון בתיקי החקירה – כתב כבוד השופט יצחק בראו"ן – נחה דעתי כי במידת התיחכום בריבוי העבירות ובמשך זמן ביצוען לא נופל ארזן שטרן ממר בן-ציון. למותר לציין, כי בשלב זה מדובר על חשד סביר בלבד—"

„הסניגור המלומד, עורך-דין שיינמן, טען בלהט, כי אין חשש שהמשיב יימלט מאימת הדין או יתחמק מהחקירה, אם ישוחרר בערבות. הסניגור הדגיש, כי למר שטרן יש אשרת-כניסה לברזיל, שאין לה הסכם הסגרה עם ישראל, ואילו רצה הנאשם להתחמק ממשטרת ישראל ומבית-המשפט היה נוסע לברזיל. מאידך גיסא הצהיר לפני איש המשטרה, הקצין אלאלוף, כי משה שטרן ברח מישראל ב-7.3.85 ונערך עליו מצוד ברחבי אירופה. אמנם היתה לנאשם אשרת-כניסה לברזיל, והיא „דיין בתוקף, אך הסיבה שמשה שטרן לא נסע לברזיל נעוצה בידיעתו הברורה, כי בכל נמלי-התעופה והים בצרפת מצויה תמונתו, כמבוקש, ומצויים כל פרטיו האישיים, וכי ייעצר וייאסר מיד ברגע שיגיע לדלפק בנמל ימי או בשדה יבשתי.

„סיכומו של דבר, לאחר שעיינתי בכל תיקי החקירה עבי-הכרס ונתתי דעתי על טיעוני באי-כוח המדינה והסניגור, נחה דעתי, כי יש חשש כי מר שטרן ינסה להימלט מהארץ, אם ישוחרר". עד כאן חלק מדברי כבוד השופט יצחק בראו"ן, בהחלטתו בתיק המעצרים מס' 1027/86.

תקבא אני, ואין להסביר זאת, במנהל בנק אגל לגלגל מיליוני דולרים כאותו אשף ס העושה בלהטיו. אילו יכולתי להזויד את ל הזמן אחורנית, הייתי מזמן את מר „איש ד היה" לקיבוצי לשעבר, קיבוץ נען, שבו היו קיימות אסיפות כלליות ובהן דיונים נוקבים, לקצץ חצי מיל ליום בתקציב המזון שלנו או וסיף רבע מיל. הדברים קרו לפני שנים רבות, שר בגרוש היה חור ואנו, חלוצים הבונים מה מתחדשת, סברנו לתומנו כי שבעה זיתים חים בערכם המזוני לביצה שלמה אחת – אך רבה הפליאה הגישו לשולחן בחדר האכילה קיבוצי רק חצאי ביצים. אילו היה מר שטרן, להטוטן הפיננסי, גזבר קיבוצי, אפשר שהיה שפיע על התרנגולות להטיל ביצים שלמות. בעודי כותב שורות אלה צדה עיני כותרת בעתון ובה נאמר: „שני רבנים הואשמו בהלבנת 100 מיליון דולר בניו-יורק". מסתבר ש„חסידים" מצויים לא רק בארץ הקודש, אלא גם מעבר לים.

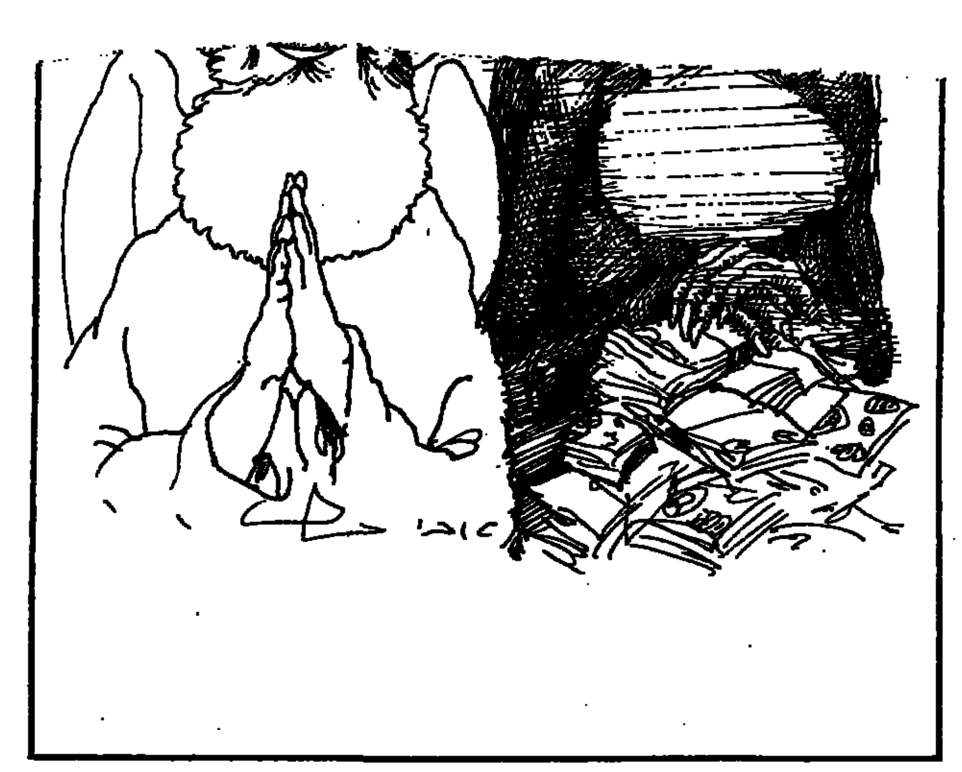

ואם זאת תהיה בת?!

לפני השופטת המלומדת והחייכנית, גברת הניה שטיין, מתבררת תביעת נזיקין של זוג, צמד תמד מחולון. מהות התביעה: בחודש מארס 1984, לפי מניין הנוצרים, באו בברית הנשואים, בשעה טובה ומוצלחת, הגבר שאול חפץ ומי שהוכרזה, אחרי החופה והקידושין, מרת סימה חפץ, שבנפש חפצה היתה מעכשיו עזר כנגד מר חפץ. עד כאן הכל טוב ויפה, וגם המאכלים הערבים זכורים לטוב. אולם כדרך זוג צעיר, המבקש להנציח, למען הדורות הבאים העתידים להופיע אצלם במצוות פרו ורבו, ביקש הזוג חפץ להנציח בצילום מתנועע את הרגעים המרגשים, מרגשים להם, להורים, לדודים ולדודות, ולכל באי החתונה שנערכה באולם החתונות „היכל" בחולון. בני הזוג שכרו שירותי צלם מומחה, שבכרטיס הביקור שלו רשום: צלם מומחה, דיוקן פרופסיונל, רחוב סוקולוב 49, חולון. גם „דיוקן" וגם „פרופסיונל", זיווג עברי-לועזי שאין טוב הימנו. ומאחר שארזון „פרופסיונל" הסביר לזוג הצעיר שהם נפלו לידים מצוינות, ידי איש מקצוע מהולל, צלם שאין כמוהו, היודע למקד עדשות ואין כמוהו מסוגל לקלוט אורות, שמחת חתונה, שיח דודים ודודות והסתערות הקהל הרב על השולחנות העמוסים מאכלים ערבים לחיך – סיגריות מרוקאיות זכורות לטוב, לצד דגים ממולאים כמובן.

אך אירע מעשה שטן. כאשר ראו בני הזוג חפץ את קלטת הווידיאו שהעביר להם מר „פרופסיונל", תמורת כסף רב, חשכו עיניהם: הצילומים לא היו צילומים כלל, דמויות הדודים והדודות נראו כאילו יצאו מתוך דודי זפת, וטקס החופה והקידושין, הרגע החגיגי ביותר, טבע בחושך על פני תהום. זה לא היה מצחיק ולא היה משעשע, בעיקר כשנזכרו בסכום הכסף שתקעו לכף המושטת לקחת של מר „פרופסיונל" בכבודו ובעצמו. החתן והכלה – כך טענו התובעים – אינם נראים כלל בצילומים: זקנו של הרב, שהשיא אותם, נראה בחלקו, חלקו התחתון בלבד, ללא פני הרב, אוי לאותה בושה. כך עלה חשד בלב החתן, הוא מר חפץ, שהזקן אינו זקנו של הרב מאולם „היכל" אלא הרב המתחרה, מאולם החתונות „נפטון", שני אולמות בחולון לחתונות ולשאר חגיגות. התובעים טענו: „הצילום בוצע על-ידי צלם שאיננו בקי ומנוסה במלאכתו וכתוצאה מביצוע לקוי ורשלני של עבודות הצילום נגרמו לתובעים הפסדים ונזקים כספיים שיפורטו להלן:

„הנצחת אירוע משפחתי, המתרחש אחת בחיים (הם לא שמעו, שם בחולון, על אלה המתגרשים לפעמים?), ואשר לא ניתן להשיבו ולשחזרו כלל, לא הונצח כפי שביקשו התובעים, למרות ששילמו במיטב כספם, ובשל כך נגרמו לתובעים ולבני משפחתם עוגמת-נפש וצער רב".

אך מנהל „דיוקן פרופסיונל", שהוא קל-לשון וברוך כלל הוא אדם מאד אחראי, „פרופסיונלי" למהדרין, טען שבאי החתונה, אותם קרואים נכבדים, כל-כך היו להוטים לדחוק ולהרחק לראות ולהראות, עד שכל הזמן רמסו את כבלי החשמל של הצלם, ו„עד היום, כבוד השופטת, לא נשמע שאפשר לצלם קלטות וידיאו לאור הנר בלבד".

לעומתו דרש הזוג חפץ לדעת – ושתשמע זאת השופטת – כיצד יסביר את התופעה הקוסמית, שחתונתם נערכה באולם „היכל" ואילו הצילומים צולמו באולמי „נפטון" וזקנו של הרב מ„נפטון" יוכיח כמאה עדים.

– צילמתם באולם אחר זוג מתחתן אחר, מר „פרופסיונל"! – נזעק מר חפץ.

– כמו כלום! – מסכימה זוגתו שתחיה, הגברת סימה חפץ – אם אתה צלם מקצועי, מר „פרופסיונל", אז אני צנצנת.

כאשר נתלהטו הרוחות ועד „צנצנת" הגיעו, ביקשה השופטת להציע פשרה בתביעת הנזיקין, כדרך בית הלל, שמתונים היו, ולא כדרך בית שמאי שמקבל עליהם: יקוב הדין את ההר.

– הייתי מציעה, רבותי – אמרה כבוד השופטת הניה שטיין בחיוך – שיזמן עצמו מר פרופסיונל לטקס ברית-המילה של הרך העתיד להוולד לזוג הצעיר וידאג להביא עמו מצלמה, ובמקום פיצויים לתובעים ינציח את האירוע החגיגי, שאליו יוזמנו כל הדודים והדודות הצעירים והחברים, ושאר קרובי משפחה וידידים. מה דעתך מר פרופסיונל?"

אך ברגע זה, כמו ברגעי הפתעה בתיאטרון [illegible] של הגברת חפץ, שכרסה בין שיניה, והיא שואלת שאלת תם: ואם זאת תהיה בת ולא בן, מה נעשה? שאלה טובה ונבונה – הכדור חזר למגרשו של מר פרופסיונל והחד-גדיא מתחיל מחדש. מי שממלא טופסי ספורטוטו יודע ודאי מה פירוש תיקו אפס. בינתיים נמשך הדיון המשפטי.

שוחטים את המשחטה

מאת יצחק מרידור

תעסוקה ומשיכת תעשיה לרמת ישי אינן בראש סולם העדיפויות של ראש המועצה, דרור פוגל. המפעל הגדול היחיד מתמוטט

200 עובדים מועסקים במשחטת „עוף העמק" ברמת-ישי, אבל רק 15 מהם גרים במקום. המשחטה בבעלות התיישבות העובדת באיזור, הממוקמת על קרקעות יקרות בלב היישוב הקטן, נהפכה כנראה ל„אבן נגף" בעיני ראש המועצה הפעלתן של רמת-ישי, דרור פוגל, איש „חירות", והוא מנסה „לשחוט" את התרנגולת האחת המטילה לו „ביצי זהב".

רמת-ישי (בצד כביש נצרת-חיפה, כארבעה ק"מ ממזרח לקרית-טבעון) היא ישוב קטן ובו אוכלוסיה של פחות מ-2000 נפשות. עד לפני שמונה שנים, עת נבחר דרור פוגל לראשות המועצה שלטו בו העזובה והפיגור. רבים נטשו את המקום, כי לא היו בטוחים שיוסיף להתקיים. פוגל הנמרץ, איש חסותו וסודו של השר דוד לוי, הפך את רמת-ישי לסיפור הצלחה. גם ותיקי תנועת-העבודה שבמקום אינם יכולים שלא להודות בכך. האיש, המודה בפה מלא שהוא חייב את רוב הצלחותיו ל„פטרונו", שר השיכון, בנה בתוך זמן קצר יחסית גני ילדים לגילאי תת-חובה, מתנ"ס יפה, היכל תרבות, וכן בריכת שחייה חצי-אולימפית, מגרש ספורט, אתרי נופש ומגרשי חניה. „ההקפאה" תפשה אותו באמצע חלום על אולם ספורט שיוקם, לפי התכנית, על שטח של 1,100 מ'.

כנגד זה נושא התעסוקה ומשיכת תעשיה לרמת-ישי אינם בראש מעייניו של ראש המועצה. מתברר שגם המפעל התעשייתי הגדול היחיד שיש לו כיום, „משחטת עוף-העמק", הפך למיותר בעיניו. עובדה: בזמן שתושבי רמת-ישי נדרשים לשלם מס ארנונה על דירותיהם בשיעור של 3.82 ש"ח למטר מרובע אחד, הטילה המועצה המקומית על „עוף העמק" את הארנונה הגבוהה ביותר הנדרשת מתעשיה כלשהי בארץ: 49.14 ש"ח לכל מטר מרובע של מבנה שברשותה. „אין מקום שבו המס לתעשייה גבוה כל-כך, מתמרמר יובל שושני, מנכ"ל „עוף-העמק". „בפתח תקווה שובתים בגלל ארנונה של 22 ש"ח למ"ר, ומאיתנו תובעים 49.14 ש"ח וכל שנה מעלים לנו עוד: ב-1969/70 שילמנו מסי ארנונה שנתיים בסך 1,700 דולר, והשנה תובעים מאיתנו לשלם 214,000 דולר. הסברנו לדרור פוגל ולאנשיו, שענף המשחטות בארץ נתון במשבר חמור. לפני שנה נשחטו בארץ 160,000 טונות עופות-והשנה יישחטו 80,000 טון בלבד. גם ב„עוף-העמק" צמצמו כ-50% בהיקפי השחיטה, ובשל כך נאלצנו לפטר 150 עובדים בשנה האחרונה. את המאזן שלנו לשנת תשמ"ה סגרנו בהפסד ריאלי של 300,000 דולר, אך כל ההסברים שלנו נופלים על אוזניים אטומות.

„בצר לנו", אומר שושני: „עתרנו לבג"ץ, אך הפסדנו במשפט. השופטים הפנו אותנו אל המחוקקים, ואלה לא הצליחו לקבוע קריטריונים כלשהם לקביעת שיעור הארנונה. פנינו לממונה על המחוז במשרד הפנים ישראל קניג, אך גם הוא הודיע לנו, שכל רשות רשאית להטיל ארנונה על-פי הבנתה.

גובה הארנונה לתעשיה ברמת-ישי מותאם, למעשה, ל„עוף-העמק" בלבד. מפעל קטן הפועל אף הוא בתחום המוניציפאלי של רמת ישי, בעברו השני של הכביש הראשי ("עורלק" – בורסקאות), נדרש לשלם ארנונה לפי 13 ש"ח למ"ר בלבד. כל זאת בלי להזכיר עדיין שתמורת הארנונה הנדרשת לא נותנת המועצה המקומית שירותים כלשהם.

שושני, איש רמת-השופט, פנה גם אל ראש עיריית עפולה, ח"כ עובדיה עלי ("חירות"), ששלושים ושבעה מתושבי עירו העובדים ב„עוף העמק", עלולים להצטרף בקרוב למאות המובטלים של העיר. פניה נוספת הופנתה אל שאול עמור ("חירות") ראש המועצה המקומית של מגדל-העמק, ששים ושנים מתושבי ישובו נמצאים גם הם בין המועמדים לפיטורים. לא הראשון ולא השני לא

הואילו לפעול בעניין. פניות נואשות לבקשת סיוע הופנו גם אל שר הרווחה, משה קצב, ואל שר הפנים, הרב יצחק פרץ, אך גם תשובותיהם מתעכבות.

נכון להיום, משחטת „עוף העמק" חייבת לקופת המועצה המקומית כ-400,000 דולר, מס ארנונה של השנה ושל השנה שעברה. „כדי לשלם מסי ארנונה בסדר גודל כזה אנו חייבים להיכנס להתחייבויות של מיליון דולאר על שלוש שנות מס, לרבות הוצאות מימון. זו משימה בלתי-אפשרית. לא תהיה לנו ברירה אלא לשגר 280 מכתבי פיטורין ואז יבין, אולי, דרור פוגל, שלא שוחטים תרנגולת המטילה ביצי זהב".

מתי רונן, איש ועד-העובדים, הוא העובד היחיד ב„עוף העמק" שהוא תושב בית-שאן. „לו היו כאן עוד תושבי בית-שאן, ייתכן שהשר דוד לוי היה נזעק ומשכנע את בן-חסותו למנוע את סגירת המפעל", הוא אומר ומוסיף: „המשחטה היא מקור הפרנסה היחיד של 200 משפחות. ציבור העובדים שלנו, המכיר את הקשיים שבהם נתון הענף, עשה ויתורים רבים כדי לאפשר את המשך קיומה של המשחטה. יש לנו הרגשה שלא הארנונה חשובה להם, הוא אומר. הם רוצים, בכל מחיר, להביא לסגירת המפעל, שממילא לא עובדים בו אלא מעטים מתושבי המקום. אבל אנחנו לא ניתן להם. אנחנו נסגור את רמת-ישי לפני שהם יסגרו אותנו".

דרור פוגל נמצא עתה בשירות מילואים. הגזבר שלו, אפרים יוסף, נעלב מאד כאשר שאלתי אותו אם אכן רוצים להביא לסגירת המשחטה: „לא היינו שותפים לרווחים הגדולים שלהם בעבר, ואיננו צריכים להיות שותפים להפסדים, אם כי יש להם כאלה. גובה הארנונה אינו קשור לרווחיות או לאי-רווחיות של המפעל. אנו העלינו את המסים השנה ב-170%, בהתאם להוראות המפורשות של משרד-הפנים. אלמלא עשינו זאת היינו עוברים על החוק", טוען הגזבר.

הוא אינו מבין – או אינו רוצה להבין – שעם סגירת „עוף העמק" תאבד המועצה את המקור שממנו היא שואבת את עיקר מסיה.

חמור מכל הוא, ועל כך תצטרך להשיב בעיקר הממשלה, שבשעה שהאבטלה מתפשטת באיזור יתכן לסגור מפעל מצליח ולהשליך את 200 עובדיו לרחוב, אך ורק בשל מיסי ארנונה.

חיפה, חיפה / אריאלה ראובני

שיתוף דיירים בהכרעות

גם בחיפה יהיה מדרחוב. רחוב נורדוי, אחד הרחובות הוותיקים והסואנים בהדר הכרמל, יופעל על-פי התכנית באחד ביוני. בשלב ראשון מתוכננות עבודות שיפוצים ושינויים של מערכות התשתית: מים, חשמל, ביוב, ניקוז ותאורה. קטעים מהמדרכות והכביש ירוצפו בגרנוליט צבעוני, תותקן תאורה דקורטיבית, ייבנו מיזרקות ויינטעו גינות-נוי וישופרו דרכי-הגישה אל הרחוב. בשלב השני של התכנית מתכננים ליצור קשר הדוק יותר בין המדרחוב לבין מוזיאון המדע הלאומי, השוכן בבנין הישן של הטכניון, ובין קומפלקס של התיאטרון העירוני וגן בנימין. הדיירים ובעלי העסקים ברחוב נורדוי הוזמנו לפגישה עם הצוות העירוני, האחראי על ביצועה של התכנית. בפני הדיירים הוצגה תבנית המדרחוב וניתנו הסברים על הסדרי תנועה חלופיים אל המדרחוב וממנו. האגודה לתרבות הדיור הציגה בפגישה תכנית לשיפור חזיתות הבתים ברחוב, תוך מתן ייעוץ טכני, חינם אין כסף, תמיכה כספית לבעלי הבתים שייענו לקריאה. מומחי העירייה אמרו שהתכנית עשויה להביא לשיפור באיכות החיים בסביבה ולעודד פעילויות עיסקיות ותרבותיות, אשר ימשכו מטיילים, תיירים ולקוחות אל בתי-העסק במקום.

לא כל הדיירים ובעלי העסקים באיזור תמימי-דעים עם התחזיות הוורודות של המתכננים והממונים למיניהם. חלק מהם חושש משינוי ייעודו של הרחוב. הדיירים, רובם קשישים, המתגוררים באיזור מאז שנות השלושים חוששים כי הפעילות המוגברת ברחוב תפריע את מנוחתם ביום ובלילה. בעלי עסקים ברחוב, לרבות רופאים עם קליניקות פרטיות, חוששים, כי סגירת הרחוב לכלי-רכב תבריח את הלקוחות. כמה מומחים לתנועה הביעו חשש שמא סגירתו של הרחוב, שיש בו כמה עשרות מקומות חנייה, תחמיר את בעיית החנייה בהדר הכרמל, בעיקר לאחר הפעלת „סנדלי דנוור" ברחובות הסמוכים למדרחוב. „גורמים בעירייה הבטיחו להכשיר מיגרשי חניה בתשלום ליד התיאטרון ובמקומות מרכזיים נוספים בהדר הכרמל.

תאורה מלאה

יהיה שעון קיץ או לא יהיה. הדבר לא ישפיע ככל הנראה על החלטתה של עיריית חיפה להנהיג מהאחד באפריל תאורה מלאה ברחובות העיר. דובר העירייה הודיע, כי בגלל שיפור משמעותי במצבה הכספי של העירייה (חלקו בעקבות העלאת מיסי-הארנונה בשיעור 167 אחוזים), החליט אריה גוראל להחזיר עטרה ליושנה, ובמסגרת שיפור השירותים העירוניים להגביר גם את התאורה ברחובות. בשנתיים האחרונות, בגלל קיצוצים תקציביים הוארו רחובות העיר רק בחלקם. עתה משרות, יופעלו כל הפנסים בשעות התאורה המקובלות כיום: החל מרדת החשיכה עד שתיים אחרי חצות ומחמש לפנות-בוקר עד אור ראשון.

בית-יציקה וגלריה

במיפרץ חיפה בין בתי-מלאכה, מוסכים ומיזללות, נפתחה בימים אלה גלריה נאה לפיסלי ברונזה בשם „מקור". הגלריה סמוכה לבית-היציקה הנושא את אותו שם. בעלי הגלריה ובית-היציקה הם בעל ואשה. הבעל, מרדכי טסלר מופקד על בית-היציקה שבו מתבצעת יציקה אמנותית של פסלי ברונזה. דבורה, אשתו, בוגרת הפקולטה לאמנות באוניברסיטת חיפה, אחראית על הגלריה שמציגה בעיקר פסלי ברונזה, פסלי אבן ועץ וציורים. המבקר בבית היציקה מוזמן לבקר גם בגלריה, ולהיפך. אפשר לתאם את הביקור עם בעלי המקום, וליהנות מסיור מודרך, מלווה בדברי-הסבר על תהליך היציקה בברונזה. תהליך מורכב, ממושך ועל-כן גם יקר מאד. בין אלה שבחרו ליצוק את פסליהם בבית היציקה „מקור", נימנים נחום גוטמן, משה ציפר, מאנה כץ, ברנרד רדר, מנשה קדישמן, ראובן רובין, אילנה גור, יעקב לוצ'נסקי, נעמי שינדלר, יעל שלו ואחרים. פסליהם מוצגים על רקע הקירות הצחורים של הגלריה.

גן של כיופים

גם בחיפה תקום בחופשת הפסח הבאה עלינו לטובה, „ממלכת הילדים". שתי חברות ההפקה „ארגונית" ו„גד אורון בע"מ" מתל-אביב הציעו לעיריית חיפה להפעיל ב„גן האם" את „ממלכת הילדים" עם מיתקני-כיף, שיאפשרו לילדי העיר לבלות שעות אחדות במעין ממלכת ילדים. היזמים סיפרו כי סקר שווקים שערכו הצביע על פוטנציאל טוב בחיפה לפרוייקט שלהם. בדעתם לצרף למיגוון האירועים במקום גם נסיעה ברכבל (כך הם מקווים), וכן ביקור בגן-החיות ובגן הבוטני. עיריית-חיפה נענתה להצעה, אך התנתה זאת בהשבתת המיתקנים בערבי-שבתות וחגים, כדי לא להפר את הסכם הסטטוס-קוו עם הדתיים. ההגבלה, אומרים היזמים, תפגע אמנם בהכנסותיהם, אולם הם החליטו לא לסגת בתקוה, כי בשנים הבאות יימצא ל„ממלכת היהודים" שטח שיהיה מחוץ לתחום הסטטוס-קוו. מה מציעה „ממלכת הילדים"? „ממלכת הילדים" מציעה בימות בידור, קוסמים, קרית-ספורט, מחול אירובי, אולם קולנוע הממוקם בתוך בלון-ענק, רכיבה על גמלים, מאהל בדוי, סדנאות-יצירה ולונה-פארק בכרטיס אחד.

"אקונומיסט" מיוחד ל"דבר"

הנידונים לכשלון בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות

רק תפיסת שוויון אחת היכתה שורש באמריקה – שוויון ההזדמנויות. שלא כאירופאים, לא העסיקו את האמריקאים רעיונות שוויון הרכוש או ההכנסה. הם רצו להאמין, שבאמריקה יכול כל אדם להצליח, גם אם מוצאו משכבה נמוכה. עתה, נוכח שכבת המצוקה אדירת־הממדים, שחורה ברובה הגדול, שצמחה בארה"ב, אמונה זו פוחתת והולכת.

יותר משליש השחורים משתכרים שכר שמתחת לקו העוני הרשמי. כשליש מילדי השחורים גדלים במשפחות שמתחת לקו העוני, לעומת תשעה אחוזים מילדי משפחות לבנות. רובם גדלים בגיטאות של הערים הגדולות, בהם בתי־הספר סובלים ממצוקה תקציבית, בתי־המגורים מוזנחים והשירותים הסוציאליים הם מהדלים ביותר. בסביבה זו האלימות היא עניין שבשגרה. מעטים שם השחורים ה"מצליחים", היכולים לשמש דוגמא לצעירים. העשירים שבהם הם לעתים קרובות מרי־גנבים או סוחרי סמים.

העוני והאלימות בארה"ב משולבים כיום בהתמוטטות חברתית. בערים מתגבשת והולכת שכבת מצוקה, המונה כחמישה עד שבעה מיליון תושבים. העוני מונחל מדור לדור. תופעה זו זרה לאתוס האמריקאי.

הסנאטור מויניהן התריע, לפני 20 שנה, על הרס המשפחה השחורה והזהיר שזהו עניין בעל משמעות כלל־ארצית. הוקיעו אותו אז כגזען. תכנית של רשת הטלוויזיה סי.בי.אס., "משבר באמריקה השחורה", ששודרה בסוף ינואר השנה, התמקדה בבנות העשרה השחורות הנכנסות להריון מחוץ למסגרת הנישואין. בזכות המישדר היה נושא זה למדובר ביותר בארה"ב במשך זמן מה. נערות שחורות הסבירו מעל המרקע מדוע החליטו ללדת: חלקן מפני שחיפשו אהבה, חלקן מתוך בורות מוחלטת בנושא המין, ואחרות מפני שראו בילד הישג נדיר בגיטו. אחת הנערות סיפרה, שגם אמה וגם סבתה ילדו בשנות העשרה לחייהן, ושתיהן היו נשואות. אחד המרואיינים היה תימטי, גבר שחור צעיר, אב לשישה ילדים מאימהות שונות, שאותן אין הוא מפרנס. הוא טען שתפקידה של המדינה לדאוג לפרנסת משפחתו.

ההריון של בנות העשרה הוא בעיה חמורה, אצל נערות שחורות ולבנות כאחת. תינוקות שנולדו לנערות אלו נוטים לסבול מתת־משקל בשעת הלידה, מבריאות לקויה ומיכולת־למידה מוגבלת בהמשך חייהם. שיעור תמותת התינוקות בגיטו הוא כפול מהממוצע בארה"ב, ויכולתה של האם הצעירה שם להיעזר בשירותי בריאות היא מוגבלת ביותר.

מספר הילדים השחורים הגדלים בבית ללא אב גדל במהירות. הסיבה לכך היא שמספר בני העשרה הלא־נשואים המביאים ילדים לעולם גדל. כמעט כל התינוקות שנולדו לבני העשרה נולדו מחוץ לנישואין.

המעניין הוא, שאיש מהמלומדים, שחורים ולבנים, המשתתפים בוויכוח על הנושא הזה (להוציא את התובע הכללי, אדווין מיז), לא הצביע על כך, שעל המשפחה האמריקאית בכלל עוברים כיום שינויים מרחיקי־לכת, בעקבות יציאת נשים לעבודה מחוץ־לבית. חלק מהנשים יוצאות לעבודה כדי להגדיל את הכנסת המשפחה – קשה להתקיים כיום, גם למי־שמקיים אורח־חיים צנוע מאד, ממשכורת יחידה. נשים אחרות נאלצות לעבוד כי הן גרושות או אלמנות, ועל־כן מפרנסות יחידות. כיום ידוע, על־פי הסטאטיסטיקה, כי מחצית קשרי הנישואין סופם להסתיים בגירושין. תמונת המשפחה האמריקאית האופיינית – אבא שב מהמשרד לביתו שבפרבר מוריק ויוצא לגינה לכסח את הדשא, אמא מכינה ארוחת ערב, הארי הצעיר מכין שעוריו וסאלי משחקת עם בובותיה – אינה אופיינית עוד לבתים רבים־רבים. פחות מעשרה אחוזים מהמשפחות האמריקאיות כיום מתאימות לתבנית הישנה, שלפיה הבעל הוא המפרנס היחיד.

הגילוי המרעיש ביותר של תכנית הטלוויזיה "משבר באמריקה השחורה" הופיע כבר בראשיתה. שאלו את הצעירים השחורים אם היו רוצים להתחתן עם בני־זוגם הנוכחיים. כל הנערים והנערות השיבו בשלילה. רק נערה אחת השיבה בחיוב. אחרת, שנראתה שאפתנית במיוחד, אמרה כי אינה רוצה כי בעלה יכביד עליה. הסבר חלקי לאי־הרצון בהתקשרות־קבע הוא האבטלה. 40 אחוז מהצעירים השחורים בארה"ב הם מחוסרי עבודה. בגיטאות המצב חמור עוד יותר – רק לאחד משלושה יש מקום עבודה, וקביעותו בה מוטלת בספק גדול. אחת הסיבות לאבטלה בקרב השחורים היא המוני העובדים מקרב האסיאנים, הנשים הלבנים, שתפסו את מקומם.

רבים שואלים: התיתכן תופעה כזו בשעה שהכלכלה פורחת ושיעור האבטלה הרשמי בירידה? התשובה היא, שברשימת המובטלים לא נכללים אנשים שעובדים שעות ספורות בשבוע. ב־1980 נרשמו 13 אחוז מהצעירים השחורים כ"לא פעילים", והיינו לא מועסקים, לא בבית־הספר ולא בשירותים. לדעת כלכלנים, כוח־העבודה גדל בקצב מהיר מקצב גידול מספר המשרות המוצעות, אפילו בתקופת שפע כלכלי. לנשים השחורות קל יותר מאשר לגברים השחורים להשיג מקום עבודה. כלומר, נערה שאינה רוצה להכביד על עצמה בנישואין, אינה בהכרח שוגה בחישוביה.

המחקרים מראים, כי יש עוד סיבות להתמעטות מספר השחורים בגיל הנישואין. כמעט מחצית מאוכלוסיית בתי־הסוהר היא שחורה. צעיר שחור, שמשתחרר מבית־הסוהר, מצטרף על־פי רוב לשורות המובטלים. רבים מהם מתפתים לעסוק בסחר בסמים (אגב, עיסוק זה אינו מוגבל לצעירים שחורים דווקא); אחרים נתמכים על־ידי משפחותיהם ומקשים בכך על עוד שחורים לחלץ עצמם מן המצוקה.

כממצא מזעזע, הנוגע לצעירי הגיטו, הוא שכיחות של הרציחות בקרבם. ב־1983 נרצחו כ־7000 צעירים שחורים, כמעט כולם בידי שחורים אחרים. ב־1980 נרצחו כ־2000 שחורים בני עשר עד 19. אין להתפלא איפוא על שסטניסיה שאקר, עיתונאית שחורה, תובעת מהארגונים השחורים להציב בראש סולם העדיפויות שלהם את המאבק נגד האלימות בתוך הגיטו. היא מציעה שילמדו את השחורים להתגבר על אי־האמון המושרש בהם כלפי המשטרה ולהזעיק אותה כל אימת שמתחולל לעיניהם פשע.

אם לא ינקטו צעדים נמרצים אין לקוות לשיפור בגיטו.

הנשיא רייגן טוען שיש לשחרר את העניים "מקורי העכביש של התלות במענקי הממשלה". רבים מרעיונותיו של הממשל מכוונים בעיקר לחסכון בכסף. הוועדה, שמינה הממשל לבדוק את מצב בעיות הסעד בכללותן, עשויה להחליט בקרוב על קביעת תיקרה לשיעור התמיכה שתינתן למשפחה אחת. תיקרה זו תהיה, כנראה, קו העוני. כמעט בכל מדינות ארה"ב קטנה כיום התמיכה הממשלתית, במידה ניכרת, מן ההכנסה המינימאלית, הנחשבת כקו העוני.

בינתיים התברר שאין כל מיתאם בין גודל הקיצבאות לבין מספר הילדים הנולדים לנתמכות הסעד. בעשור שעבר, כשערכן הריאלי של קיצבאות הילדים הצטמק והלך בגלל האינפלציה, גדל מספר המשפחות הנתמכות מ־2.5 לכ־3.7 מיליון. מספר הילדים במשפחות אלה נשאר יציב, כשבעה מיליון.

בטיוטת התקציב האחרונה של רייגן יש שתי הצעות לשינוי בתקנות המסדירות את הענקת קיצבאות הילדים. על־פי האחת יידרשו האמהות הנהנות מקיצבאות אלה למצוא לעצמן מקום עבודה. עד כה ברוב מדינות ארה"ב לא נחשבת אם לילד עד גיל שש כ"ניתנת להעסקה". בקטגוריה זו נמצאים כ־60 אחוז מן הנתמכות. על־פי ההצעה האחרת לא תוענק הקצבה לאמהות לא־נשואות צעירות, שיבקשו לנצל את כספי ההקצבה כדי לעזוב את ביתן.

ההצעה מרחיקת־הלכת ביותר היא זו של פרופסור צ'ארלס מארי. מארי גורס, כי יש להפסיק מתן כל סיוע ממשלתי לשחורים, למעט ביטוח תעסוקה. לדעתו, התלות בממשלה גוזלת מהשחורים את כבודם העצמי.

ארגוני זכויות האדם השחורים נועדו ב־1984 לוועידה שדנה ב"משפחה השחורה". בדיוני הוועידה הודו המשתתפים, שגזענות לבנה אינה הסיבה הבלעדית לקשיי השחורים. פרופסור גלן לורי מבית־הספר למימשל על שם קנדי שבהרווארד, אמר בביקורתו: "איני מתנגד למנהיגי זכויות האדם שלנו, אבל לדעתי עליהם להפנות עורף למלחמות המאה ה־19, על ביטול העבדות, ולפנות לעבר המאה ה־21, לטכנולוגיה גבוהה. בעיות השחורים לא ייפתרו בכך שנביא אותן לרגלי הלבנים. יש לנו עוד הרבה לעשות למען עצמנו".

לדעת לורי יש לתמוך במשטרה ולרתום אותה לביעור הפשע ברחובות הגיטו. כן יש לקבוע, לדעתו, שכר עבודה הוגן לנערים, ולפתוח אפשרויות תעסוקה לנערים ולנערות שחורים בחופשות הקיץ ובשעות שלאחר שעות הלימודים. לורי מקווה שזה יגביר את רצונם לשתף פעולה.

בני עשרה שחורים יכולים היו להרחיב את שמושם באמצעי מניעה. את אלה אפשר להשיג בקלות ומקובל להניח, שנערות שחורות מודעות לקיומם. אלא שישנם שני מכשולים בדרך: מחירם והידע הדרוש לשימוש בהם. בקצה הגיטו של שיקגו ישנו בית־ספר המספק לחניכים חינוך מיני ואמצעי־מניעה כאחד. גם בוויסקונסין נעשו ניסיונות דומים.

בוושינגטון, בבית־ספר לבנות המבקשות להמשיך את לימודיהן לאחר הלידה, הוצמד לבית־הספר מעון־יום: הנערות יכולות להניק את ילדיהן ולבקרם בהפסקות. אפשר היה ליישם את השיטה גם ביחס לגבי ילדים. אבל גם נסיונות אלה אינם נטולי קשיים לחלוטין. שני ארגוני שחורים כבר הביעו את החשש, כי מעונות־יום אלה, המנוהלים על־ידי מדריכים שלא עברו הכשרה מיוחדת בנושא, עלולים להזיק יותר מאשר להועיל. אף־על־פי־כן יש כתריסר בתי־ספר לאחר שעות הלימוד, המשרתים ילדי אמהות עובדות.

מה שבולט הוא, שאיש אינו מנסה להכניס מעט "כיף" או בידור אל תוך הגיטו. עוד מגרשי טניס, בריכות וגנים ציבוריים עשויים היו לתעל מעט מהאנרגיה של הצעירים השחורים לאפיקים אחרים, מעבר למין. יש המנסים גם בכיוונים אחרים. פילנטרופ משיקגו מגייס כסף למימון קורסים לנשים יוצאות הגיטו, שיש בדעתו לשלוח אותן לבתיהן של אמהות בנות־עשרה, כדי ללמדן לטפל בתינוקותיהן.

איש אינו יודע כרגע איזה מהרעיונות הצצים במדינות שונות בארה"ב יתגלה כמוצלח מהאחרים. כמדינה פדראלית יש לארה"ב היתרון שביכולת לנסות מגוון של השיטות, לבחור אחר־כך באחת מהן ולאמצה בהיקף כלל־ארצי, אם־כי בתקופת קיצוצים תקציביים זו אין מאבק חרמה בעוני נראה בר־מימוש. אם הזמן יחלוף בלא שייעשה דבר בעניין זה, תעבור הארץ העשירה בעולם את סף המאה ה־21 כשמום בגופה – שכבת־מצוקה לא־יצרנית גדולה, מנוכרת ומרירה.

החברה האמריקאית תכנס למאה ה־21 כשהיא נושאת שכבת מצוקה לא יצרנית גדולה, מנוכרת ומרירה – השחורים

למי שייך מערב הסהרה?

המלחמה בסהרה עולה למרוקו כמיליארד דולר בשנה, ומציבה בפניה גם בעיות מדיניות קשות

על דעת כל הצדדים הנוטלים חלק במלחמה בת 11 השנים בסהרה – המלך חסן, מחתרת ה"פוליסריו" ותומכי ה"פוליסריו" האלג'יריים – מוסכם, שהדרך הטובה ביותר ליישב את המחלוקת שביניהם היא עריכת מישאל־עם באיזור. הסכמתם, יצויין, היא תיאורטית בלבד. המלך, השרוי בבטחון מאחורי חומת הסהרה שאורכה כ־1440 ק"מ, איבד כל עניין שהיה לו, אם בכלל, בהפקדת גורל השטחים הללו בידי תושביהם. כל עוד עומדת החומה בלחץ לוחמי המחתרת יכול המלך להחזיק בשטחי המדבר, אשר סיפח לממלכתו כשספרד עזבה ב־1975. הוא אינו יכול להרשות לעצמו שלא להחזיק בהם, שכן כמעט כל המרוקאים, קומוניסטים בכלל זה, תומכים בסיפוח. אם יגלה המלך נכונות לכניעה, עלולה הגאווה הלאומית הפגועה להפילו מכסאו. חומה ומלך עומדים או נופלים ביחד.

נראה שהחומה יציבה למדי. היא מורכבת משורת סוללות עפר בגובה 1.8 מטר, עליהן מוצבות עמדות ירי המרוחקות כ־3500 עד 4500 מטרים זו מזו והמוגנות בשדות מוקשים. מיכשור אלקטרוני קולט תנועות עד 12 ק"מ מהחומה על־פני שממת הסהרה. כ־80 אלף חיילי צבא מרוקו שומרים על החומה, מצידה הפנימי בעיקר. יחידות ה"פוליסריו", המורכבות בדרך־כלל משלושה ג'יפים, כסיירות בשטח שמחוץ לחומה, תוך שהן יורות, מדי פעם, פגזים או טילים לעבר כוחות צבא מרוקו. החיילים נפגעים, לדבריהם, לעתים רחוקות בלבד. "אין זו חומת סין הגדולה" אומר אחד ממפקדי כוח־השמירה, "אבל זה עובד".

החזקת השטחים הנספחים אינה עסק זול, לא במונחים כלכליים ולא במונחים מדיניים. החזקת הצבא במדבר עולה 300 מיליון דולר בלי להביא בחשבון את מימון הדיור, החשמל, המים, החינוך והבריאות, המסופקים חינם לתושבי האיזור. מרוקאים המוכנים לגור שם זוכים במזון במחירים מוזלים ובפטור ממיסים. עלות ההחזקה השנתית הכוללת היא בסביבות מיליארד דולר. להחזקת השטחים יש גם צד חיובי – שלושה רבעים ממרבצי הפוספט בעולם מצויים בסהרה המערבית. הבעיה היא, שמחיר הפוספט ירד מ־56 דולר לטון ב־1975, ל־35 דולר כיום. את המכרה הגדול בבו־קראע מפעילים רק בגלל מקומות העבודה שהוא מספק.

בחזית המדינית נחל ארגון ה"פוליסריו" הצלחה. 63 מדינות, שביניהן חברות בכירות בארגון המדינות הבלתי־מזדהות, כהודו ויוגוסלביה, כבר הכירו ב"רפובליקה הדמוקרטית של סהרה". בתגובה על כך, עזבה מרוקו את ארגון "אחדות אפריקה" והחריפה את הדיונים בנושא סהרה בארגון האו"ם. מדיניות זו של "הכסא הריק", לא הגדילה את מספר ידידיה של מרוקו בעולם.

המלך חסן הכריז החודש בקשר למישאל־העם "העם אינו רוצה בו". מיהו עם זה, היא שאלה בפני עצמה. תושבי סהרה המערבית נספרו עד היום פעם אחת בלבד, על־ידי הרשויות הספרדיות ב־1974. אז היה מספרם 73,420. אלג'יריה וה"פוליסריו" טוענים, שבמחנות הפליטים, בטינדוף שבאלג'יריה, יש כ־165 אלף. המרוקאים מודים, אמנם, בקיומם של 125 אלף פליטים במחנות באלג'יריה, אבל טוענים, שרובם נוודים שהגיעו ממאלי וממאוריטניה בגלל הבצורת.

המלך, בצידו, יישב בסהרה מהגרים רבים ממרוקו עצמה. רוב תושבי בירת המחוז, לאיון, הם מתיישבים חדשים. כמוהם גם 25 אלף תושבי דאחלה. האם יש להתיר להם להצביע במישאל על עתיד האיזור? בלא מענה מוסכם לשאלה מיהו תושב במערב־סהרה, קטנים הסיכויים לקיום מישאל, שיביא לסיום המלחמה.

חלוקת רווחים

האנגלים מתעניינים, פעם נוספת, בתוכניות לשיתוף ברווחים

ממשלת הגברת תאצ'ר סלדה מראשית קיומה ממדיניות הכנסות. אך למרות הגידול פי־שלושה שחל באבטלה מאז 1979 עלה השכר הריאלי ביותר מ־10%. כדי לצמצם את האבטלה, על הממשלה למצוא דרכים ליצירת מקומות עבודה חדשים בלי להזין את האינפלציה. מכאן ההתעניינות המחודשת בתכניות לשיתוף ברווחים, כפי שהדבר מתגלה בתקציב. יש בתכניות בעיני הממשלה משום קיצור־דרך לשכר גמיש ולעידוד החברות להעסיק עובדים רבים יותר. במקום [illegible] השכר שלהן ירדו, אם ירדו הרווחים.

הרעיון של שיתוף ברווחים [illegible] שר האוצר נייג'ל לאוסון. [illegible] האוצר אמר, [illegible] להאזין לשידולים, אבל התכנית המקובלת [illegible] קודם בהצלחה. הגברת תאצ'ר [illegible] המזכיר לענייני תעסוקה לורד יאנג [illegible] הסתם בתכנית שהתווה פרופ' מארטין וייצמן מן המכון לטכנולוגיה של מסצ'וסטס. [illegible] שחלק ממשי וקבוע של הכנסת העובדים – 20 עד 25 אחוז בקירוב – יהיה צמוד [illegible] לרווחיות החברות. עיקר מטרתו של תרגיל זה תהיה להניע חברות להעסיק מספר רב יותר של עובדים.

זה שנים רבות נתמך רעיון השיתוף ברווחים בהתלהבות [illegible] של פרופ' מארטין וייצמן [illegible]. רובם מעוניינים יותר [illegible] באשר בתשלום [illegible]. למספר גדל והולך של חברות בריטיות יש תכניות מסוג זה. בקצה אחד של הקשת עומדים [illegible]. אולם הרבה חברות בעלות [illegible] בונוס – אם בצורת אחוז קבוע של הרווחים או (גם [illegible]) בונוס הקשור בביצוע כמו על־פי תקציבה של החברה שנקבע בתחילת השנה. באשר [illegible] את המניות [illegible] (שהיא כיום השיטה המועדפת בבריטניה) קשה להבחין בין שיתוף ברווחים לבין שיתוף עובדים בבעלות.

אנשי [illegible] בבריטניה [illegible] את התכנית לשיתוף ברווחים, [illegible] לרווחים מחולקים בצורת בונוס. [illegible] שאפשר לבחון במדויק את הפופולריות שלה. כ־510 תכניות כאלה הופעלו בשנה שעברה. "האיגוד לשיתוף תעשייתי" (IPA) סבור על־פי סקר של עצמו, כי יש [illegible] 600–650 חברות המקיימות שיתוף ברווחים [illegible] חצי מיליון עובדים.

רק בעקבות תמריצים אלה יבוא בקל לתמיכה ממשלתית. ראשית, לא בכולן צבורים [illegible] להורים. בסקר שנעשה זה מקרוב על־ידי "שירותי [illegible] על ההכנסות" הוברר, כי יותר מ־51 חברות [illegible] הניחו את ההחלטה על תשלום הבונוס לשיקול־דעתם של המנהלים, אם כי לעיתים קיזזת השנה רבת רווחים מינימלית לפני שאפשר היה לשלם את הבונוס.

במרבית המקרים גם אין יסוד הסבר הקשר ברווחים גדול, כפי שהיה רצוי לממשלה. בין המשתתפים לרווחים בבריטניה קיבלו אשתקד עובדי אי־סי־איי. כ־10% משכרם כבונוס. אבל מקבלים בונוסים קטנים יותר כגון 4.4% בבנק ברקליס, 1% בחברת [illegible], בחברה "קדברי שוופס" נהוגה התכנית המסכנית לשיתוף ברווחים. החברה משלמת לכל עובד בשנה מלאה ל"ש אחת כנגד כל מיליון ל"ש של רווחים לפני ניכוי מיסים.

והאם כל זה לכוונה? לפי סימנים שונים נראה, שאולי זה כך. "האיגוד לשיתוף תעשייתי" השלים מחקר, שלפיו סבורים 70% מן העובדים בחברות המקיימות שיתוף ברווחים, כי "זה רעיון מצוין". רק 9% היו אדישים ואיש לא התנגד. עתה פתח "האיגוד לשיתוף תעשייתי" במחקר המשווה חברות המקיימות שיתוף ברווחים לחברות שאינן מקיימות אותו. לפי התוצאות הראשונות נראה, כי ידם של שוחרי השיתוף ברווחים היא על העליונה מכל הבחינות.

ג'ון ספדן לואיס. הוא עשה זאת ב־1929

יש משהו יוצא דופן בעבודתו של "האיגוד לשיתוף תעשייתי": כשמצרפים יחד את התוצאות לגבי החברות שהנהיגו את השיתוף ברווחים רק בזמן האחרון (בין 1980 ו־1982) עם חברות המקיימות את השיתוף ברווחים זה מכבר, הממוצע אינו גרוע יותר לגבי החברות החדשות ומכמה בחינות אף טוב יותר. הדעת נותנת, שתכניות לשיתוף ברווחים מונהגות בדרך־כלל על־ידי חברות מנוהלות היטב. כאן מסתמנת עוד מלכודת שהממשלה עלולה להיתפס לה, אם רק תעודד את השיתוף ברווחים: בכל מקרה טוענים מפעילי תכניות כאלה, כי ערכן יהיה מועט, אם לא יהיו כרוכות במגמות של ניהול טוב ופתוח, הכלולות אותן בדרך־כלל.

אך ייתכן כי הממשלה צודקת בהכרתה, שהתכניות הקיימות עתה אינן קיצוניות דיין. לא תמיד רואים העובדים את הקשר בין עבודתם לעבודת החברה המעסיקה אותם. יש חברות שעברו עליהן ימי־רזון ואף־על־פי־כן נכנעו ללחצם של האיגודים המקצועיים וקיימו שיתוף ברווחים. ודוגמה מובהקת ביותר לכך היא חברת נתיבי התעופה הבריטיים. במקרה זה אכן האיגוד הבריטי הגדול ביותר, שאינו רוצה עוד לקיים שיתוף ברווחים אלא מעדיף תשלום קבוע של משכורת החודש השלושה־עשר.

בכמה חברות מקובלת שיטה רדיקאלית הרבה יותר של שיתוף ברווחים. לפי שיטה זו משתכרים הפועלים הרבה יותר מהכנסתם בצורת בונוס. אך גם זה אינו דגם שהממשלה מצדדת בו. ב"שותפות ג'ון לואיס", שהיא בבעלות קרן נאמנות מטעם עובדיה לכן שנת 1929, שולמו אשתקד 20% משכר ה"שותפים", כפי שקרויים הפועלים־בעלי־המניות של "שותפות ג'ון לואיס", בצורת בונוס הצמוד ישירות לתנאי השוק. אין ספק שמתכונת זו עולה יפה: ב"שותפות ג'ון לואיס" גדל מספר המועסקים מ־3,000 ב־1930 ל־30,000 כיום. לדעת הממשלה יש כאן כנראה פגם: לשותפי ג'ון לואיס אין זכות אינדיווידואלית למניות, הם זכאים להחזיק בהן רק על יסוד קרן נאמנות, מכאן נודף ריח קולקטיביזם.

בעוד הממשלה נכונה לטפח דגם משלה לשיתוף ברווחים, מתנהלת מערכה מקבילה במקום אחר. "יוניטי טראסט", בנק הנתון בבעלות האיגודים המקצועיים (הוקם ב־1984), שוקד עתה על תכניות להשקעות לבעלי חבריהם הפועלים. דבר זה עודד שוב את התעניינות האיגודים המקצועיים בצורה כלשהי של שותפות פיננסית וכן את התקווה שאפשר יהיה לקיים עוצמה קולקטיבית מסויימת [illegible]. רעיונות אלה עולים בקנה אחד עם עבודת איגוד החשמלאים, שההסכמים נגד שביתות שעליהם חתם עם חברות עתירות־ידע היו בין הגורמים החשובים ביותר לתמורות בקרב האיגודים בשנות השמונים.

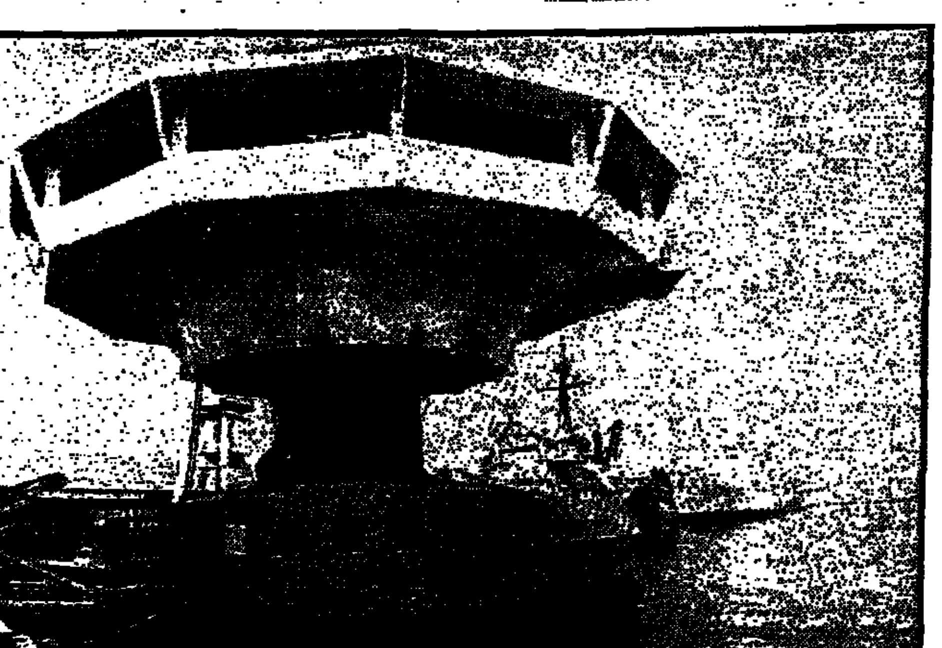

מצפור ימי נבנה בימים אלה בנמל חיפה בשביל חברה אמריקאית. המצפור הוא בן שלוש קומות, והוא יהיה שקוע בחציו במים, עד לעומק של 15 מטר. בקומתו העליונה תהיה מסעדה ועל גגו – רחבת ריקודים. החברה שהזמינה את המצפור תפעיל אותו בחוף איי בהאמה.
(צילום: פול מלינג)

ילד נפצע קשה כשלקח רימון ממחסן הנשק של מושב דובב

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

אמיר קדושי, בן 12, ממושב דובב שבגליל נפצע ביום ד' בצהריים כאשר רימון־יד התפוצץ בידיו.

הילד נפצע קשה והועבר לבית־החולים הממשלתי בצפת. משם נמסר, כי למרות הפציעה הקשה אין חשש לחייו.

הילד חזר ביום ו' מבית־הספר וניגש אל מחסן הנשק הישן של המושב. הוא לקח משם רימון־יד צה"לי ושלף את הנצרה, והרימון התפוצץ בידיו.

הפיצוץ העז נשמע ברחבי המושב, ולמקום הגיעו רבים מהתושבים וגילו את הילד מתבוסס בדמו. הוא הועבר מיד לבית־החולים והוכנס לחדר הניתוחים.

משטרת מרחב הגליל פתחה בחקירה. עדיין לא ברור כיצד הצליח הילד להיכנס למחסן הנשק ולקחת ממנו רימון.

סכסוך עבודה בעיריית ת"א על פיטורי עובדים ותיקים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

סכסוך עבודה יוכרז היום בעיריית תל־אביב, בעקבות 68 מכתבי פיטורים שהוצאו באחרונה לעובדים ותיקים בעירייה.

המזכ"ל של ארגון עובדי עיריית תל־אביב, שלמה גולד, אמר שלשום בישיבה של צוות האיגוד המקצועי במועצת פועלי תל־אביב, כי הארגון נענה לדרישת העירייה לפטר 609 עובדים ותיקים, לאחר שהושגה הסכמת העובדים לפרישתם מרצון. אולם פיטורי ייעול אלה לא מנעו את קליטתם של כ־400 עובדים חדשים באגפים שונים של העירייה בין יולי 1985 לבין פברואר 1986. עתה מתכוון ראש העירייה שלמה להט לפטר קבוצה נוספת של עובדים, ולכן מתנגד ארגון העובדים.

מועצת פועלי תל־אביב תתבקש היום לאשר הכרזה של סכסוך עבודה גם על־ידי ועד נהגי התברואה בעירייה, המייצג 200 עובדים. נהגי התברואה כבר קיימו שביתה פראית, שהסתיימה ב־27 במארס.

עובדי „מתכת מחולה" הגיעו לעבודה ומצאו המפעל סגור

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

עובדי המפעל „מתכת מחולה" שבמושב מחולה בבקעת הירדן מצאו ביום ד' שעבר בהגיעם לעבודה, כי המפעל סגור ומסוגר.

יום קודם לכן דחו 15 העובדים את דרישת ההנהלה, כי יעברו לעבוד לפי חוזים אישיים, תוך ביטול כל זיקה למועצת פועלי בית־שאן. בתגובה השביתה ההנהלה את המפעל. הנהלת „מתכת מחולה" טוענת, כי מאחר שהמפעל נמצא מעבר לקו הירוק, הוא מחוץ לתחום „שליטתה" של ההסתדרות.

15 העובדים, חלקם מבוגרים, הם תושבי בית־שאן. מזכיר מועצת הפועלים בעירייה פיני קבלו פנה שלשום לממונה על יחסי העבודה במחוז הצפון, עו"ד משה גולומב, כדי שיזמן אליו את אנשי ההנהלה ונציגי העובדים, ליישוב הסכסוך. [illegible] המפעל, ייזום הפגנה של תושבים מבית־שאן בתוך המושב. [illegible] הממשלה אמורה לדון היום בהגבלת שעון קיץ, לאחר דחיית הדיון בשבוע שעבר.

מנהלי שני מוסדות תורניים חשודים בהונאת מש' החינוך

(ע). – שני מנהלים במוסדות חינוך תורניים הובאו ביום ו' לבית־משפט השלום, בתל־אביב בחשדים בדיווחים כוזבים למשרד החינוך.

השניים מנהל אולפנת „צפירא" שמעון נתנזון ומנהל מכינת גבעת־שמואל משה ברנשטיין, נעצרו עד יום א', והבוקר יובאו שוב לבית־המשפט, והשופט יחליט אם להאריך את מעצרם על־פי דרישת המשטרה.

באי־כוח המשטרה טען, כי שמעון נתנזון דיווח בשנים 1980־1986 דיווחים כוזבים למשרד החינוך על סכומים שהועברו למוסדות ושנועדו להסעת תלמידים. נתנזון חשוד בכך, שניהל שתי מערכות כרטיסים להסעה, זייף כרטיסים וחשבוניות וערך חוזים פיקטיביים, שהכניסו למוסדות במירמה מאות אלפי דולארים.

נתנזון נעצר לפני שבוע ושוחרר בערבות בהסכמת המשטרה. בימים האחרונים התגלתה פרשה חדשה, ועל־פי החשד פעל נתנזון בדרך דומה – גם במוסד גבעת שמואל בשותף עם מנהלו משה ברנשטיין.

מרכזים לשיקום אסירים נרקומנים יוקמו בערים

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

שירות בתי־הסוהר, בשיתוף עם משרד הבריאות, מגבש בימים אלה תוכנית פעולה חדשה לשיקום אסירים נרקומנים שעברו טיפול גמילה בבית־הסוהר. עקרונות התוכנית גובשו בוועדה משותפת לנושא גמילת אסירים נרקומנים ושיקומם החברתי.

אחת מהמלצות הוועדה היא להקים בערים הגדולות מעונות ומרכזי שיקום לאסירים משוחררים נרקומנים. במעונות אלה ישוכנו אסירים שכבר עברו טיפול גמילה בבתי־הסוהר ושנותרו להם עד 180 יום להשלמת תקופת מאסרם.

סגנית שר הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו גיבשה באחרונה הצעת חוק הנוגעת לתהליך שיקום הנרקומנים והעברת הטיפול בהם למשרד הבריאות.

מורי נהיגה קובלים על הסדרים במשרד הרישוי

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

מורי נהיגה בגוש דן קובלים על התרופפות סדרי העבודה במשרד הרישוי. כדוגמה מביאים המורים את ביטול המבחנים העיוניים בסניף צפון תל־אביב ביום ב' שעבר, בהודעה מוקדמת של חצי יום בלבד. המורים קובלים גם על כך שמשרדי הרישוי יסגרו מערב הפסח ועד צאת החג ושהמבחנים שנקבעו לימים אלה יידחו.

ממשרד התחבורה נמסר בתשובה על שאלת סופר „דבר", כי על־פי הסדר חדש בדבר חופשות מאורגנות, ייצאו כל עובדי משרד הרישוי לפגרת פסח על חשבון חופשתם השנתית.

מעצר מיידי של 72 שעות לחיילים עברייני תנועה

חייל בשירות חובה, שינהג ברכב צבאי וייתפס כשהוא עובר על אחת מתוך שש עבירות תנועה חמורות, ייעצר מיד ל־72 שעות ורשיונו הצבאי יוחרם.

כך קובעת הוראה חדשה של ענף בטיחות בדרכים באכ"א. איש קבע שיעבור עבירה דומה יוחרם רשיונו לשבועיים.

החייל יהיה רשאי לערער על המעצר בפני הפרקליט החילי או הפיקודי, ועל הורדת רשיונו – בפני קמצ"ר.

פנייה לפעול נגד משיאי הקטינות מקריית־ארבע

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

ח"כ מתי פלד (הרשימה המתקדמת) פנה ליועץ המשפטי לממשלה בתביעה שיתערב בעניין החיפוי שנותנים הרבנות הראשית ומשרד הדתות לנישואי קטינות.

פלד העביר לפרופ' זמיר את תשובות שרי המשטרה והדתות לשאלותיו וטען, כי הרבנות נוהגת איפה ואיפה: את נישואי 15 הזוגות מעולי אתיופיה היא פוסלת ומגנה, ואילו את נישואי הקטינות מקריית־ארבע היא מאשרת, תוך מתן חיפוי לעבריין.

ח"כ פלד פנה גם אל שר הדתות וגינה את מדיניותו. „משרדך גינה את נישואי האתיופים. דובר משרדך קבע, כי זה מעשה חמור, המהווה עבירה על החוק. לא כך הגבת על נישואי קטינות מקריית־ארבע. האם לאתיופים אסור לערוך טקס נישואין ואילו לקנאי קריית־ארבע מותר להשיא קטינות בנות 14 ו־15? אני מגנה את החיפוי שמעניק משרדך לעבירה בת עונשין כמו השאת קטינים ותובע את התערבותך אצל הרבנים שנתנו גושפנקא חוקית לנישואין אלה, במטרה להביא לזיהוי האלמוני שחיתן את הקטינות ולהעמידו לדין".

עולי אתיופיה באשקלון מוכנים לעבור העירה אבל לא לדירות קטנות

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

על אף התביעה לפזר את עולי אתיופיה באשקלון ברחבי העיר הסכימו עד כה רק שתי משפחות של עולים ממרכז הקליטה שבעיר לחתום על חוזה לשיכון במקום מרוחק מהמרכז.

כזכור, יצא ראש העירייה אל דיין בטענות נגד מרכז הקליטה על שנתן דיור קבע במרכז הקליטה ל־90 משפחות מעולי אתיופיה. הוא טען, שהדבר מחבל באינטגראציה של העולים בעיר והופך את מרכז הקליטה לגטו. הוא גם הודיע, כי 500 מהעולים חתמו על עצומה התומכת בעמדתו.

מנהל מחוז ירושלים במשרד הקליטה, יעקב גרשון, מסר לסופר „דבר", כי לרשות משרד הקליטה עומדות עתה 47 דירות ברחבי העיר, ו־12 מהן כבר הוצעו לעולי אתיופיה, אך רק שתי משפחות הסכימו לקבלן.

הדבר מוסבר, בין היתר, בכך, שהדירות במרכז הקליטה הן בנות ארבעה חדרים, והדירות האחרות הן בנות שלושה חדרים.

הסכם עקרוני ב„מספנות ישראל"; עובדי „וולקן יציקה" דחו הסיכום

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

הסכם עקרוני ליישוב המשבר ב„מספנות ישראל" הושג בסוף השבוע בין נציג כנס הנכסים הממשלתי בחיפה לבין ועדי העובדים ומועצת פועלי חיפה, אך הוא טרם נחתם על־ידי הוועדים ועדיין לא אושר על־ידי כנס הנכסים בירושלים ועל־ידי שר האוצר.

סעיפי ההסכם יתבררו סופית היום, ואם יאשרו אותו כל הצדדים יובא המסמך מחר לאישור בית־הדין המחוזי בירושלים ויקבל תוקף חוקי.

כפי שנמסר ביום ו' האחרון ב„דבר", בהתאם להסכם יפוטרו או יוצאו לפנסיה מוקדמת 212 עובדים ובמספנה יישארו 430 עובדים.

לסופר „דבר" נודע, שההסכם המוצע האחרון גרוע בהרבה מההסכמים הקודמים שהושגו ומומשו בשנת 1985 ושעל־פיהם פוטרו או יצאו לפנסיה מוקדמת כמה מאות פועלים ועובדי מספנה אחרים. ההסכם האחרון מבטל, למעשה, כמה סיכומים שנתקבלו בעבר ושאושרו על־ידי האוצר לגבי פיטורים נוספים במספנה, ולכן מסתייגים ממנו אחדים מחברי הוועדים.

נודע, שהפגיעה העיקרית היא במועמדים ליציאה לפנסיה מוקדמת, ואילו הפתרונות לגבי אנשים צעירים יותר שיפוטרו ויקבלו פיצויים הם טובים יותר יחסית, אם כי גם הם נחותים בהשוואה לתנאים שניתנו למפוטרים בשנת 1985.

פיצוץ ב„וולקן"

המו"מ ליישוב הסכסוך ב„וולקן יציקה" התפוצץ ביום ו' כאשר אסיפת הפועלים והעובדים האחרים דחתה את הסיכומים שהושגו בין הוועד לבין ההנהלה, ושלפיהם יורד שכר הפועלים בכ־10.5 אחוזים, ותמורת זאת לא יהיו פיטורים נוספים במפעל. הוועד התנה את הסכמתו לסיכומים באישור אסיפת הפועלים והעובדים, וכאמור האישור הזה לא ניתן לוועד.

סופר „דבר" מציין, כי החלטת האסיפה הפתיעה במידה רבה את ההנהלה ואת ההסתדרות. מקור בהסתדרות הסביר לסופר „דבר", שהסיכומים שהתקבלו היו, למעשה, הפתרון הטוב ביותר למשבר במפעל, המושבת זה שישה שבועות, והדיונים יוצרת מצב מסוכן. הבעיה תידון היום בהסתדרות וקרוב לוודאי שתעלה גם בחברת „אורדן" ובקונצרן „כלל". יצויין, שדובר הקונצרן הודיע בשבוע שעבר, שאם לא יושג הסכם ליישוב המשבר במפעל המושבת, ייסגר קו הפלדה במפעל.

הנאשם ברצח אחיו שנמצא בלתי־כשיר למשפט – הפסיק שתיקה בת שנה וחצי

(ע). – שמואל בן־עמי, שהואשם בעריפת ראשו של אחיו, אך לא הועמד לדין משום שלא נמצא מסוגל לכך ובמשך זמן רב לא הוציא מלה מפיו, החל לפתע לדבר בבית־החולים שהוא מאושפז בו.

נודע, כי בן־עמי פנה באמצע השבוע באופן מפתיע לאחות של בית־החולים „עזרת נשים", שבו הוא מאושפז והחל לשוחח עמה. בסוף השבוע הוא גם שוחח בטלפון עם פרקליטו, וביקש ממנו שידאג לכך שקרובי משפחתו יבואו לבקרו. לדברי הפרקליט, בן־עמי דיבר ברור וניתן היה להבינו ללא קושי.

לתפנית זו עשויות להיות השלכות על משפטו של בן־עמי. ההליכים המשפטיים נגדו הופסקו, לאחר שבית־המשפט המחוזי בירושלים קבע על סמך חוות־דעת פסיכיאטרית, כי איננו מסוגל לעמוד לדין.

שמואל בן־עמי הואשם בכך שב־5 בפברואר השנה ערף במהלומות גרזן וסכין את ראש אחיו מיכאל יפת בדירתם שבשכונת בית־ישראל בירושלים.

לדברי השכנים, הפסיק בן־עמי לדבר לפני כשנה וחצי. עתה, משהחל לדבר, הוא ייחקר במשטרה על רצח אחיו, וככל הנראה, יהיה צורך לערוך לו בדיקות פסיכיאטריות חוזרות, כדי לקבוע פעם נוספת אם הוא מסוגל לעמוד לדין.

בעל חברת משאיות ואיש צה"ל נעצרו על הונאת משרד הבטחון במיליוני ש"ח

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

חוקרי משטרת מרחב הגליל בפיקודו של פקד רפי עמר, בשיתוף עם המשטרה הצבאית החוקרת, חשפו בימים האחרונים פרשת הונאה גדולה בסכומים של מיליוני שקלים חדשים מכספי משרד הבטחון, שנעשתה על־פי החשד על־ידי בעל חברת משאיות מקריית־שמונה.

חברת המשאיות של האחים אלקובי ביצעה בשנים האחרונות שירותי הובלה של ציוד מבסיסי צה"ל בצפון לדרום־לבנון. בעל החברה, דוד אלקובי, בן 40, מקריית־שמונה, הגיש חשבוניות על הנסיעות הללו, אך הן עוררו את חשדם של אנשי משרד הבטחון. חקירת המקרה הועברה למשטרת מרחב הגליל ולמצ"ח. כבר בתחילת החקירה המשותפת התברר, כי מדובר בהונאה בהיקף רחב. בעקבות זאת עצרה משטרת הגליל את בעל החברה דוד אלקובי, ומצ"ח עצרה לחקירה איש צבא, ששמו נאסר לפירסום. נחקרו עשרות אנשים ונתפסו מסמכים רבים הקשורים בחשדות למעשי ההונאה. בחקירה התברר, כי נהגי החברה היו מחתימים את אנשי צה"ל על כרטיסי־עבודה אחת לשבוע, במקום אחרי כל נסיעה, וכך נרשמו בכרטיסי ההובלה נסיעות שכלל לא בוצעו. אנשי צה"ל שחתמו על הנסיעות אישרו אותן אף כי ידעו כי הן לא בוצעו כלל.

דוברת מרחב הגליל של המשטרה מסרה, כי החקירה מסועפת ומסובכת, והיא מתמקדת בעיקר בהובלות שנעשו בחודשים אפריל־דצמבר 1985.

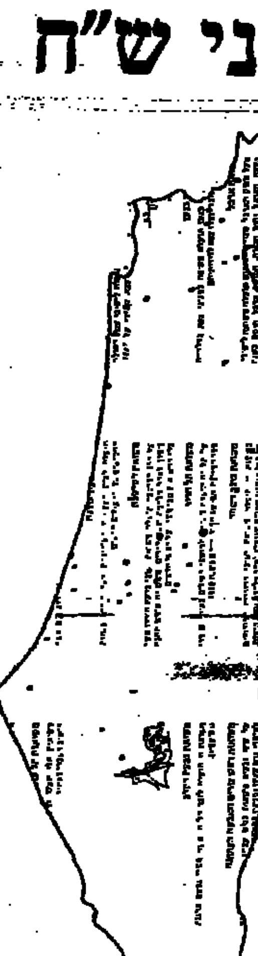

מפת ארץ־ישראל השלמה על פרסום משרד החינוך

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

אלפי בני נוער מרחבי הארץ הוזמנו באחרונה על־ידי אגף הנוער של משרד החינוך לטקסי הדלקת משואות ראש חודש ניסן. על גבי ההזמנה הודפסה ארץ־ישראל השלמה כשגבולותיה מודגשים בקו אדום ומקומות הדלקת המשואות מצויינים בתוכה.

הדפסת המפה מנוגדת להוראה של הנהלת משרד החינוך, שעל גבי פירסומים רשמיים של המשרד יש לציין את גבולות הקו הירוק.

מנהל אגף הנוער במשרד החינוך עודד כהן, אמר אמש בתגובה: „לא היו לנו כוונות פוליטיות. בסך הכל רצינו לחדש מסורת עתיקה של הדלקת משואות. המפה היא מפה של ארץ־ישראל, הכוללת את החלקים שבהם הודלקו משואות בעבר" [illegible]

עוזר שר החינוך דב גולדברגר מסר בתגובה: „נראה לי, שאין כל הוראה האומרת שיש לציין על מפות רשמיות של משרד החינוך את גבולות הקו הירוק".

יו"ר ועדת החינוך של הכנסת נחמן רז מסר, כי יפנה לשר החינוך בדרישה להבהיר לכל אגפי משרדו, שכל עוד אין ממשלת ישראל מחליטה על סיפוח, יש לציין על המפות את גבולות המדינה. „מחנכים פונים אלי ואומרים, שבגלל אי ציון גבולות הקו הירוק תלמידים אינם יודעים מה הם גבולותיה של המדינה", סיפר רז.

את תגובתו של דובר משרד החינוך לא ניתן היה להשיג אמש.

20 נחשים נגנבו מביה"ס שבגן הזואולוגי בתל־אביב

(ע).– 20 נחשים, שאחדים מהם ארסיים, נגנבו אור ליום ו' מכיתת לימוד בבית־ספר שבגן הזואולוגי בתל־אביב.

הנחשים נגנבו מתוך כיתה בבית־ספר שבתחום המפעל, הממוקם בתוך הגן הזואולוגי ברחוב הרצל 115 בתל־אביב.

רוב הנחשים שנגנבו אינם ארסיים, אך יש בהם גם ארסיים למחצה, ודווקא אלה לא היו בצנצנות, הם מסוכנים.

(ע). – 18 בני אדם נהרגו ו־65 נפצעו קשה ב־62 תאונות דרכים חמורות שאירעו בשבוע שעבר בכבישי הארץ.

למנויי „דבר" פתח תקוה

הרינו להודיעכם כי החל מיום ראשון ד' ניסן תשמ"ו 13.4.86 יהיו שעות העבודה בסניף „דבר" פתח־תקוה כדלקמן: 14.30־7.30

הנהלת „דבר"

לחברינו עינת ויצחק וורמברנד

ברכות מזל טוב להולדת הבת

שלי

אחות ל־חי וטלי

בית „דבר"

חוה בן זאב, כפר סבא

שולה ודני דווידסקו, מעגן מיכאל

לאה ואמנון בן זאב, ירושלים

שמחים להודיע על נשואי

דיתה ובני

טוקיו ד' ניסן תשמ"ו 13/4/86

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט למנויים מס. 7
הלמוט רילינג
מנצח
סולנים ומקהלה
תל אביב, היכל התרבות 8.30 בערב
מחר ב: הערב – 13.4.86

פילוקלסיקה
קונצרט מס. 4
הלמוט רילינג
מנצח
סולנים ומקהלה
תל אביב, היכל התרבות
יום ב', 14.4.86, 8.30 בערב

רסיטל
(מס. 3 בסדרת רסיטלים)
מנחם צוקרמן
כנר
לין הארל
צלן
מרק נייקרוג
פסנתר
בהשתתפות:
חיים טאוב, כנר
דניאל בנימיני, ויולן
תל אביב, היכל התרבות
יום חמישי, 24.4.86, 8.30 בערב

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965

הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

מרחב תכנון מקומי רמת־גן

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

אשר פורסמה בעיתונים: דבר, הצופה, חדשות.

ביום: 2.3.86 פורסמה הודעה בדבר הפקדת תוכנית מס' ר"ג / 758 ב'.
בפירוט הושמט בטעות גוש 6105.
צ"ל. גוש 6105
חלקי חלקות ד 26, 56, 58, 59, 68.

מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז ת"א

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות

מר **יצחק נבון**

יהיה הערב

אורח מסיבת העתונאים המשודרת

ב„קול ישראל"

עורך ומנחה: **יצחק גולן**

השידור אחרי חדשות השעה 18.00 ברשת ב'

---

3 פעמים בשבוע לקופנהגן

קשר ישיר

לבנגקוק (ללא חניית ביניים)

לסינגפור (חניית ביניים אחת)

לטוקיו (מעל לקוטב הצפוני)

קשר נוח למרבית הערים הראשיות במזרח הרחוק ובאוסטרליה.

SAS

רח' בן־יהודה 32, טל. 03-292233, תל אביב

מינהלת המוסד לביטוח לאומי ועובדי סניף חדרה

משתתפים באבלה של

עדה בסלר

במות

אמה ז"ל

נציבות שירות המדינה
לשכת הדובר

1. בהתאם להוראות פסקה 61.112 בתקשי"ר
לא תהיה קבלת קהל בכל משרדי הממשלה בערב הפסח, י"ד בניסן התשמ"ו (23.4.1986).

2. עובדי נציבות שירות המדינה יוצאים לחופשה מרוכזת החל מיום י"ד בניסן התשמ"ו (23.4.1986) ועד יום כ"ב בניסן התשמ"ו (1.5.1986) ועד בכלל. בהתאם לכך לא תתקיים קבלת קהל בתאריכים האמורים בנציבות שירות המדינה ובלשכותיה המחוזיות.

יד טבנקין

פגישת החוג לקידום השיתוף והניהול העצמי
תתקיים ביום ד', 16.4.86, בשעה 16.00
ב„יד טבנקין" – אפעל.
המרצה: דני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים.

למשפחות אלקלעי, מטטוף ועמיאל

המזומים כאסונכם הכבד
ומשתתפים באבלכם על מותם ללא עת של

חיים אלקלעי ז"ל

אריק מטטוף ז"ל

רונן עמיאל ז"ל

משפחת בן־צור

להברינו

פיליס ודני בלוך

אתכם באבלכם על מות
האב־החותן

הנרי קבקוף

בית „דבר"

רשות פתוח אמצעי לחימה

מוקירה את זכרו של מנהלה הראשון

מוניה מרדור ז"ל

במלאות שנה לפטירתו

למשפחת גבריאלי
ומושב בית חרות

אתכם באסונכם על מותה של

עירית גבריאלי

אשר נספתה בתאונת דרכים

ע. דגני – ראש המועצה
האזורית עמק־חפר
ועובדיה

דבר היום

בלי פצצות־זמן

היום נדע (בלי נדר) האם יש או אין הסכם בין המערך והליכוד שיאפשר את המשך כהונתה של ממשלת האחדות הלאומית – דהיינו האם יימצא פתרון מקובל על שני הצדדים בכל הנוגע לתיק האוצר, שלפי דרישת ראש הממשלה איננו יכול להישאר בידי השר מודעי. אם יימצא הסדר, יש להעדיף אותו על פירוק הממשלה. אם לאו, הדינמיקה תביא לפירוקה מייד – וגם זה לא יהיה אסון, כפי שיש טוענים.

אולם, לפני שרואים את העניין כפתור, כדאי שיהיה ברור לשני הצדדים כי הסדר „פתוח" איננו פתרון, משום שהוא עשוי להביא אותנו לידי משבר בעוד כמה חודשים. במה דברים אמורים? אם ייקבע עכשיו, על דעת שני חלקי הממשלה, כי השר מודעי עובר מתיק האוצר לתיק אחר רק לתקופה שעד לרוטציה, ואפשרות שובו לאוצר עם ביצוע הרוטציה תישאר פתוחה, הדיון לא יבוא על סיפוקו, ומכיוון שכך קשה יהיה להתייחס לפתרון כפתרון.

שכן, הדברים שאמר יצחק מודעי בראיונות עיתונאיים ושהביאו לידי המשבר, לא היו בבחינת פליטת פה או מעידת לשון. ממילא דרישת ראש הממשלה לא היתה בבחינת נסיון ל„עונש" או להצלת יוקרה. מה שאמר השר מודעי ביטא השקפת עולם ברורה, בעלת השלכות מעשיות על עבודתו כשר אוצר, על החלטותיו ועל הדרך שבה הוא מבצע ויבצע את החלטות הממשלה כאשר אלה אינן עולות בקנה אחד עם דעתו האישית. השקפות אלה עוינות לסקטור הציבורי, וליתר דיוק לסקטור ההסתדרותי, הזול בקיבוצים וכלה בחברת העובדים דרך מוסדות עזרה הדדית הממלאים פונקציות ממלכתיות: הן מביאות להעדפה ברורה ומעשית של סקטורים אחרים, על פי שיקולים ומטרות פוליטיות, ולהתנגשות תפיסות כל סולם העדיפויות של העשייה הממלכתית, הבא לביטוי בולט יותר בשלב השני של התוכנית הכלכלית.

ממה נפשכם, אם שמעון פרס איננו יכול להגיע לכלל שיתוף פעולה תקין עם שר האוצר, כל עוד הוא ראש ממשלה, הרי מידת השפעתו עליו אחרי הרוטציה תהיה בוודאי פחותה בהרבה מאשר עכשיו. לכן נראה לנו כי השארת „אופציות פתוחות" לעת הרוטציה אולי תעודד עכשיו אנחת הקלה כללית, אבל עלולה להיות למעין פצצת־זמן פוליטית.

תראו מי מדבר על אמינות

מאת חגי אשד

הם שכחו את ועידת „חירות". מודעי שכח שיש תיעוד של מה שהוא וחבריו אמרו ועשו בכל אחד משלבי התכנית הכלכלית. צריך גם להקשיב למה שהם אומרים זה על זה. הם לא בדיוק עדים מומחים לענייני אמינות

שר מודעי. כל המרחב האווירי פתוח לפניו. בביקור בחיל־האוויר תצלום – דובר צה"ל

פעם היה בארצנו „שבועון הרפש". כך כינו אותו אז. השבועון ממשיך להופיע, אבל זה כבר לא מה שהיה. עכשיו יש לו יורשים ומחקים. עכשיו יש לנו מפלגה המפוצלת למחנות ולסיעות אישיות, השקועה עד צוואר ברפש של השמצות הדדיות ובהשלכתו לכל עבר, פנימה והחוצה. גם בתוך „חירות". גם בתוך „הליברלים". גם בתוך הליכוד כולו. גם בממשלה שבה הם חברים. ואלה מדברים על אמינות. ואלה מחברים ג'ינגלים על „גנבים שגנבו להם את הרוטציה". תראו מי מדבר.

הם כבר שכחו את ועידת „חירות". הם שכחו שהיא צולמה. יש בה עדויות למכביר מה הם חושבים אחד על השני בנושא אמינות. יש שם גם כמה הוכחות. הם כבר שכחו הכל. סגן שר החוץ רוני מילוא שכח שראש המחנה שלו יצחק שמיר התלונן כרה על כך ש„תנועת החירות" מבצעת חרקירי לעצמה. שמיר אפילו הדגים על מירקע הטלוויזיה על בטנו הוא, איך חבריו עושים חרקירי. עכשיו בא סגנו האישי רוני מילוא ואומר שאילו ראש הממשלה שמעון פרס היה ביפן הוא היה מבצע חרקירי. תראו מי מדבר על חרקירי.

גם יהושע מצא, אחד מנושאי כליו של דוד לוי, שדיברו בסניף ירושלים רובי ריבלין שלח אותו לבית שאן, ושם עצמו עד מומחה לענייני אמינות, שישאל את ריבלין מה זה. וגם את דוד לוי. גם דן מרידור הסתובב בסניף ירושלים כשנערכו הבחירות הפנימיות, שעד עכשיו לא נקבע מי יותר צודק בהאשמותיו לגבי תוצאותיהן. גם השתתפות בוועידת „חירות" לא מעניקה תעודת יושר ואמינות באורח אוטומטי. לא רק בריונות היתה שם. כל משתתפיה – גם דן מרידור – ראוי להם שינהגו קצת צניעות בענייני אמינות. הם אמנם לא פסולים לעדות, אבל גם לא ההיפך מזה. שימתינו עד לאחר שהוועידה תתכנס מחדש ותצליח להסתיים בלי האשמות הדדיות בעניינים הללו.

העד הראשי בענייני אמינות הוא, כמובן, שר האוצר יצחק מודעי. עתה זה הוא הדגים לנו בעזרת חבריו מסיעת הליכוד בכנסת איך „גונבים את ההצגה" של הצלחת התוכנית הכלכלית עד כה. גם הוא שכח שיש טלוויזיה בישראל, עד שהזכיר לנו חיים פלסנר בקטעים מן הארכיון מה חברי הליכוד וגם יצחק מודעי אמרו ועשו אז, בכל אחד משלבי התוכנית. איך הם עשו להכפשתה ולהכשלתה, ואיך הם התחבקו והתנשקו, כאשר היה צריך לגנוב את זרי הדפנה משמעון פרס. גם זה קטע לג'ינגל „גנבים".

עכשיו שוב נתפס יצחק מודעי בקלקלתו כאשר ניסה להכחיש מה שאמר לשני מראייניו – יואל מרקוס מ„הארץ" וזאב חפר מ„חדשות". זה לא נעים להיתפס בהכחשה שקרית. זה מאשש את דברי דוד לוי על מה שחבריו עשו לו בלילה, בלילה. עוד קטע לג'ינגל „גנבים" של הליכוד. וכך גם כאשר שכח יצחק מודעי את תפקידה של ההסתדרות בהסכמה לשחיקת השכר ובלימתו, וכאשר שכח או השכיח את תפקידו של שר הבטחון יצחק רבין בקיצוץ חסר־תקדים בתקציב הבטחון, וכאשר מנסה מודעי להעלים את תפקידו של ראש הממשלה שמעון פרס בפיקוח הצמוד על כל פרט ופרט בתכנון התכנית ובביצועה. גם כאשר ראש הממשלה „התעופף" לארצות־הברית כדי להשיג את „רשת הבטחון" של ביליון וחצי דולר, וגם כאשר הוא „התעופף" עכשיו כדי לגייס את התערבותו האישית של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ כדי שזה יעורר אנשי עסקים אמריקאים, יהודים ולא־יהודים להשתתף בפעולות הצמיחה של המשק הישראלי, מסתבר שג'ורג' שולץ לא למד כלכלה אצל הכלכלן יצחק מודעי וגם לא פרק באמינות אישית, והוא, משום מה, פועל למען הצמיחה יחד עם שמעון פרס דווקא, ש„התעופף" להשינגטון ולניו־יורק לשם כך.

חברי הליכוד הישרים והאמינים העוסקים כל הזמן בהטלת רפש לכל עבר, אל יתפלאו אם הרפש יחזור אל פרצופם. אל ינסו לפסול אחרים במומם. יצחק מודעי שהתגרב להטיל רפש בראש הממשלה שמעון פרס, לא יכהן כשר אוצר בממשלת האחדות הלאומית. לא עכשיו, וקל וחומר, לא לאחר מכן. אם עכשיו אין למפלגת העבודה אמון בו כשר אוצר, כשראש הממשלה שמעון פרס עדיין יכול לנסות לפקח עליו ולרסן אותו, איך יהיה לה אמון בו כאשר יצחק מודעי יהיה חופשי להוסיף עוד ועוד קטעים לג'ינגלים של הליכוד גם ביום וגם בלילה: כל ילד יכול להבין שיש הבדל בין מלכתחילה ובדיעבד, בין לפני מעשה לבין מה שקורה לאחר מעשה, וכאשר הסכימה מפלגת העבודה שיצחק מודעי יהיה שר האוצר הוא טרם עשה ואמר מה שהוא עשה ואמר מאז ועד עתה, וכל מה שהוא אמר ועשה בזמן האחרון פוסל אותו מלכהן כשר האוצר. מי שיעמוד על כך הוא זה „שיגנוב" את הרוטציה.

שר אוצר שמשמיץ את החלטות הממשלה ומנסה לפסול את סמכותו של ראש הממשלה, עושה זאת לא רק בגלל הרגלים פרועים לשימצה של מפלגתו, לא רק משום שהוא וחבריו אינם יודעים אמינות מהי. לא רק משום שהם רגילים לעשות חרקירי לעצמם ולמפלגתם. הוא עושה זאת כדי שיהיה חופשי „לצפצף" על ראש הממשלה – שמעון פרס עכשיו ויצחק שמיר בעתיד – וכדי שיוכל לעשות באוצר המדינה כבתוך שלו, כמו עד עכשיו. ברצותו נותן, ברצותו לוקח. ברצותו מאריך מועדי תשלום, ברצותו מקצר. ברצותו גורם לפיטורים, שאין בהם הכרח וברצותו מעניק משרות ביד רחבה לחבריו בארץ ובחוץ לארץ.

תראו מי מדבר על קיצוצים במנגנון ובחברות הממשלתיות. תראו מי מרשה לעצמו לזרוק פועלים לרחוב ומדבר על אמינות בענייני חיסכון וקיצוצים מכאיבים.

מי שלא מאמין שישאל את דוד לוי. הוא עד מומחה לאמינותו של שר האוצר בענייני פיטורים ואבטלה ולאמינותם של חבריו ב„חירות" ובליכוד בכל העניינים. אם הללו רוצים לסמור על הרוטציה מפני „גנבים" שיתחילו להתנהג אחרת הם עצמם. ואולי יקבלו את הצעתו של דוד לוי למנות אותו לשר האוצר ואת יצחק מודעי לשר השיכון. שינסו.

אווירה בינוחה

מאת שלמה שפיר

ביקורו של שר החוץ הקנדי ג'ו קלארק אצלנו הוא תזכורת למערכת יחסינו עם מדינה חשובה, שלא תמיד זוכה לתשומת־לב. קנדה בת 24 מליון התושבים, השניה במדינות העולם בגודל שטחה, היא חברה במועדון האקסלוסיבי של שבע המדינות התעשייתיות המובילות במערב, חברה בברית נאט"ו מאז ייסודה ב־1949 ואחת מידידותיה הטובות ביותר של ישראל בזירה הבין־לאומית. היא מעורבת זה שלושים שנה בפעולות או"ם לשמירת השלום במזרח התיכון;לסטר פירסון, אחד ממדינאיה הדגולים, אף זכה בשעתו לפרס נובל לשלום על כך. אולם לשבחה של קנדה אפשר לומר, כי דבקותה הבסיסית בעקרונות האמיתיים של או"ם מעולם לא גרמה לה שתלך שולל אחר הקואליציה האנטי־ישראלית הרחבה באירגון הבין־לאומי והדבר בלט בהצבעותיה השונות נגד החוי הציונות עם גזענות ונגד בידודה של ישראל.

הידידות לישראל, כמדינה הדמוקרטית החופשית היחידה באיזור, מקיפה את כל המפלגות החשובות בקנדה ומעוגנת גם

שר החוץ קנדי ג'ו קלארק

ברבדים שונים של הפסיפס הקנדי, זאת כמובן נוסף על התמיכה האיתנה מצד הקהילה היהודית הגדולה בת 300,000 הנפש. אף־על־פי שאין הציבור היהודי בקנדה נהנה מהשפעה כה רבה כמו היהדות בארה"ב,הוא נרבך חשוב במערכת היחסים בין שתי הארצות,בעיקר מאז מלחמת ששת הימים.בשנות השלושים והארבעים היתה מדיניות ההגירה של קנדה לגבי פליטים יהודים מאירופה סלקטיבית אף יותר מזו של ארה"ב, להבדיל מהקליטה הליבראלית של פליטים מזרח־אירופיים (בהם גם אלפי משתפי פעולה עם הנאצים) אחרי תום מלחמת העולם השניה. אולם במאבק על הקמת המדינה היהודית התייצבה קנדה, למרות קשריה המסורתיים עם ארץ האם של חבר־העמים הבריטי, בצד הישוב היהודי ותמכה בתכנית החלוקה בוועדה המיוחדת של או"ם ואחר־כך במליאת העצרת.

בניגוד ללסטר פירסון ולירידו השמרני ג'ון דיפנבייקר, שעיצבו את מדיניותה של קנדה עד 1968, נקט פייר אליוט טרודו, שעמד בראש השלטון הפדראלי באוטאווה כ־15 שנה, יחס מסוייג כלפי הציונות.יחס טוב לציונות לא עלה בקנה אחד עם תמיכתו בתנועות השחרור בעולם השלישי. אולם גם הסתייגות אישית זו של ראש הממשלה הפופולארי לא הוללה מפנה משמעותי ביחס החיובי המסורתי של קנדה לישראל. הסוף, שנבר בימי מלחמת לבנון ונוצל בכל האפשר על־ידי אלמנטים ביקורתיים בממסר ובחברה הקנדיים, נבלם עם סיום המעורבות הישראלית. השיפור נתן אותותיו גם בכהבל קודיבק דובר הצרפתית, שם הצטיינו בזמנה עויינת חלק מהחוקים הברלניים שנחלשו בינתיים. אולם חילופי הגברי בראשות ממשלות אוטאווה וירושלים תרמו אף הם לשיפור האווירה.

גם ראש־הממשלה השמרני בריאן מאלרוני, המחזיק בשלטון באוטאווה מאז ספטמבר 1984, אינו פועל כמובן לפי הוראותיה של וואשינגטון, אולם בחלק מהנושאים בזירה הבין־לאומית נוקט מלרוני קו נוח לאמריקאים יותר משל קודמו טרודו, שרגל בחיזוק הכלכלה הלאומית ולחם נגד ההגמוניה של הקונצרנים האמריקאיים. אם כי אין ידידותה של קנדה פועל יוצא מדיניות זו, אין שיפור היחסים עם ואשינגטון מזיק לנו.

שר החוץ קלארק, העושה עתה אצלנו, כיהן בשעתו, ב־1975, כראש ממשלת מיעוט שמרנית במשך כמה חודשים. תקופת כהונתו זכורה בשל נסיגתו מהבטחת בחירות אומללה להעביר את השגרירות הקנדית לירושלים, על פי יזמתו של ראש הממשלה דאז מנחם בגין. הפעם אין איש מטריד את קלארק ביוזמות כאלה. במסעו בשלוש בירות ערביות - ריאד, רבת עמון וקאהיר - הצטרף "בוודאי" למאמצים להידוסו ולהחשתו של תהליך השלום באיזור. במישור הדו־צדדי הדבר החשוב ביותר הוא קידום קשרי הסחר ושיתוף־הפעולה הטכנולוגי.

למרות אוזירות המשבר המדיני, האופפת את ביקור האורח מאוטאווה בישראל, רצוי לנצל את שהותו כאן להסכמה בדבר חילופי ביקורים בין ראשי הממשלה של שתי המדינות. עד כה טרם ערך ראש־הממשלה של מדינה ידידותית חשובה,זו ביקור רישמי בישראל.

מי הרוויח, מי הפסיד

מאת יוסי מלמן

שר שמיר. ניצל מרוטציה לא ניצל מבחירות. תצלום: יספיא

משבר פוליטי בישראל מסתיים בדרך־כלל כמו בלון מנופח שהוציאו ממנו את האויר. כמו שאמרו על אחת משתי הגיבורות במחזה „מי מפחד מוירג'יניה וולף": מתנפח ומתכווץ מתנפח ומתכווץ עד שלבסוף הופך המשבר למשהו הנע בין קומדיה דל־ארטה לתיאטרון האבסורד. אפשר להסיק כמה מסקנות נוגות ועצובות על הפוליטיקה הישראלית וגיבוריה.

ציניות של פוליטיקאים

פעם נוספת מתברר כי הפוליטיקאים, בכל המפלגות, הם ערמומיים וציניים. הדיקטום של קימיס רוזבלט, סוכן הסי. אי. איי. במזרח־התיכון בספרו „משחק האומות" אומר: הכלל הראשון והחשוב שמניע את הפוליטיקאים הוא השמירה על כסאותיהם. לשם כך הם מוכנים לעשות הכל.

התקשורת

בדרך־כלל יש לעתונאים חושים חדים ובריאים. כבר בראשית השבוע שעבר, מיד בתחילת המשבר, הם חזו פתרון אפשרי בדיוק אותה תוצאה שהושגה לבסוף. אלא מאי? אפשר להוליך את התקשורת שולל. היא נוטה להדריף ספקולציות, ונופלת ברשת של עצמה. ולכן, האמינה התקשורת בשלב מסויים לציניות של הפוליטיקאים. כאשר ראש הממשלה, ממלא־מקומו ושרים אחרים יצרו בשידורי הרדיו והטלוויזיה משבר מלאכותי ובאותה העת בחדרי־חדרים גיבשו כבר את הפתרון, קיבלה התקשורת את הדברים כפשוטם.

התרפסות הליכוד

הליכוד שוב הוכיח כי יעשה הכל למען הרוטציה. היה זה, כך נדמה לי, ח"כ דן מרידור שהעיד במשובה כי גם אם יחויר המערך את הכותל, לא יעזוב הליכוד את הממשלה. עבור הרוטציה הם הסכימו ששר האוצר יעבור מתפקידו. מחיר זול.

התקפלותה של מפלגת העבודה

ראש הממשלה רצה בתחילה לפטר את יצחק מודעי בתקוה כי בכך אולי יקרין גם הקץ על ממשלת האחדות הלאומית. אחר־כך, התפשר על העברת שר האוצר מתפקידו. התוצאה הסופית היא, שמי שלא רצה את מודעי באוצר, יקבל אותו כשר חוץ. או מה הועילו חכמים בתקנתם. אכן, אם יעבור משרד האוצר לאחר הרוטציה לידי מפלגת העבודה, יהיה זה הישג שאין לזלזל בו. אבל אסור לשכוח שלמפלגה אבד עוד תירוץ למנוע את הרוטציה, ובענין זה פעלו השרים כ„חותמת גומי" של שמעון פרס, התנגדו בהצבעה ואישרו.

מודעי הפיקח

יצחק מודעי הוכיח כי הוא פוליטיקאי נבון ופיקח. הוא בעצם המנצח האמיתי של המשבר. לא רק שוקף לזכותו אהדה גדולה כמי שהודח מתפקידו, ולא רק שהתהדר במעשה ההתפטרות כמי שמוכן להקריב אינטרסים אישיים למען טובת המדינה, אלא שזכה גם בפרס. שמעון פרס רצה להעניש, אך מעשה שטן, כמו אצל בלעם ואתונו, במקום לקלל נמצא מקלס. יצחק מודעי, שאמר כי יש לו תשעים אחוזים של כישורים להיות שר החוץ, חתר תמיד להגיע למשרד החוץ, והצליח.

שרון המפייס

מאז ועידת „חירות", שוקד שר התעשייה־והמסחר לספח לעצמו תדמית של מפייס ומתווך. גיחת הלילה שלו, לפני שבוע אל בית ראש הממשלה, שהביאה את היסודות להסכם החדש, מחזקת תדמית זאת.

במהלך הזה, כונן שרון יסודות חדשים לבריתו הפוליטית עם יצחק מודעי במחיר שבירת קשריו עם דוד לוי. מודעי, שרון ושמיר, חברו יחדיו והותירו את לוי מחוץ לתמונה. דבר המעיד שוב על כך שבפוליטיקה הישראלית הכל אפשרי. גם הבלתי־אפשרי. הלאו של אתמול, הוא הכן של מחר. היריבים של שלשום, הם הידידים של מחרתיים. ומכאן שהכל זמני. גם הסיכום הזה.

אוסטריה / ריטה קוך

דבר לא השתנה

הוויכוח על העבר לא יגמר עם סגירת הקלפיות. האנטישמיות שלא נעלמה מופיעה בווריאציה פוליטית. אוסטריה נגררה לעימות חברתי־היסטורי

אפילו האנשים שהערכתם של הלך־הרוחות באוסטריה היתה השלילית ביותר לא תיארו לעצמם שאפשר לגייס קולות ולערוך מסע בחירות עם סיסמאות אנטישמיות כמו לפני יותר מ־100 שנה. כאשר שנרר ולואגר הפכו את שנאת היהודים באימפריה ההאבסבורגית הגדולה לנושא פוליטי מובהק וסללו את הדרך להתפתחות האידיאולוגיה הנאצית.

המפלגה העממית שבחרה בוולדהיים כמועמדה לנשיאות היא לא רק יורשתו הפוליטית של מפלגתו של לוגאר. עכשיו, על־ידי הרעלת האווירה והחרפת הפולמוס נגד הקונגרס היהודי העולמי והמפלגה הסוציאליסטית, הוכיחה מפלגה זו שלא השתנתה ברוחה הרבה מאז ימי האימפריה או תקופת מלחמת האזרחים באוסטריה בשנת 1934.

יהדות אוסטריה, שנמחקה מאז כמעט כליל לומדת יום־יום שהשנאה איננה כה התופעות ההולכות וכלות ועוברות מן העולם. אין הם נמצאים בסכנה פיסית, אבל די לקרוא את העתונות ואת המכתבים המציפים את מערכות העתונים, ולראות את משרדי ועד הקהילה, כדי להיווכח בעובדה העגומה שגם השואה לא לימדה לקח. ההתנגדות העזה ליהדות לא פגה גם לאחר השמדת היהודים. ואיפה הם מנהיגיה של מדינת ישראל, שיאמרו ליהודי העולם שאוסטריה איננה אי מכבי אלא התראה לעתיד.

היום, כאשר מצפים לתוצאות בדיקת המסמכים על ולדהיים הצפויים בארה"ב־לאחר עיבות טלוויזיוני בין שני המועמדים לנשיאות, ולדהיים ושטיירר, קשה להוות מה תהיינה תוצאות הבחירות ב־4 במאי. אך דבר אחד בטוח: האווירה הורעלה, ההויכוח על העבר לא יגבר עם סגירת הקלפיות. האנטישמיות שלא נעלמה חזרה להיות גם נושא פוליטי באוסטריה. 41 שנה לאחר גמר המלחמה מעמידים למשפט את כעסיהם האבזוריים של אלפי אוסטרים שסירתו את כבונת ההשמדה של היטלר ובעלים על גם את התפקידים הבכיר של האוסטרים ברייך השלישי. אלה שהעכירו פנים כאילו היו קרבנותיהם הראשונים של הנאצים והסתתמסו מכל אחריות יצטרכו, כנראה, להתמודד עם האמת ולתת תשובות לדור הצעיר. אולי הבחירות יאלצו את אוסטריה לתת לעצמה דין־וחשבון, ללמוד את הלקח.

למה בכל־זאת רוטציה

מאת דב בן־מאיר

הרוטציה תבטיח – אולי – שגם בכנסת הי"2 תכונן ממשלת אחדות, ושפרס יעמוד בראשה ארבע שנים

השאלה האם לקיים את הרוטציה היתה שגיאה לאומית ומפלגתית, גם ברמה האסטרטגית וגם ברמה הטאקטית.

מבחינה לאומית, מוטלת על מפלגת העבודה חובה עליונה להרים את חלקה לביצור הדמוקראטיה הישראלית. אין זו מלאכה קלה, אם נזכור כי כ־90% מן העולים שהגיעו לארץ, באו ממדינות שבהן אין משטר דמוקראטי – מדינות מזרח־אירופה ומדינות ערב. הדמוקראטיה הישראלית עדיין שבירה מאד – כפי שאפשר ללמוד מתופעת הבריונות או התנהגות נבחרים בוועידת „חירות". לכן אירועים בתולדותיה, כמו ההעברה המסודרת של השלטון ב־1977, לאחר 34 שנות שלטון המערך במדינה, או החזרתו המסודרת לידי ראש־ממשלה של המערך ב־1984, על־ידי הליכוד, וכן החלטתו האמיצה של יו"ר הכנסת מנחם סבידור, להכריע בעד הצבעה גלויה על פיזור הכנסת הם נקודות ציון חשובות בגיבושה. אסור בשום אופן שאי־כיבוד הסכם פוליטי חתום, יקעקע קיצורת זאת של התבססות הדמוקראטיה בתוכנו, והוא על־ידי מפלגת העבודה.

מבחינה מפלגתית, תצטייר מפלגת העבודה כלא־אמינה, מפלגה שהבטחות העקרונות בנחן אנשיה והשכן פוליטי, צר וציני באמתחתם. איש לא ירצה לקנות ממנה בעתיד מכונית משומשת. בעיקר ייפגע מכך ראש הממשלה שמעון פרס, שהוא היום האישיות הפוליטית הישראלית היחידה בעלת שיעור־קומה בין־לאומי, סיכוי לישראל על כל מפלגותיה להציע להנהגת המדינה.

חיסולה של אישיות זו מבחינה פוליטית, למען הישג מפלגתי צר ומפוקפק, תחסל את היתרון שיש למפלגת העבודה על פני הליכוד (ובגלל מלחמת הירושה המתנהלת בתנועת „חירות"), ותשלול ממנה את האפשרות להנהיג את המדינה בעשר השנים הבאות.

מבחינה אסטראטגית על מפלגת העבודה להכיר בתמורה שהתחוללה בחברה הישראלית בדור האחרון. לא הליכוד חולל אותה, אך הוא שנתן לה את הביטוי הפוליטי. מפלגת העבודה לא עברה את משבר הפילוג הפנימי על רקע עדתי (כפי שעברו אותו מפד"ל, אגודת־ישראל, ועתה „חירות"), כיוון שהיא לא קלטה את מרביתה של החברה הלא־אשכנזית, אלא ייצאה את המשבר הזה למפלגות הנ"ל. זו הסיבה ש־70% מהמצביעים בני עדות־המזרח לא הצביעו (החל בבחירות 1977) בעד מפלגת העבודה. לעומת זאת הצליחה לקלוט קליטה אינטגרטיבית את אלה מבני עדות־המזרח שהלכו איתה, ולאפשר להם להגיע לעמדות בכירה בהנהגה, לא בזכות היותם בני עדות־המזרח אלא בזכות כישוריהם ויכולתם האישית.

עתה מתברר שהדרך הארוכה לפיזוג גלויות שהלכה בה מפלגת העבודה, נהפכה לקצרה יותר מדרכה של „חירות". המנהיגים בני עדות־המזרח, שהגיעו לעמדות־מפתח, הם יותר מרשימים, יותר משכנעים ובעלי יכולת גבוהה יותר מהגרעין־העורה הבומבסטית, שהגיעה לשלטון ב„חירות". העיקר, הם נמצאים בהנהגת המפלגה כדי להוליכה להישגים נוספים, ולא כדי לפרקה ולפוצצה מבפנים.

אסור למפלגת העבודה, בשום אופן, להפגין עתה מורך־לב ופחדנות, כאילו היא חוששת לחזור למדבר, ולהיות נתונה מחדש לחסדם של בריוני הכבדות. אסור שהנהגתה תמשיך להצטייר כמנהיגות „אשכנזית ומתנשאת", המפחדת להפשיל שרוולים ולהתערב בקרב העם, פן תתלכלך ופן יבולע לה. עליה להפגין אמונה ואמון בעם, וביכולתו לספוג בספסראבה את בנהיגיו.

המציאות הסיגנגה, אין כיום לפחד מבכרות, הן פעילי „העבודה" יגיעו שם מבית במידה לא פחותה מאשר פעילי „חירות".

מבחינה טאקטית, כל אלה הצועקים כיום ל„פרק", אינם יכולים להבטיח שיצמח מזה יתרון כלשהו ל„עבודה", לא קואליציה אלטרנטיבית צרה, ולא נצחון מכריע בבחירות חדשות. ואפילו היה אפשר להרכיב ממשלה צרה, כמה זמן יחזיקו מעבר ביותר, יצחק פרץ ואברהם שפירא עם יוסי שריד ושולמית אלוני?

לעניות דעתי, מדינת ישראל נמצאת בתקופת־מעבר סוציולוגית, תקופה של שינוי זהות האליטות בשלטון. בתקופה כזאת של אי־וודאות יש להבטיח כוח מרכזי מלוכד בשלטון על־ידי ממשלת האחדות. בכך אפשר לכנוע ניצול חלקים יותר ויותר גדולים בעם, בחסות הסגה פוליטית בלתי־אחראית, על־ידי הכתנה הנמצא באופוזיציה (בקנה־מידה קטן אפשר ללמוד על כך מהדרך שבה מצליחה כפ"ם לדוג חברים חדשים לשורותיה, מקרב מובטלים או מועבדים לפיטורים במקומות העבודה, תוך הסתה גלויה נגד ההסתדרות שכהנהגתה היא שותפה).

אין למפלגת העבודה ברירה אלא להיאחז ביצור חוש זה, בממשלת האחדות הלאומית שמו, גם בראשותו של שמיר. באותה העת להתכונן למאבק הפוליטי בבחירות הבאות, כך שלפחות את ממשלת האחדות הלאומית, שתוקם בכנסת הי"2, תוכל „העבודה", בראשותו של שמעון פרס לנהל ללא רוטציה במשך ארבע שנים תמימות.

מכתבים למערכת דבר

טעות אופטית

אנו רגילים לשמוע מפי שוללי ההתיישבות ביהודה ושומרון נימוקים מדיניים, דמוגרפיים וכלכליים־חברתיים, אך לא שמענו מפיהם שהתיישבות זו סותרת את הכיוון המהותי של הציונות. נתן רוטנשטרייך בנה תיאוריה כזאת („חברון ותל־אביב" „דבר" 16.3). לדעתנו, „הציונות הבחינה בין תודעה היסטורית שהמריצה אותה, שסמלה הוא חברון, לבין פעילות מגשימה ובונה", שסמלה הוא תל־אביב. תל־אביב היא „גיבוש של הרצון להתקיים קיום מיוחד", נפרד מבחינה גיאוגרפית, לצד האוכלוסיה הערבית, ולא בתוכה. הוא סבור, ש„פעל כאן גורם מכוון, מנוסח או לא מנוסח", מתחילת ההתיישבות החדשה: הכיוון המהותי הזה של הציונות הממשית אי־אפשר שיחול בו שינוי בלי שהציונות תתרוקן מתוכנה ובלי שתיקלע למבוי סתום של פיזור יהודים בארץ־ישראל".

הייתי אומר, שיש כאן טעות אופטית. ודאי שהיהודים ביקשו, בדרך־כלל, לחיות בקהילות נפרדות, אך „חברון" של ימינו גם היא מבקשת להתקיים קיום נפרד. קרית־ארבע, עפרה וקדומים אינן יישובים מעורבים; הן סמוכות ליישובים ערביים, כפי שתל־אביב היתה סמוכה ליפו הערבית עד למלחמת העצמאות, וכפי שנצרת עלית סמוכה לנצרת בימינו. (המאמצים להתיישב בתוך חברון הם עניין אחר. יש כאן מטרה מיוחדת – לחדש את היישוב היהודי העתיק בעיר זו, שנכרת במאורעות תרפ"ט ותרצ"ו, וכשתושג המטרה לא יהיה הרובע היהודי בחברון שונה במהותו מן הרובע היהודי בירושלים העתיקה). כי הישובים שהוקמו באזורים מיושבים, פחות או יותר, הוקמו ליד יישובים ערביים, ומעולם לא נאמר שקיומם היה בתוך הערבים.

גם ראיית „פיזור יהודים בארץ־ישראל" יסודו בטעות אופטית. ודאי, כשהיישובים בודדים באיזור הם מפוזרים, אך כשהם מתרבים מתהווה רצף של יישובים ונעלם הפיזור. בראשית ההתיישבות החדשה, בשנת 1882, כשנוסדו ראשון לציון בשפלת החוף, זכרון יעקב בשומרון, ראש־פינה בגליל, הן היו בודדות ומפוזרות, וגם כשהוקמו לאחר עשרות שנים יישובי „חומה ומגדל" הם היו „מפוזרים". גם היישוב היהודי בחברון (ביהודה ושומרון) יתרחב, כמקווה וכמתוכנן, ויצטרף „למרחב הגיאוגרפי של ההגשמה הציונית".

נתן רוטנשטרייך לא היה מגיע לטעות אופטית כפי שהגיע, לולא סיגודה אותו חרדתו, המוצגת בסוף מאמרו, מפני „האמת המרה, שככל שגוברת העוצמה הממשית ואפילו המילולית של הציונות, גוברת במקביל וכתוצאה מכך גם הלאומיות הערבית". עם האמת המרה הזאת אנו מתמודדים זה כשבעים שנה ולמדנו לדעת, שהלאומיות הערבית אינה יודעת שבעה, ולאחר כל ויתור תתבעו מאיתנו ויתור נוסף. חלוקת הארץ בשנת 1922, שקרעה 77% משטח „הבית הלאומי", לא הקהתה את הניגוד בין שתי התנועות הלאומיות, והחלוקה השנייה, שהוטלה עלינו ב־1947 וקיבלנו אותה, נדחתה על־ידי הערבים, שקמו להרוס את המדינה היהודית המצומצמת. (אפילו הצעת „ברית שלום" בשעתה, ברוב מדינה דו־לאומית – שוויון פוליטי ושוויון מספרי – נדחתה על־ידי הערבים). גם בראיית פתרון של שלום בחלוקה חדשה יש משום טעות אופטית.

יוסף שקד
ירושלים

גזענות מה־י?

לאחרונה התחילו בארצנו להשתמש במושג גזענות בבחינת שם משותף לעניינים שונים, כגון: קנאות דתית, או בכלל פאנאטיות בתחום כלשהו, גם סתם שנאה על צורותיה השונות, ולמרבה האבסורד אפילו לגבי שנאת נשים. ב„דבר" מ־23 במארס נדפס מכתב למערכת תחת הכותרת „רשות השידור ושנאת נשים", החתום בידי עשר גברות. המכתב פותח בדברים אלה: „רשות השידור אינה רשאית לשמש שופר לגזענות. ואכן ביחס לכל ציבור אחר מגנים ביטויים גזעניים. – – – הגזענות היחידה הלגיטימית ברשות השידור היא שנאת נשים". אכן גזענות במקום אנטישמיים.

זמן מה לפני כן קראנו ב"דבר" מ־13 בפברואר מכתב למערכת תחת הכותרת „להפריד הדת מן המדינה" מאת הפרופ' ישראל שחק, ושם הוא פוסק בהחלטיות „שהדת היהודית היא גזענית בעליל ובאופן מיוחד" (ההטעמה שלי – המעתיק). אכן, הקאתוליציזם שהפעיל את האינקוויזיציה במשך מאות בשנים, האיסלם שיצא להשליט את עצמו על עמי העולם על־ידי „חרב מוחמד" הם, כנראה, אינם דתות גזעניות אליבא דפרופ' שחק. „גזענות" היא היהדות, שנביאיה לימדו את תורת אחוות המין האנושי והפיצו את הרעיון של שלום נצחי ועוד דברים „גזעניים" כגון אלה.

משוכנעני, כי למותר להזכיר לפרופ' שחק את מהותה של הגזענות, היא תורת הגזע, כפי שניסח אותה במחצית המאה ה־19 הצרפתי ז'וזף ארתור גובינו, ואחריו בסוף המאה ה־19 האנגלי המגורמן (בנו של אדמירל בריטי) סטיוארט יוסטון צ'מברליין (חתנו של הקומפוזיטור ריכארד ואגנר, האנטישמי הנודע) בספרו בעל השם הנייטראלי „יסודות המאה ה־19", ספר שנעשה ה„שולחן ערוך" של הנאציזם הגרמני בהגשמת תורת הגזע הלכה למעשה.

אין זה כי הפרופ' שחק אימץ לו את הדעה המסולפת על היהדות של מאיר כהנא, כפי שביטא אותה, בין השאר, במאמר ב„הארץ" מ־15 באוגוסט 1983, כי „הערכים האמיתיים" של היהדות סותרים את יסודות הדמוקראטיה ומתנגדים למתן זכויות שוות לבני עמים אחרים במדינת היהודים.

יצחק מאור
אשדות יעקב, איחוד

פרשנות בשני קולות

כל יום שישי אחרי חדשות צהריים, מכבד אותנו הכתב המדיני של הרדיו, העיתונאי שמעון שיפר בהשמעת פרשנות, שכולה מבוססת זה שבועות רבים על ביקורת חסרת טעם על ראש הממשלה שמעון פרס, כדי להוכיח שכל מה שראש הממשלה עושה, הוא רק כדי לפאר את עצמו ותו לא. פרשנות זאת היא צרת־אופק חד־צדדית ואין בה קורטוב של אובייקטיביות.

רשאי שמעון שיפר, לרצות לראות במקום שמעון פרס את „הכוכב" או הכוכבים שלו שהמיטו על העם בישראל זה מקרוב אסונות כה כבדים ומכאיבים בדמים תרתי משמע ואת הפירות קטף נשיא סוריה. שמעון שיפר הוא הרי הכתב המדיני של הרדיו והאתיקה המקצועית העיתונאית, ובעיקר של רשות השידור, דורשת אובייקטיביות מקסימלית ומוטב לממלא תפקיד כתב מדיני ברדיו של מדינת ישראל לזכור את הפסוק מתהילים: „נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה". לא מתקבל על הדעת, שבבוקר הוא משמש דובר רשמי ובצהריים הוא איש פרטי וחופשי לשונו כרצונו ובצורה די זולה.

לבסוף איפה כל הממונים: מנהל הרדיו, יו"ר רשות השידור, איפה חברי רשות השידור של המערך? ואם אין בכוחם לשנות, למה הם יושבים שם?

משה שיטנברג
תל־אביב

לא כל „חופשי" הוא אנטי דתי

לקביעתו של מאיר בראלי ברשימתו המאלפת תחת הכותרת: „לא כל דתי, הוא גם חופשי" („דבר" 14.3) אפשר להוסיף קביעה נוספת ומרחבת, לפיה: לא כל חופשי הוא לא דתי. היינו, הקריטריון לחופש, היא תחושה פנימית של האדם כפי שהוא מתווה לעצמו את השקפת עולמו, הרגשותיו, מאווייו וכו'.

למען שבר את האוזן נאמר, כי יש אנשים השוכנים בבתי־אסורים וחשים עצמם שם יותר חופשיים מאשר אנשים מחוץ לבתי־הכלא. היינו, יוכל אדם להיות אדוק בדתו ולראות דווקא „בכבלי" התפילין (הרצועות), ביטוי לחופש ולדרור שבנפשו, כשם שאדם אחר המזוהה עם העולם „החופשי" אינו מניח תפילין, וחסר לו „משהו"... הוא שרוי במתח... בתיסכול... בריקנות וכדו', מצבים שבכלל לא נותנים הרגשת חופש.

אשר לקביעתו של בראלי לפיה „החופשיים", אינם יודעים או אינם מוכנים להיאבק על עמדותיהם. אכן, החופשיים אינם נאבקים, אולם, לא משום שאינם יודעים, או אינם מוכנים, אלא, משום שאינם מסוגלים, אינם יכולים להיאבק וזאת מאותה סיבה שבראלי הזכירה כדרך אגב ואני אריחיבה: מהות החופש של „החופשי", שאינו כפוף לאסכולות „חופשיות" מסויימות, ומה שנראה לברדיצ'בסקי לא נראה לברנר, ומה שנראה לשניהם, לא נראה לאחד העם ואף לא אחד מהם היה מקבל את קביעתם של מאת החכמים שקבעו, כי יהודי הוא כך לפי הלכה.

אכן, זה עקב אכילס של היהדות החופשית: אין לה „שולחן ערוך" משלה לקביעת ערכים. כמוהם, כן היהדות הרפורמית. כל רב מתרברב לבנות לעצמו שולחן ערוך משלו. כל הוגה־דעות חופשי, מתירני, חילוני, כופר, קובע לעצמו ערכים הומניים, יהודיים, ציוניים. כל עוד כל אחד מהוגי־הדעות. הוא אינדיווידואליסט, לא יוכל העולם החופשי, להוות גוף מלוכד נגד קרטל דתי. במידה והציבור החופשי זוכה בכל זאת ל„נצחונות", בעיקר בתחומי ההתערטלות הפורנוגרפיה, הרי זה בעיקר הודות לבקיעים החמורים – חדשים לבקרים – הניבעים בחומת הציבור הדתי.

אריה טהורי
בת־ים

עת לעשות!

הגענו סוף סוף, בממשלת האחדות להתפכחות והתחלנו להשתחרר מהנרקוזה, שהיינו שרויים עד כה. הגענו כבר ל־8 חודשים מהתחלת המדיניות הכלכלית החדשה. שר האוצר הגיש הצעת תקציב מבלי לקחת בחשבון את הצמיחה, שעליה דובר רבות.

חברינו במפלגה ובמערך רטנו כל הזמן מה נעשה במדינה ומהפסיביות של חברינו בממשלה, ששתקו ולא הגיבו על תעלולי שר האוצר, הדיקטטור בכלכלת המדינה, המביא סבל רב לעובדים ונהרסים מפעלים גדולים ומתמוטטים ענפים חשובים במשק.

לא שמענו כל הזמן, שגד יעקובי שר הכלכלה, יציע את תכנית הכלכלה שלו ויתנגד בגלוי למדיניות הרת הסכנות של משרד האוצר. לא כתוב בשום מקום ששר האוצר מחוייב להיות עם לב מאבן ועם נוקשות מבולת.

„אני לא נבחרתי", הוא טוען, „לטפל בחברה", והוא גם מעז להגיד ש„ראש הממשלה לא יפריע לאלה המבינים בכלכלה, לעשות את מלאכתם ולא להתחיל בצמיחה לפני הזמן". חברו בממשלה, אריק שרון, טוען, ש„במשרדו כבר עוסקים בעצמם בצמיחה". נכון, ישנה כבר „צמיחה" אבל צמיחה של קוץ ודרדר.

בנקודת הצמיחה אסור למערך לוותר, כי בנפשנו, בנפש העם והמדינה הדבר. לא על ידי פיטורי עובדים וסגירת מפעלים נבריא את המשק, אלא רק על ידי צמיחה כלכלית.

מחנה העבודה כבר התחיל לגייס כספים בתוך שורותיו. יש למשוך בעלי הון בחו"ל, בעיקר בארה"ב, בין יהודים ולא־יהודים, על מנת לחזק ולעודד את המפעלים הקיימים וגם לבנות חדשים. על זה יש להיאבק וללחום ללא ליאות. נעשה עבודת קודש זו כדי להציל את פאר יצירתנו – את החקלאות, את התעשיה, את ערי הפיתוח. ניצור עבודה למשוחררי הצבא ועוד ועוד דברים חשובים.

אם אנו רוצים להציל את החברה ואת הארץ מהתמוטטות מוחלטת נקום ונעשה. עת לעשות מיד.

יוסף טבצ'ניק
תל־אביב

שלא על מנת לקבל שכר

בעקבות קטע שהתפרסם („דבר" 10.4.86) והנוגע לי ברצוני להבהיר:

1. נענתי להזמנת השבועות „העיר" לכתוב טור־אורח על ועידת מפלגת העבודה מנקודת מבט אישית של יריב. לשם כך לקחתי יום חופש מעבודתי, על חשבוני – כך שנוכחותי בוועידה לא היתה על חשבון „שעות העבודה הסדירות".

2. אין סתירה בין השתייכות הפוליטית שלי ומקום עבודתי לבין כתיבת טור זה – ואישור על כך ניתן לי אישית על־ידי נציב שירות המדינה שבדק את פנייתי אליו בעניין זה, ולאחר התייעצות אישר לי כי אכן אין סתירה, ומותר לי לכתוב.

3. לא עשיתי „חלטורה" ולא „עבודה פרטית". כתבתי טור זה ללא כל תשלום.

עו"ד דוד מנע
סמנכ"ל הביטוח הלאומי

אֶלְמַקְס
לכל המשפחה!

אתרה – דיזנגוף 165 224717
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142
ירושלים
נווה יעקב – מ.מ. נווה יעקב – 852243
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
חן – ז'בוטינסקי 99 רמת־גן – 7514434
בת־ים – חולון
בלפור – בלפור 90 בת־ים – 583448
אחרון – הפיון 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה, רחובות – 452381

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל־אביב
– בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב; ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – טלפונים 03־433300, 03־433500.
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
– רחוב ברנדייס 49 תל־אביב – 03־284649 בימים א'–ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערב חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ.

חתום על "דבר" היום. ותהיה מעודכן בכל יום.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | „דבר"

דירות למכירה
[illegible]
דירות בשכירות
[illegible]
הצעות עבודה
[illegible]
מכוניות
[illegible]
מציעים למכירה
[illegible]
רוצים לקנות
[illegible]
ריהוט והלבשה
[illegible]
נקיון ואחזקה
[illegible]
נרשמו לנישואין
[illegible]
הודעות
[illegible]

[illegible]

מורים לאילת
לשנה"ל תשמ"ז
כנס מועמדים
לבית הספר המקיף
(חטיבת ביניים וחטיבה עליונה)
טלפון: 059-72105/6/7
יום ד' 16.4.86 שעה 18.00
בית הסתדרות המורים
רחוב בן סרוק 8 תל־אביב
בהשתתפות ראש העיריה
ונציגי הרשות והחינוך בעיר

רכוש ספר מספרית דבר

מודיעין

בתי קולנוע

תל־אביב
אורלי: תמימות הפתור 7.15־9.30 4.30
אלנבי: סילברדו 7.15־9.30
[illegible]
4.30 7.15־9.30
בן־יהודה: נפגש בסבוב 4.30 ,7.15 ,9.30
גורדון: הסיפור האמיתי 7.15־9.30
גת: פעמים במשך החיים 4.30 ,7.15 ,9.30
דקל: זה כלכותא – הצגה
דרייב־אין: הנינג'ה האמריקאי
9.30, הכבוד של פריצי
חצות: נשים ובוגדות
הוד: גופות לוהטים 4.30 ,7.15 ,9.30
בית ליסין: בוני וקלייד 9.50
חן 1: שורת המקהלה 9.45 ,7.20 ,5
חן 2: נסי גאן 9.40 ,7.25 ,5
חן 3: שנת הדרקון 9.40, היפהפיה והיחפן 5 ,7.15
חן 4: סיפורה של מארי 9.40 ,7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.45 ,7.30 ,5
לימור: הכבוד של פריצי 9.30 ,7
לב 1: גבירתי המאמן 1.45 ,5 ,7.30־9.45
לב 2: מסרה 9.40 ,7.15 ,4.50 ,1.30
מוזיאון תל־אביב: חוזך הגדי 4.30 ,7.30 ,9.30
מוגרבי: צוחק מי שצוחק אחרון 4.30 ,7.15 ,9.30
מקסים: הער 9.30 ,7.00
סינמה 1: להיות ולמות בלוס אנג'לס 4.30 ,7.15 ,9.30
סינמה 2: בחזרה לעתיד 4.30 ,7.15 ,9.30
סטודיו: ראריאל 4.30 7.15 ,9.30
פאר: חלומות מתוקים 4.30 7.15 ,9.30
פריז: ספינלטפ 10 ,12 ,2 ,4 ,7.30 ,9.30
11.45 היו זמנים באמריקה
צוותא: חייל הלילה 8.00
צפון: אלבי 9.30 ,7
תמוז – רמת־אביב: מים מים 7.15 ,9.30
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
תבלת: להב משונן 4.30 ,7.15 ,9.30
תל־אביב: מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.30

יפו
הצויה הישראלית: אמדיאוס 9.50

ירושלים
אדיסון: מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.15
אוריון: סגור
אורנע: גבירתי המאמן 4.30 ,7 ,9.15
בית אגרון:
קלונל רדל 6.00
מונטי פייטון חוגגים בהוליווד 8.30
מאהבה של ליידי צ'טרלי 10.00
חצות – מועדון הכותנה
האולם הקטן בבנייני האומה:
עונה בוערת 9 ,7
חבירה: ניפגש בסיבוב 9 ,7 ,4.30
גיל אור: נאסי גאן 4.30 ,7 ,9
כפיר: זכרונות מאפריקה 9 ,5.45
סמדר: כתר בי 9.15
עדן: גופות לוהטים 9 ,7 ,4.30
רון: התפוז המכני 9.15 ,6.45 ,4.15
כישופי: הסיפור האמיתי 9 ,7

חיפה
אמפי: זכרונות מאפריקה 6.00 ,9.00
אורלי: לילות לבנים 8.30
[illegible]: חבורת האבנים 4.30 ,7 ,9
ארמון: תרגיל לרופאים מתחילים 4.15 ,6.45 ,9
עצמון: נפגש בסיבוב 7 ,9.15
חן: תלמידה מחשמלת 7 ,9.15
פאר: גבירתי המאמן 9, 6.45, 4.30
קרי־אורה: מסע עסקים של אבא 6.30 ,9.00
רב גד – 1
שורת המקהלה 7 ,9.15
4.30 היפהפיה והיחפן
רב גד – 2
פעמיים במשך החיים 7 ,9.15
4.30 נאסי גאן
רון: מחוץ הדלתא 4 ,6.45 ,9.00
שביט, הר הכרמל: הסיפור האמיתי 7.00 ,9

קרית־ביאליק
ספיר: ביודי 7 ,9.15
סביון: פעמים במשך החיים 7 ,9.15

קרית־חיים
בית העם: זכרונות מאפריקה 6 ,9
היובל: ראן 6 ,9

קרית־ים
ניצן: מחוץ הדלתא 7 ,9.30

קרית־מוצקין
אחרות: נפגש בסיבוב 7 ,9.15

אשדוד
אסתר: מחוץ הדלתא 7 ,9.15
אשדוד: לילות לבנים 9 ,6.30

אשקלון
אסתר: מחוץ הדלתא 4.30 ,7.30 ,9.45
מאור: גבירתי המאמן 7.15 ,9.30
רחל: סילברדו 7.15 ,9.15

באר־שבע
חן: מחוץ הדלתא 7 ,9.30

בת־ים
אורנים: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30
עצמאות: מחוץ הדלתא 7 ,9.32

הרצליה
היכל: זכרונות מאפריקה 6.00 ,9.00

חולון
ארמון: להב משונן 7.15 ,9.30
מגדל: מרגלים שכאלה 7.15 ,9.30
סבוי: מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.30
ריגנה: נפגש בסיבוב 4.30 ,7.15 ,9.30

טבריה
אביב: גן עדן הכחול 7.15 ,9.15

כפר־סבא
עמה: מחוץ הדלתא 7 ,9.15
חן: לילות לבנים 9.15

לוד
אורלי: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30
בית זית: מחוץ הדלתא 7 ,9.30

נהריה
הוד: תפילה למות 7.15 ,9.15

נתניה
כמוזיה: הכבוד של פריצי 7 ,9.30
הסיפור שאינו נגמר 5.00
אסתר: מחוץ הדלתא 7 ,9.30
שרון: נפגש בסיבוב 9.15 ,7 ,5

פתח־תקוה
שלום: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30
היכל 1
מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.30
היכל 2
הכבוד של פריצי 7 ,9.30
היכל 3
בחזרה לעתיד 4.30 ,7.15 ,9.30

קרית־שמונה
שניה: ברדי 7 ,9.15

ראשון־לציון
נעמן: מחוץ הדלתא 7 ,9.30
ראשון: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30

רחובות
בית העם: הבו ואיש השלג 7 ,9.15
הדר: מחוץ הדלתא 7 ,9.30
חן: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30

רמת־גן וגבעתיים
ארמון: שורת המקהלה 5 ,7.15 ,9.30
ארמון: מרגלים 5 ,7.15 ,9.30
לילה: שושנת קהיר הסגולה 7.15 ,9.30
הדר: זכרונות מאפריקה 6 ,9
רב גן 1 –
פעמיים במשך החיים 7.30 ,9.40
רב גן 2 –
נאסי גאן 7.20 ,9.40
רב גן 3 –
שנת הדרקון 7 ,9.40
רב גן 4 –
להב משונן 7.20 ,9.45
שביט: מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.30

רמת־השרון
כוכב:
הגונים 7.00, הער 9.30

רעננה
אורות: מחוץ הדלתא 4.30 ,7 ,9.15

רמלה
אורך: נפגש בסיבוב 7.15 ,9.30

טלויזיה

5.30 „הבה לחדשות".
6.00 „התלת־רגליים" – פרק שלישי.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „ממלכות הנפט" – פרק אחרון: על המעמד שיש למדינות הנפט בימינו בפוליטיקה העולמית, מבחינה כלכלית וביטחונית.
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „דרך ארץ" – שעשועון טלויזיה העוסק בהתנהגות ובזהירות בדרכים. תכנית שמינית. מתמודדים: השחקנים מירב גרי ומנחם זילברמן, ודידי מנוסי – עיתונאי. מנחה: ספי ריבלין.
8.30 כלבוטק.
9.00 מבט לחדשות.
9.40 מבט שני.
10.20 „הרמש והעטיפה" – דרמה אנגלית החושפת קשר סבוך בין שני גברים צעירים שחיים יחד. היחסים ביניהם עומדים במבחן בלחץ הניגודים, בין שאיפותיהם האישיות והמקצועיות.
11.10 „מוסיקה לאגם" המלחין מורי שפר קיבץ מוסיקאים לביצוע ניסוי מוסיקלי ייחודי המתרחש בטבע מסביב לאגם.
11.40 „מסוקו של מקום" – היכן גלגל המוזכרת בכיבושי יהושע את הארץ?
חדשות.

טלויזיה לימודית

08.15 תלמוד, שנים אוחזין: בעייא, חלק 2.
08.40 מסך לספרות (יסודי) מי אני?
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו – הסנדלר העני והמלך.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: פרחים.
11.00 חשבון ה': השבר העשרוני.
11.15 צרפתית.
11.30 גיאוגרפיה ה'-ו': המזרח התיכון, פסיפס אנושי.
12.00 ספרות (על־יסודי): הרב.
12.25 אנגלית ט'.
13.00 אנגלית י'.
2.00 כלכלה: קצה החוט.
2.20 סלם ועולם: פרשה אחטן מן מיסאר.
2.45 נגבי פורצם הצעירים.
3.00 האוניברסיטה הפתוחה: בריאות הבחירה בידך. ניהול משאבי אנוש (א').
4.00 רחוב סומסום – הבצל.
4.30 תיבה 2, פרק ט"ה אודיסס.
5.00 ערב חדש – מנחה דן מרגלית.

רדיו

קול המוסיקה
07.07 סטיבן פוסטר: שירים: מקבץ שני (מקה. המזמרים מסולט לייק סיטי / מקה. של רוברט שו.
07.30 שחרית מוסיקלית באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס. 5 ברה מג'ור (נגני הפיל. של לוס אנג'לס / פ. צוקרמן); היידן: רביעיה בסי מינור, אופ. 64, מס. 2 (הרביעיה אמדאוס); מוצרט: קונצ'רטו בלה מג'ור, לקלרנית ותזמורת ק. 622 (י. אטלינגר / התז. הפיל. הישראלית / ס. צ'ליבידקה); בטהובן: המוסיקה ל„אגמונט" של גתה (צ. גרוסמאייר – סופרן / ד. כנרקיין / התז. הסימפ. רשה"ש / ס. הארת).
09.30 קונצרט בוקר – קופרן: האפותאוזה של לולי (להקת מרלו); היידן: שבע המלים האחרונות (סיינט מרטין / נ. מרינר); ברוקנר: סימפוניה מס. 7 (התז. הסימפ. מינכן / ע. בוהם).
12.00 התחרות החמישית לפסנתרנים ע"ש ארתור רובינשטיין – שלב ב. היום השני.
14.05 אמנים באולפן – ורדה חן – אידית אברמוב – 2 גיטרות. קטעים מאת פילקינגטון, סקרלטי, אלבניס, מאיה האורים. גילה אברהמסון – סופרן / ג'ון שרענבוסט – קרן / אסתר לוינסקי – פסנתר. יצירות מאת שפוהר, קוק, שרענבוסט, ריינגר ועוד.
15.05 חידון המוסיקה
16.00 קונצרט מנחה – הנדל: טריו סונטה בלה מג'ור לשני כנורות וקונטינואו אופ. 5 מס. 1 (ג' הלואה / מ. קומברטי / ס. שפרד צ'לו / ל. קרולן צ'מבלו); מרטין ז'יאלביאמר: פנטסיה לנבל (ג. ברבו'א); היידן: סימפוניה מס. 48, בדו מג'ור „מריה תרזה" (ל'אססורו ארמוניקו / ד. סולומונס); מוצרט: קונצ'רטו מס. 27 בסי מג'ור לפסנתר ותזמורת, ק. 595 (ר. סרקין / הסימפ. מלבורן / ק. אבאדו); מאהלר: סימפוניה מס. 4 בסול מג'ור (ק. טה־קנאווה / הסימפ. משיקאגו / סר ג. שולטי).
18.30 מוסיקה ליום ראשון – מישל ריישאר ולאלנדה: „ממעמקים" (א. סליג יד' שאמוני – סופרן / א. מאלאברה קונטרה טנור / ר. קראוזה טנור / ז'. פריסס / מקה. סטסק קאייה / התז. הקאמ. של ז' פרנסואה פאייאר / פ. קאייה); באך: קנטטה מס. 66 „שמחו הלבבות" (ה. לאוריך אלט / א. קראוס – טנור / ה. שנה – בס / זמרי גשינגן / להקת „באך קולגיום" משטוטגארט / ה. רילינג); צ'ייקובסקי: ארבעה פרקים מתוך הליתורגיה של סן ז'ן כריסוסטומוס, אופ. 41 (מקה. „סבסטופל אוברסנוב" / ר. רוסקה).
20.05 ערב סב – הנדל: סונטה בסי במול מג'ור לשני כנורות וקונטינואו אופ. 2 מס. 3 (נגנים מתוך „סיינט מרטין"); ויואלדי: קונצ'רטו בסול מינור לחליל ותז. קאמ. אופ. 10 מס. 2 (ז'. פייר רמפל / התז. הקאמ. של ל. דה פרומן).
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – כריסטוף אשנבך – פסנתר / יוזף רינדמילר, בריטון תכנית שומאן מחזור שירים אופ. 24, לפי היינה. אהבת משורר, אופ. 48, לפי היינה.
22.30 מסורות מוסיקליות בארץ.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת א'
11.30 השכלה רחבה לכל.
12.05 בערוגות הבושם.
14.06 „האריה המפוחד" סיפור מאת רבקה יהודאי, „מסע הפלאים של נילס הולגרסון הקטן עם אווזי־הבר" מאת סלמה לגרלף. לקראת שירה:
14.45 תתול כשק.
15.30 „עולם הנוער".
16.05 השבוע שלי.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – „שקספיר כספרות וכתיאטרון".

רשת ב'
10.05 עניני חברה ורווחה.
11.05 „בכל צבעי הקשת" – המשך.
18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 עם ישראל – ענינים יהודיים בעולם.
21.05 אומר בשבחין – המשך.
21.50 הודעות.
22.05 תזמורות כלי־נשיפה – „יורוברס 1985" היום מתוך תחרות של יצירות חדשות לתזמורות כלי־נשיפה איגוד השידור האירופי.

רשת ג'
18.06 המצעד הלועזי.
21.05 ארוס עתיק.

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת: השמש והיקום. סוף החיים על פני כדור הארץ. מרצה פרופ' ארנון דר.
16.05 רדיו ספורט.
17.30 כותנה, עניני צבא וכטחון.
17.50 יומן ספורט.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
23.55 „שיחת חצות" – עם העיתונאי יצחק ליבני.
00.05 ציפורי לילה משוחחות.

דבר ספורט

האלופה חזרה לראשות הטבלה

מכבי חיפה – באר־שבע 1:5
בני־יהודה – הפועל חיפה 0:5
בית"ר י־ם – הפועל ת"א 0:1
מכבי יבנה – מכבי שעריים 1:1
הפועל י־ם – שמשון ת"א 2:2
מכבי ת"א – כפר־סבא
הפו' פ"ת – מכ' נתניה 0:2
מכבי יפו – מכבי פ"ת

האלופה חזרה לפיסגה. לאחר שבמחזור הי"11 פינתה מכבי חיפה את מקומה בראש הטבלה להפועל ת"א, שבו אתמול ה"ירוקים" למקומם הטבעי. והם עשו זאת בצורה משכנעת ביותר, לאחר נצחון 1:5 על הפועל באר־שבע.

לעזרתם של ארמלי, רוזנטל וחבריהם באו אתמול הבית"רים מירושלים. הם התארחו באיצטדיון בלומפילד ביפו, אצל המוליכה הפועל ת"א, וניצלו שער בודד מרגלו של אלי אוחנה כדי להשאיר בתמונת המאבק לאליפות. להפועל ת"א היה זה הפסד ליגה שני ברציפות – הפסד שהוריד אותה למקום השני.

מכבי ת"א, שותפה נוספת במאבק האליפות, הכתה בנצחון רביעי ברציפות (0:2) והפעם הקורבן הפועל כ"ס.

בצמרת נוצר עתה מצב מעניין. בית"ר ירושלים, הדביקה בירידה, מפגרת רק בחמש נקודות אחרי המוליכה הבריה, מכבי חיפה.

מאידך נגזר כנראה גורלן של שלוש האחרונות במכלה לשחק בעונה הבאה בארצה. סוגרת הטבלה הפועל חיפה ספגה חמישייה!!! מה"זהובים" של בני־יהודה (שהבקיעו עד אתמול 12 שערים בכל 23 המחזורים). מכבי שעריים נפרדה בתיקו (1:1) ממכבי יבנה והפועל ירושלים שהוליכה כבר 0:2 בדקה הי"11, ספגה שני שערי הובה משמשון ת"א וזכתה רק בנקודה בודדת, שלא תעזור לה.

מכבי יפו ממשיכה לדהור. אתמול ניצחו חניכיו של בן־הדור מזרחי את מכבי פ"ת, גיבורת המחזור החולף ובתוצאה 0:2 הגדילו יתרונם על קבוצת המקום הי"14 לחמש נקודות.

הפועל פ"ת התאוששה על חשבון מכבי נתניה, בנצחון 0:2, ומיפסה למקום הי"10.

במחזור אתמול הושווה שיא הבקעת השערים העונה – 24 כמו במחזור התשיעי.

שני שחקנים לא סיימו את המשחקים, בהם נטלו חלק לאחר שהורחקו ע"י השופטים.

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיק'	הפס'	שערים	נק'
.1	מכבי חיפה	24	13	7	4	16–39	46
.2	הפועל ת"א	24	12	8	4	20–38	44
.3	מכבי ת"א	24	11	9	4	20–35	42
.4	בית"ר י־ם	24	12	5	7	24–34	41
.5	בני־יהודה ת"א	24	10	8	6	11–17	38
.6	שמשון ת"א	24	8	10	6	31–29	34
.7	הפועל באר־שבע	24	8	8	8	18–18	34
.8	מכבי פתח־תקוה	24	9	5	10	32–28	32
.9	הפועל פתח־תקוה	24	8	7	9	30–30	31
.10	מכבי נתניה	24	8	6	10	26–28	30
.11	הפועל כפר־סבא	24	7	8	9	30–28	29
.12	מכבי יבנה	24	7	8	9	24–18	29
.13	מכבי יפו	24	6	9	9	28–20	17
.14	מכבי שעריים	24	4	10	10	26–15	22
.15	הפועל ירושלים	24	5	6	13	17–25	21
.16	הפועל חיפה	24	4	6	14	44–15	18

1. בני־יהודה – הפועל חיפה	1
2. מכבי יפו – מכבי פ"ת	1
3. הפועל ת"א – בית"ר י־ם	2
4. מכבי ת"א – כפר־סבא	1
5. מכבי יבנה – שעריים	x
6. הפועל י־ם – שמשון	x
7. הפועל פ"ת – מכבי נתניה	1
8. מכבי חיפה – באר־שבע	1
9. הפועל הדרה – טבריה	1
10. בית"ר נתניה – הכח	2
11. רמת־עמידר – הפועל ר"ג	1
12. הפועל עכו – הפועל חולון	2
13. בית"ר חיפה – הפועל לוד	2

- ● מכבי חיפה – בני־יהודה
- ● באר־שבע – הפועל פ"ת
- ● מכבי נתניה – הפועל י־ם
- ● שמשון – מכבי יבנה
- ● מכבי שעריים – מכבי ת"א
- ● כפר־סבא – הפועל ת"א
- ● בית"ר י־ם – מכבי יפו
- ● מכבי פ"ת – הפועל חיפה

שער השמחת המבקיע. הכדור שנבעט מרגלו של אלי אוחנה מבית"ר ירושלים חדר לרשתו של אריה אלטר, שוער הפועל ת"א (בתמונה למעלה) אלי אוחנה רץ בשמחה לעבר היציעים (למטה)

רוני רוזנטל וחבריו הוכיחו שהם ראויים להיות אלופים

רוני רוזנטל, חלוצה של מכבי חיפה, מצוי בשבועות האחרונים בכושר שיא. בשבוע האחרון הוא הוליך את חבריו מקמעים לנצחונות מרשימים. אתמול הוא עשה זאת על הפועל באר־שבע – 1:5 (0:4) בנצחון, שהקפיץ את חיפה חזרה לפיסגת הטבלה.

מכבי חיפה של אתמול ראויה ללא ספק להוליך את טבלת הליגה הלאומית. חניכיו של שלמה שרף שיחקו אתמול משחק מהיר, העבירו את הכדור מאגף לאגף, פרצו ללא הרף עם מגינים, כשאיתן אהרוני וציון מרילי הפכו לא אחת לחלוצים מסוכנים וכמובן שני החלוצים המסוכנים רוזנטל וארמלי היו אתמול בשיאם.

האורחים מבירת־הנגב לא הצליחו לעמוד מול ההתלהבות של שחקני עיר־הכרמל. בדקה הי"14 קלט רוני רוזנטל כדור בתוך הרחבה, חלף על פני השוער ומול שער חשוף קבע – 0:1.

בדקה ה־21 הגביה ציון מרילי כדור קרן ורפי אוסמו הגדול קבע בנגיחה – כדור 0:2. בדקה ה־25 פרץ זאהי ארמלי משמאל ומזוית קשה קבע – 0:3.

בדקה ה־35 שוב היה זה ארמלי המצויין, שפרץ לעבר השער, חלף על־פני השוער וקבע בקלילות – 0:4.

במחצית השניה נחלשו שחקני עיר־הכרמל. בדקה ה־67 ניצל זאת אפרים דוידי שבבעיטה מ־16 מ' קבע – 1:4.

את תוצאת המשחק קבע בדקה ה־88 משה סלקטר, שבנגיחה מקרוב קבע – 1:5.

שפט גדעון יהושע לעיני 8000 צופים בקרית־אליעזר.

יצחק ציבין

● מכבי חיפה: רן – 6, אהרוני – 7, (גבעול – 6), אלי כהן – 5, אוסמו – 5, מרילי – 6 (קלינגר – 6), ל. רוזנטל – 6, אבוקסיס – 6, מכן – 6, סלקטר – 5, ארמלי – 7, רוזנטל – 7.
● הפועל באר־שבע: זהבויצקי – 4, בן־חמו – 5, דוידי – 6, אילוז – 5, אזון – 5, דוק – 5, פולתן – 4 (בן־יעקב – 5), שושני – 5, אבוזגיד – 5, עזרן – 5 (זורן – 5), אוחנה – 6.

פתח תקוה ניצלה חולשת נתניה

שני שערים במחצית השניה הבקיעו אתמול לקבוצת הפועל פ"ת נצחון צנוע (0:2) על מכבי נתניה.

אין ספק, כי שחקני אם־המושבות היו ראויים לנצחונם. הם ניצלו חולשה מדהימה של שחקני עיר־היהלומים והצליחו להבקיע ללא קושי שני שערים.

הנתניינים הטרידו את הגנת פ"ת רק במחצית הראשונה. אך שתי ההחטאות של דוד לביא ורוני לוי פגעו ביכולתם. הנתניינים הבקיעו את שער פ"ת ע"י יגאל מנחם, אך השופט צבי שריד פסל את השער בטענת עבירה על מגן פתח־תקואי.

במחצית השניה חל שיפור ביכולת הפתח־תקואית. לאחר בעיטה למשקוף השער ע"י רונן הלל, הצליחה פ"ת לעלות ליתרון ראשון בדקה הי"45. אלי מחפוד הגביה כדור משמאל, וחיים בן־שאנן קבע בבעיטה מהאויר 0:1.

שחקני עיר־היהלומים לא נראו מוטרדים מיתרון פ"ת ואכן בדקה ה־85 הם ספגו שער נוסף. מני בסון קלט כדור בתוך הרחבה ומקרוב קבע את תוצאת המשחק – 0:2.

שופט המשחק צבי שריד הרחיק בדקה ה־87 את רונן הלל, שפגע ללא כדור במיכה רוזן הנתנייתי.

1000 צופים חזו במשחק שנערך בפ"ת.

מ. רוזנברג

● הפועל פ"ת: גלדני – 5, יוסף – 5, בורניק – 5, אלון – 6, קוסוטילי – 5, מחפוד – 5, ג. לוי – 6, בן־שאנן – 6, חן – 5, (איליס, לוין – 5 (בסון), הלל – הורחק.
● מכבי נתניה: בלדב – 5, רוזן – 4, בר – 4, ח. לוי – 4, קורן – 4, גבאי – 4, לוזון – 4, תקוה – 5, ר. לוי – 4, י. מנחם – 4.

האורחים שלטו והמארחים ניצחו

אלילת המזל עמדה אתמול לצידה של קבוצת מכבי ת"א, שגברה על קבוצתה השאפתנית של הפועל כ"ס בתוצאה 0:2 (0:1).

הכפר־סבאים חשו עצמם בסיום המשחק מקופחים מהתוצאה, שכן ברוב דקות המשחק הם שלטו ללא עוררין במרכז המגרש והרבו להתקיף את שער יריביהם. השחקן הבולט במגרש היה ללא ספק השוער בוני גינזבורג, שהציל את שערו ב־4 מצבי הבקעה בטוחים.

הכוכבים הסתפקו בהתקפות בתפרצה שלבסוף הכריעו בשני שערים. המשחק נפתח בסערה וכבר בדקה הי"1 פסל השופט שער מרגלי אבי כהן בטענת נבדל. כעבור 5 דקות קלט חי קריס כדור מדויק בתוך הרחבה ובבעיטה קשתית קבע 0:1. בני מרגת, שנצב על קו השער, נכשל בהרחקת הכדור.

השער עורר את שחקני הכדון שתקפו ללא הרף את שער יריביהם, אך חוסר כחץ בהתקפה היה בולט לעין.

גם במחצית השניה המשיכה כפר־סבא לתת את הטון במגרש, אך כפי שקרה לא אחת בכדורגל נפל השער דווקא בעבור השני של המגרש: בדקה ה־72 פרץ מנחרי הצעיר מהאגף והסר כדור לאיתניה, שבבעיטה יפה קבע את תוצאת המשחק – 0:2.

שפט יאיר סליגר לעיני 3000 צופים באצטדיון המכבה.

משה כהן

● מכבי ת"א: גינזבורג – 7, קרסר – 5, א. כהן – 5, שמעונוב – 6, קריף – 6, גולודבורג – 5, לולו – 4 (א. לוי, בעז – 4 (עזרוז) גרגאי – 5, אחבור – 6, מנחרי – 5.
● הפועל כפר־סבא: לשקן – 5, אדלובי – 4, ביבה – 4, אוקים – 5 (א. בירבות), אינשטין – 6, בכישה – 6, ת. ברזרים – 5, באזוח – 6, ביטני – 6, נוזר – 4 (פילוט), חבים – 4.

אמיגה ובוטפיקה הבקיעו השערים

קבוצת מכבי יפו המשיכה אתמול לאחר הנצחונות הגדולים שלה העונה, לאחר שגברה על מכבי פ"ת בתוצאה 0:2 (0:2).

מכבי יפו לא נוצחה מזה 13 מחזורים. חניכיו של בן־הדור מזרחי הציגו יכולת בצורנית, בעיקר במחצית הראשונה. כבר בדקה הי"3 פרץ מנקה מזרחי במרכז המגרש, חלף על פני הגנת פ"ת, הגביה למרכז הרחבה ואמיגה דחק מקרוב לרשת. 0:1

בדקה ה־38 ניצל אברהם בוטפיקה טעות בהגנת האורחים ומ־10 מ' קבע – 0:2.

במחצית השניה הכביכו המלגיבים ללחוץ, אבל חוסר כחץ בהתקפה מנע מהם שערים נוספים.

שפט יוסף דיאמנט לעיני 1500 צופים ביפו.

י. אלמוג

● מכבי יפו: ליברמן – 6; בהן־צדק – 7, רפאל – 6, פרי – 7, סליכן – 6; בוטפיקה – 6, אלקולוסריה – 6 (לניאדו); לוי – 6; מזרחי – 6, אמיגה – 6, צימרוס – 6 (חלפון).
● מכבי פ"ת: ברנובים – 4; ג. מכבי – 5, פרידלי – 6, יהואל – 4, י. כהן – 4; לוי – 5, ירוחם – 5, בבליטבור – 4 (אליאספור), ברשמנך – 4; ע. מכבי – 4, רבינזון – 5.

התוצאה הסופית קיפחה היבנאים

שחקני מכבי יבנה הוכיחו אתמול בבגרשם הוכחות להמשיך משחק את מקומם בליגה הלאומית, לאחר שסיימו את משחקם מול מכבי שעריים בתיקו 1:1 (0:0).

יאמר כיה, כי תוצאת המשחק מקפחת את שחקני יבנה, שהיו טובים יותר במהלך המשחק.

הם פתחו בהתקפה על שער יריביהם בהתחתית ובמשך דקות רבות התנהל המשחק בחצי המגרש של האורחים. אבל שחקני יבנה, לרוע מזלם, שוב ושוב, לא הצליחו לתרגם את יתרונם לשפת השערים בגלל חוסר כחץ בהתקפתם. ומשחק הקירבה של הגנת שעריים.

בדקה ה־57 שלח אלקבץ כדור עיבק לרעקבין. שמיר יצא משערו, החטיא את הכדור ורעקבין קבע מקרוב – 0:1.

כעבור 3 דקות נגח חלפון לקורת השער. בדקה ה־65 שלח בן־סטרית את אבי כהן לעבר השער ומול השוער קבע את תוצאת המשחק – 1:1.

שחקני יבנה כעסו שהשופט הבקע בנבדל, אך השופט דחה את טענותיהם.

שפט יצחק בן־יצחק לעיני 1500 צופים ביבנה.

אבי ליאת

● מכבי יבנה: לוי – 6, א. פרין – 6 (בואזיזן – 6), אלקבץ – 6, פלוגון – 6, אהולאי – 5, עלוהאה – 4, בן־סטרין – 7, צ. יעקב – 5, חלפון – 5, (אבנעים), ש. פרין – 5, רעקבין – 5.
● מכבי שעריים: שמיר – 6, א. כהן – 5, מרציאנו – 4, קדים – 5, צבי – 4, קסר – 4, בלכה – 4 (זירמן – 5), עזין – 4, שלום – 5, (מתמני – 5), בן־סטרית – 4, גד – 4.

התעמלות

בתעמלי הפועל אשכול זכו אתמול באליפות ההתיישבות העובדת בהתעמלות, לאחר שצברו 219.65 נקודות, לפני עמק הירדן (213.65) ויזרעאל (212.65).

בדרגה ב' ניצחה אפיקים (264.10).

כדורגלני הבירה הסתגרו בחדר ההלבשה ומיררו בבכי

רוזן לחניכיה: אתם לא שחקנים ולא גברים ● טורק לא נכלל בסגל הירושלמי ● פיטר לורימר כעס על שחקניו בשכונת התקוה ● ועדת הספורט של ההסתדרות הערב לדיון בנושא המאמן

●●● שחקני קבוצת הפועל ירושלים הסתגרו אחרי משחקם מול שמשון ת"א בחדר ההלבשה ופרצו בבכי, מאמנם צבי רוזן אמר להם: "אתם לא שחקנים ולא גברים". רוזן האשים את אוחנה והגנת קבוצתו. רוזן אמר לעיתונאים בסיום: "הקבוצה עדיין לא ירדה ליגה, נאבק עד לסיום". בסיום המשחק גידפו עשרות מאוהבי הקבוצה את בורדני, אוחנה, רוזן והגי אפורת ●●●

●●● ויקטור טורק לא נכלל אתמול בסגל קבוצת הפועל ירושלים. המאמן צבי רוזן הסביר שההחלטה של הנהלת שלא לכלול לא בגלל שיקולים מקצועיים. בגלל שהתנהגות של טורק לבין הפועל ירושלים עומד להסתיים. בסוף השבוע היו חילופי דברים חריפים בין טורק להנהלה. המאמן טען שטורק לא מגיע לקבוצה לאחר אימון טורק לא נותר חייב והשיב: "שבגלל יוסף לשחק קלפים עד אור הבוקר" ●●●

●●● קבוצת הפועל ירושלים והמאמן אליהו עופר, שהוא מאמן מכבי שעריים, יעמדו השבוע בפני בית הדין המשמעתי בגין עבירה על תקנון שחקני הסכם ●●●

●●● בקבוצת הפועל ת"א ינסו לחפש השבוע את ההסבר ל־3 ההפסדים תוך שבוע. בחוץ התיק אלי מילה וחברי הנהלה ינסו לעשות הכל על מנת להחזיר את הקבוצה למסלול הנצחונות ●●●

●●● יוסי זאנה, יועמד השבוע בפני בית הדין המשמעתי בגין 5 כרטיסים צהובים. ודוד שוויצר יצטרך למצוא לו מחליף. אתמול קיבל זאנה צהוב 6 ●●●

●●● נחמה פורתא בהפועל ת"א יכולה להיות ההכנסה מהמשחק מול בית"ר ירושלים, כ־40 אלף דולר. עם זאת בהפועל ת"א מחפשים נצחונות ולאו דווקא הכנסות ●●●

●●● באיצטדיון בלומפילד נכחו אתמול ראשי ההתאחדות לכדורגל שאול מזרחי היו"ר וגד אגרוני הגזבר ובן היו"ר לשעבר חיים הברפלד. כל השלושה עודדו את ראשי הפועל ת"א שישבו יחד עימם בתא הכבוד ●●●

●●● מכובדים אחרים אתמול בתא הכבוד יוסף מרימוביץ, עמנואל שפר, מוטלה שפיגלר ואפילו כדורסלן הפועל ת"א מייק לארבי, שבא להזדהות עם עמיתיו הכדורגלנים ●●●

●●● לאחר הבקעת השער לזכות מכבי יבנה, התבטא אחד הצופים ביציע הכבוד בגסות כלפי אהוד עירן שחקן שעריים. פקד ישראל שלום, האחראי על הסדר במגרש, הזהיר את האוהד ואמר לו: "תתבייש לך, אתה נמצא ביציע הכבוד, נשים יושבות סמוך אליך ואתה מקלל ללא בושה". ואכן, הנזפת המוסר הרגיעה את האוהד הרוחבותי ●●●

●●● כדורגלני מכבי חיפה מתכוננים לחגוג פסח שמח. איחוליהם המרשימים בתקופה האחרונה, שיקרה, כבר את מאזני הכסף. באמצע בגביע על הפועל ת"א. ואתמול על הפועל באר־שבע – 1:5 גרמו לכדורגלנים מטעמים לכל אלפי הדולרים. אבל ראשי הנהלה מרוצים מהנצחונות, לצורות שהדבר עלול להם הבנה כסף. חיפה שבה לפיסגה אחרי 3 חודשים בהן הוליכה יריבתה הפועל ת"א את הטבלה ●●●

●●● לזאהי ארמלי הכדורגלן הערבי היקר בארץ היתה אתמול סיבה להצטלם עם שני ליצנים שלא היו מוכרים לו. את הליצנים הפליאו במשחק לקראת אירוע מסלבת הילדים שהשיגו בתוכו לא רחוק ●●●

●●● בסיום המשחק בשכונת־התקוה בין קבוצות בני־יהודה והפועל חיפה לא הסתיר פיטר לורימר את כעסו על שחקניו, בעיקר על השחקן המפתח שלומי סטיקר שהורחק מהמשחק. לורימר אמר לו בזעם: "גם ככה מצבנו קשה. לא יכולת להתאפק עוד 4 דקות?" כשנשאל על הסיבה לתבוסת קבוצתו הוא השיב: "אחרי השער הראשון זרקו שחקני את המגבת ונשברו" ●●●

●●● לשחקני ומנהלי קבוצת מכבי נתניה היו אתמול טענות קשות כלפי השופט צבי שריד. לטענתם פסל שריד שער תקין ופגע אותם בכל מהלך המשחק ●●●

●●● בהפועל פ"ת מאמינים שהסיבה לנצחונם הראשון לאחר תקופה ארוכה היא החלפת העמדות בין רונן הלל לבין אלי מחפוד. כענין מה חושב על כך רונן שהורחק ע"י השופט בשלהי המשחק ●●●

●●● היום יוחלט סופית האם ביום ג' יערכו שני משחקים באיצטדיון ר"ג במסגרת שמינית גמר גביע המדינה. ראשי מכבי ת"א ומכבי יפו ינסו להגיע לסיכום כספי שיאפשר את קיום ההתמודדות הכפולה. מכבי יפו תארח את שמשון ת"א ומכבי ת"א את מכבי יבנה ●●●

●●● ועדת הספורט של ההסתדרות תקיים הערב בירור עם בכירי הפועל בהתאחדות לכדורגל, בעקבות הידיעות על הסכמתם למינוי מאמן זר לנבחרת. את הבירור דרש יו"ר האגף לאגוד מקצועי חיים הברפלד. מחזיק תיק הפועל בהתאחדות יעקב ישי הבהיר שעל־פי החלטת ועדת המסדים המבצעים למינוי מאמן זר מקצועי. הוועדה גם תדון בהצעה להוריד את הקבוצות והנציגות ממועצות הפועלים. נושא נוסף שיעלה על שולחן הועדה יהיה תקנון התשלומים לשחקני הכדורגל ●●●

השופטים במחזור: יוסי לוי, יצחק פרי, א. גולדשלגר, אברהם ציבין, מ. רוזנברג, ומשה כהן.

סיני החמיץ מהנקודה הלבנה ואוחנה העניק ניצחון יוקרה

חוסר מזל והחטאות משוועות התדירו אתמול את קבוצת הפועל ת"א מנוצחת בפעם השלישית ברציפות תוך שבוע, הפעם ע"י בית"ר ירושלים (1:0), משער נצחון של אלי אוחנה.

הכשלון התל־אביבי שגרם גם לאובדן הראשות בה אחזה הקבוצה מאז המחזור הי"11, היה בולט בעיקר בחוסר ההתקפה לשיא הגיעו התל־אביבים בדקה ה־30, כשהחטיאו כדור 11 מ' מרגלי משה סיני.

חניכיו של דויד שוויצר היו משכמם ומעלה במחצית הראשונה. הם עשו במגרש ככל העולה על רוחם ובכל זאת לא השכילו להבקיע שער. משה סיני, ה"מאייסטרו" של הפועל, נשמר היטב ע"י הצעיר אמיר כהן וכך התנהלו התקפות הפועל ללא משה סיני.

יהודה עמר בקישור דחף את חבריו שוב ושוב לשער בית"ר, אולם גם עזרה זו לא הועילה, שכן חוסר המזל וההחטאות משוועות הצילו את קבוצת בית"ר.

יעקב כהן, שתיפקד בקישור, זעזע כבר בדקה הי"13 את משקוף שער בית"ר. כעבור שתי דקות (15) ביצעו שחקני הפועל מהלך מבריק והיה זה השוער יוסי מזרחי שהדף את התקפת הפועל ממש סמוך לקו השער.

בדקה ה־30 הוכשל שבתאי לוי ברחבה, ומשה אשכנזי הורה על הנקודה הלבנה. משה סיני בעט בחצי גובה לפינה הימנית של יוסי מזרחי. השוער הירושלמי התעופף והדף את הכדור.

במחצית השניה קווה שוויצר להכריע את המשחק והוא הכניס לכשחק את החלוצים יאני ואביטן. אולם הם לא היו במיטבם ולמעשה איבדה הפועל את גיל לבראו המבצע שהוחלף באלי יאני.

מאידך שילב דויד קשטן במשחק את הקשר סמי מלכה ועובדה זו שיחררה את מלמיליאן למשימות תקיפה. מלמיליאן שיגר בדקה ה־67 כדור אויר לקורת שער הפועל. בדקה ה־77 שיגר מלמיליאן כדור לגולדר באגף ימיני גולדר העביר את הכדור לאלי אוחנה, שלא נשמר, ומ־10 מ' בעט חזק פנימה 0:1 לבית"ר.

שפט משה אשכנזי לעיני 10,000 צופים באצטדיון בלומפילד ביפו.

מ. עובדיה

● בית"ר ירושלים: מזרחי 7, קדוש 5, חנן אוזלאי 5, אשאש 5, בני כהן 5; שירזי 7, בן הרוש 5, כהן 5 (מלכה 6), מלמיליאן 6, ירון כהן 5 (גולדר), אוחנה 5.
● הפועל ת"א: אלתר 5, שוקרון 4, אקהויז 5, זאנה 6, הרשליקוביץ 5, יעקב כהן 4 (אביטן 4), עמר 6, סיני 5, זאנר 4, לביאו 6 (יאני 4), ש. לוי 5.

מלך השערים

1. זאהי ארמלי (מכבי חיפה)	12
2. מוטי איווניר (מכבי ת"א)	11
–. דורון רבינזון (מכבי פ"ת)	11
4. אורי מלמיליאן (בית"ר י־ם)	9
–. ניר לוין (ה. פ"ת)	9
–. מישל דיין (ה. י־ם)	9
7. אלי כהן (הפועל ת"א)	8
–. דוד לביא (מכבי נתניה)	8
–. רוני רוזנטל (מכבי חיפה)	8

נבחרת המחזור

1. בוני גינזבורג (מכבי ת"א)
2. יעקב כהן־צדק (מכבי יפו)
3. רוני פרי (מכבי יפו)
4. מנשה שמעונוב (מכבי ת"א)
5. שלמה שירזי (בית"ר ירושלים)
6. יהודה עמר (הפועל ת"א)
7. ניסים כהן (בני־יהודה ת"א)
8. חיים בן־שאנן (הפועל פ"ת)
9. אהוד ברטובים (בני־יהודה ת"א)
10. זאהי ארמלי (מכבי חיפה)
11. רוני רוזנטל (מכבי חיפה)

כוכב השבוע

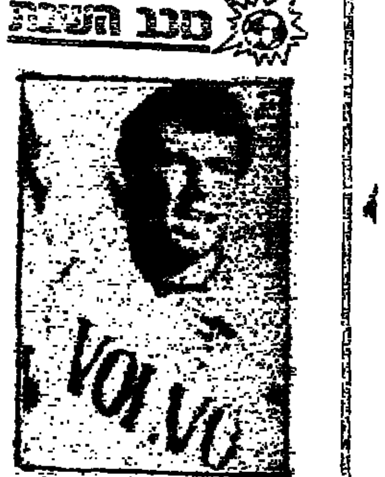

רוני רוזנטל

תוך 4 ימים הוליך חלוצה המצטיין של מכבי חיפה, רוני רוזנטל, את קבוצתו לנצחונות מרשימים מול הפועל ת"א בגביע ואתמול מול הפועל באר־שבע. אין ספק שרוזנטל הגורם הישיר לשובה של חיפה לפיסגת הטבלה, לאחר 3 חודשים.

אתמול הוא הכין לחבריו מצבי הבקעה רבים ואף התכבד בהבקעה אחד מחמשת השערים לרשת ב"ש.

אנטמן שגה וקבוצתו נשברה

קבוצת בני יהודה ת"א, שהבקיעה עד אתמול 12 שערים, הכניסה אתמול לבאזה, במשחקה מול הפועל חיפה, חמישה שערים, בעקבות נצחונה בתוצאה 0:5.

לזכותם של האורחים מעיר־הכרמל יאמר, כי עד להבקעת השער הראשון הם נלחמו על כל כדור ולא נפלו מיריביהם. השער הראשון שספגו בדקה הי"55 שבר את רוחם של האורחים מהתחתית.

כאמור הכל החל בדקה הי"55 השוער אנטמן הדף ברשלנות כדור פשוט היישר לרגלי איל חיים, שמקרוב קבע – 0:1.

בדקה ה־64 ביצע אנטמן טעות נוספת, שנוצלה ע"י ניסים כהן לבעיטת כדור מ־40 מ' פנימה – 0:2.

בדקה ה־73 מסר ניסים כהן לקוסטיקה, שמזוית קשה קבע – 0:3.

באותן דקות עוררו שחקני עיר־הכרמל רחמים, לנוכח יכולתם החלשה. בדקה ה־76 קבע אהוד ברטובים בבעיטת עונשין מ־18 מ' – 0:4.

בדקה ה־86 הורחק סלומי סטיקר מהמשחק, לאחר שגידף את השופט.

את תוצאת המשחק קבע ניסים כהן בדקה ה־87 בבעיטה מתוך הרחבה – 0:5.

שפט יעקב סייגר לעיני 1000 צופים בשכונת־התקוה

ב. לוי

● בני יהודה ת"א: אסיגוב־5; סלמן־5, אריב־6, עלו־6, סגל־5; ניסים כהן־7, ניסן כהן־5 (קוסטיקה־6), ר. מאיר־5; א. חיים־6, אייזנברג־4 (צעידי, ברטובים־6).
● הפועל חיפה: אנטמן־3; תוד־4, מידו־4, ד. לוי־5, אסלם־5; סטיקר – הורחק, גבאי־4, ליפסיץ־5 (בן־נון), בוזורגי־4, רוקמן־5, קירשנר־4.

האבקות

מתאבקי הפועל ת"א והפועל באר־שבע זכו אתמול ב־3 מדליות זהב כ"א באליפות ישראל לקדטים בהאבקות בסיגנון יווני רומי.

מוטה קבעה שיא עולמי

הפורטוגלית, רוזה מוטה קבעה אתמול שיא עולמי בריצת 10 מיל בוושינגטון בזמן 53.09 ד. השיא הקודם (53.18) נקבע ב 1982 ע"י גראן בנויץ.

גדעון דמתי וארביב הפכו פיגור של שני שער לשיויון

קבוצת הפועל ירושלים שקועה אתמול בירכתי הטבלה, לאחר שהשמיטה יתרון של שני שערים במשחקה הביתי מול שמשון ת"א – 2:2 (1:2).

הירושלמים יכולים לבוא בטענות רק אל עצמם, שכן הם הוליכו בבטחה כבר בתחילת המשחק, אך שאננות וירידתם לגננה גרמו בסיום להשמטת יתרונם.

האורחים מכרם־התימנים הגיעו לבירה ללא יומרות. הם שיחקו בחופשיות רבה ואיפשרו ליריביהם לשחק ברצונם.

המשחק נפתח בסערה. כבר בדקה הי"9 עלתה ירושלים ליתרון, לאחר שיאיר אזיאג הבעיד קלט כדור חוזר בהגנת שמשון, ובבעיטה יפה מ־10 מ' קבע – 0:1.

הירושלמים לא הרפו ובעבור שתי דקות הגדילו את יתרונם. שוב היה זה יאיר אזיאג שבבעיטה חזקה מ־10 מ' קבע – 0:2.

השערים עוררו את שחקני כרם־התימנים מתרדמתם. בדקה הי"15 בעט צבל אריסוני לקורת השער. 5 דקות לאחר מכן ניצל גדעון דמתי טעות גסה בהגנת ירושלים והבקיע מ־5 מ' קבע – 1:2.

במחצית השניה נסוגו הירושלמים לעבר שערם והצבר עלה להם בכושר של הכר כיפר רב. בדקה ה־86 ניצל אפרים ארביב טעות חמורה של השוער ובנגיחה מקרוב קבע את תוצאת המשחק – 2:2.

שפט לעיני 1000 צופים במגרש ימק"א.

יוסי לוי

● הפועל ירושלים: בוזייבי־4; האושפע־5, שפירא־5, נחמיאס־5, הרבה־5; איתנה־3, סלפה־4, זייך־5, אביאג־5, בלולו־4, דנר־4 (בשק).
● שמשון ת"א: לפטר־5; טיבודיה־5, א. כהן־6, י. הלו־4, סלפה־5, אריביב־5, ארמוני־4, דמתי־5, סריק־4 (לוינזון־4), שיקיקין־4 (שלום).

הכח הפתיעה המוליכה בביתה
בית"ר חיפה ירדה לליגה א'

מאת שמואל טל

המוליכה הארצית, בית"ר נתניה, מסתבכת. אתמול הפסידו הנתנייתים (1:0) בבית להכח ר"ג מהתחתית והפער בינם לבין המקום הרביעי קטן לכדי חמש נקודות.

גם בית"ר ת"א, השניה בדירוג, בצרות. לאחר יתרון בן שני שערים, נאלצו התל־אביבים לחלק הנקודות עם בית"ר רמלה (2:2) ויתרונה לגבי המקום הרביעי הצטמק לשתי נקודות בלבד.

הפועל לוד שמרה על מקומה השלישי, בזכות נצחון בוקר 0:2 על בית"ר חיפה. החיפאים „הבטיחו" בהפסדם את הכרטיס הירידה לליגה א'.

מכבי רמת־עמידר נשארה צמודה לשלישיה המובילה בעקבות נצחון דחוק, אך חשוב, על הפועל ר"ג בשיעור 0:1.

הפועל יהוד המשיכה לנצח והפעם 0:1 על בית־שמש, אך הנצחון לא עזר לה לחלוף על פני ה„קו האדום", מאחר ששתי המקדימות אותה ניצחו.

הכח כאמור, הפתיעה את בית"ר נתניה והפועל מרמורק גברה על הפועל רמת־השרון 0:1.

הפועל חדרה והפועל חולון לא מוותרות. השתיים ניצחו בתוצאות זהות (0:1). חדרה גברה על טבריה וחולון (ביום שישי) על עכו. השתיים רחוקות חמש נקודות בלבד מהמקום השלישי, כשבקופה נותרו עוד 18 נקודות.

12 שערים בלבד הובקעו במחזור ה־24, במהלכו הורחקו שלושה שחקנים, כולם במשחק אחד.

בית"ר נתניה 0 / הכח ר"ג 1

המוליכה הארצית ספגה אתמול הפסד שני ברצף, והפעם בבית מול קבוצת התחתית של הכח ר"ג (1:0).

נראה שבית"ר נתניה במשבר. שחקניה היו אתמול חלשים וחסרי מרץ ואיפשרו ל„סגולים" לשחק נגדם כשווים מול שווים.

תוצאת המשחק נקבעה כבר בדקה ה־14: אברהם לוי קלט כדור ליד שער נתניה ובבעיטה חזקה מ־20 מ' הבקיע את לביא שנותר חסר אונים.

בהמשך עברו הנתנייתים לסידרת התקפות, אך נתקלו ביכולת טובה של בלם הכח, אילן גוזילי, שהיה הבולט במגרש והדף כל נסיון הבקעה.

שפט שלמה יוסף לעיני 500 צופים במגרש מכבי בנתניה.

בית"ר ת"א 2 / בית"ר רמלה 2

כדורגל משחקים עד לדקה ה־90, זאת נוכחו אתמול לדעת כדורגלני בית"ר ת"א, שיתרון שני שערים במחצית הראשונה לא הספיק להם והם נפרדו בתיקו (2:2) מאורחתם הרמלאית.

המחצית הראשונה עמדה בשליטה ברורה של בית"ר ת"א, שהבקיעה באמצעות פעמיים מרגלי רחמים עמרן (דקה 8) ויעקב גומור (45).

אולם במחצית השניה עברה השליטה לרגלי הרמלאים, לא מעט בעקבות כניסתם של המלוץ ישראל דוידשווילי, שהיה לשחקן הבולט במגרש.

בדקה ה־61 הקטין הרמלאי אופיר שמואלי ל־2:1 ושש דקות לאחר מכן התכבד דוידשווילי בשער השוויון שקבע את תוצאת המשחק.

שפט אריה פרוסט לעיני 200 צופים בהרצליה.

רמת־עמידר 1 / הפועל ר"ג 0

למרות שנפלה ביכולתה מיריבתה, שמרה מכבי רמת־עמידר על מקומה קרוב לשלישיה המובילה, בעקבו בנצחון דחוק (0:1) ב„דרבי" הרמת־גני על הפועל.

תוצאת המשחק נקבעה שבע דקות לאחר שריקת הפתיחה. רחמים שלום בעט כדור עונשין מ־20 מ' הישר לרשתו של ג'ילדה, שוער הפועל.

בהמשך היה לצעירי הפועל ר"ג יתרון בשדה, אך עופר מרחוי, בלם עמידר, שהיה הבולט בשדה, בלם על נסיון הבקעה.

שפט יצחק ארגד לעיני 300 צופים ברמת־עמידר.

הפועל מרמורק 1 / רמת־השרון 0

הפועל מרמורק, הנאבקת נגד הירידה, זכתה אתמול בשליש נקודות יקרות, כשגברה בבית על הפועל רמת־השרון בתוצאה 0:1.

לאחר 45 הדקות הראשונות, שעמדו בסימן שליטה מוחלטת של האורחים, פתחו המארחים את המחצית השנייה בתנופה וכבר בדקה ה־50 רכשו יתרון.

פנחס שכטר הגביה כדור עונשין לעבר אילן בן־דרור וזה מטווח קצר בעט בדייקנות פנימה.

בהמשך שמר משה כהן, בלם מרמורק, על רשת נקיה של קבוצתו.

שפט שלמה שחר לעיני 100 צופים ברחובות.

בית"ר חיפה 0 / הפועל לוד 2

בית"ר חיפה נפרדה אתמול סופית מהליגה הארצית. היא נוצחה במשחק בוקר ע"י הפועל לוד (2:0) ואיבדה גם סיכוי תאורטי לשמור על מקומה בארצית.

יתרונה של לוד לא הוטל בספק לאורך כל שלבי המשחק. הם הבקיעו צמד שערים, כבר במחצית הראשונה, מרגלי דוד שרביט (12) ובני סמרג'ה מנקודה הלבנה, לאחר יד ברחבה של דורון מרדכי.

במחצית השניה התנהל המשחק על מי־מנוחות מבלי ששחקני שתי הקבוצות ישקיעו מאמץ יתר.

שפט דני רמפולר לעיני 300 צופים בחיפה.

הליגה הארצית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
.1	בית"ר נתניה	24	13	8	3	19–40	47
.2	בית"ר תל־אביב	24	13	5	6	22–42	44
.3	הפועל לוד	24	12	7	5	23–31	43
.4	מכבי רמת־עמידר	24	11	9	4	16–23	42
.5	הפועל חדרה	24	11	5	8	21–27	38
.6	„צפרירים" חולון	24	11	5	8	24–27	38
.7	בית"ר רמלה	24	8	10	6	18–21	34
.8	הפועל טבריה	24	9	6	9	27–26	33
.9	הפועל עכו	24	8	8	8	19–25	32
.10	הפועל רמת־השרון	24	7	10	7	29–28	31
.11	הפועל רמת־גן	24	8	5	11	27–26	29
.12	הפועל מרמורק	24	7	7	10	32–25	28
.13	הכח רמת־גן	24	8	4	12	30–17	28
.14	הפועל יהוד	24	6	9	9	23–20	27
.15	הפועל בית שמש	24	2	9	13	34–15	15
.16	בית"ר חיפה	24	–	9	15	41–12	9

הפועל יהוד 1 / בית־שמש 0

הפועל יהוד מנסה להחלץ מהתחתית הבוערת בכל כוחה. אתמול זקפה לזכותה נצחון דחוק, אך יקר (0:1), על חברתה לשלישיה שמתחת ל„קו האדום" הפועל בית־שמש.

יהוד נהנתה במרבית דקות המשחק מיתרון קל שהעניק לה את הנצחון, בזכות שערו של אהרון בנין בדקה ה־22.

שפט יעקב אלימלך לעיני 500 צופים ביהוד.

הפועל עכו 0 / צפרירים חולון 1

חולון אינה מוותרת. למרות שסיכוייה לחזור לליגה קטנו בשבועות האחרונים, היא ניצחה ביום שישי בחוץ את הפועל עכו (0:1) ודחפה בכך שפרט נואשת.

שער הנצחון הובקע כבר בדקה החמישית: יוסי עידני פרץ יחידי לעבר שער עכו, הטעה את המגן גדי אוחיון ומזוית קשה בעט בדייקנות פנימה.

בהמשך התנהל המשחק רובו במרכז השדה ושני השוערים היו חסרי עבודה.

שפט קלמן צימרמן לעיני 1500 צופים בעכו.

הפועל חדרה 1 / הפועל טבריה 0

בתום מאבק מעניין ומרתק ובסיומו היו 300 הצופים עדים למהומה שלוותה בהרחקתם של שלושה שחקנים, גברה הפועל חדרה על הפועל טבריה בתוצאה 0:1.

חדרה שלטה בשדה במרבית דקות המשחק, אך ניצלה את יתרונה רק פעם אחת, בדקה ה־42, שעה שאבדרמוף שיגר כדור מרוח לעבר אורי דאושי שבעט כדור מ־20 מ' פנימה.

בדקה ה־87 הופסק המשחק ל־10 דקות, לאחר הכשלתו הגסה של אלון סלומון. במגרש התפתחה תיגרה, בסיומה הונף הכרטיס האדום לעבר המגינים משה מגן ודוד אבוטבול והחדרתי עופר בן־שמואל.

שפט יוסף שאעי לעיני 300 צופים בחדרה.

במחזור הבא בארצית

● הפועל עכו – הפועל חדרה
● הפועל חולון – הפועל יהוד
● בית־שמש – רמת־עמידר
● הפועל ר"ג – מרמורק
● רמת־השרון – בית"ר ת"א
● בית"ר רמלה – בית"ר נתניה
● הכח ר"ג – בית"ר חיפה
● הפועל לוד – הפועל טבריה

ליגות ב'

● צפון א': הפועל בית־תמרה – מכבי קרית־ביאליק 0:3; בית"ר קרית־שמונה – הפועל אפיקים 0:2; הפועל תל־חנן – סקצית מעלות 2:4; מכבי עכו – הפועל בית־עכו 0:3; בית־זהר – הפועל בית־נצרת 1:4; הפועל מגדל כרום – הפועל סכנין 4:6.

● צפון ב': הפועל בית־אליעזר – הפועל איכסאל 0:1; מכבי עוספיה – הפועל טייבה 1:2; הפועל כפר־סולם – הפועל גבעת־אולגה 2:2; הפועל אום אל פאחם – הפועל בקעה אל גרביה 0:2; הפועל נחליאלי – הפועל מגדל העמק 1:1; מכבי צור־שלום – מכבי זכרון־יעקב 1:4; הפועל דלית אל כרמל – הפועל יוקנעם 0:1.

● דרום א': הפועל איחוד צעירי־יפו – הפועל מחנה יהודה 1:2; מועדון מקומי גבעת־שמואל – מכבי הרצליה 0:4; הפועל כפר־קאסם – הפועל ג'לג'וליה 1:1; בית"ר כפר־סבא – מכבי רמת־השרון 1:4; הפועל טירה – בית"ר ראש־העין 1:2; הפועל כפר־שלם – מכבי רמלה 2:2; הפועל הרצליה – מכבי מבוא־חורון 0:3.

● דרום ב': מכבי קרית־עקרון – הפועל מרחבים 0:0; הפועל רמלה – עירוני אשדוד 1:1; הפועל באר־יעקב – הפועל שדרות 0:3; בית"ר יבנה – הפועל אילת 0:1; מכבי רחובות – סקצית נס־ציונה 1:1; הפועל אשדוד – מכבי באר־שבע 2:3; מכבי בן־צבי – בית"ר לוד 0:2 (הופסק בדקה ה־84).

בליגות לנוער

● בני־יהודה ת"א – הפועל חיפה 2:4; מכבי יפו – מכבי פ"ת 1:1; הפועל ת"א – בית"ר ירושלים 1:1; מכבי ת"א – הפועל כפר־סבא 2:3; הפועל חדרה – הפועל ר"ג 1:1; הפועל פ"ת – מכבי נתניה 1:1; מכבי חיפה – הפועל באר־שבע 0:0.

אתלטיקה קלה

הישגים מצויינים נבקעו אתמול בהדר יוסף באליפות ישראל לאגודות באתלטיקה, בה נטלו חלק 300 אתלטים.

יהודה מורלי מהפועל ירושלים רץ 400 מ' משוכות בזמן של 54.17 שניות. יהונתן שמילוביץ מעמק־חפר הקדים את גרעון הרמט בקפיצה לגובה 2.05 מ'.

סיגל רונן קבעה את תוצאת השנה בקפיצה לרוחק – 6.15 מ'. אורית פרידלנד בת ה־14 רצה 200 מ' בזמן של 25.84 שניות.

סיוף

ניר קלודמן מהפועל כפר־סבא זכה אתמול באליפות ישראל בסיוף במקצוע הדקר עד גיל 20, לאחר שגבר בגמר על ניר שוה ממכבי פ"ת 4:20.

באליפות החרב זכה יצחק טנביאצקי ממכבי נתניה, שגבר על ארז הראל ממכבי ר"ג – 4:5.

צעדה

● 5000 צועדים השתתפו אתמול בצעדת יחיעם המסורתית שנערכה זו השנה ה־20 ואורגנה ע"י מועצה אזורית מטה אשר ומרכז הפועל.

סורן לארבי חתם במונקו

סוראן לארבי, קשרה הדני של קבוצת באיירן מינכן ישחק בעונה הבאה במדי מונאקו הצרפתית. אתמול חתם לארבי על חוזה לתקופה של שלוש שנים.

לארבי הצטיין במשחק הליגה של באיירן שלשום והבקיע צמד לרשת קייזרסלאוטרן בנצחון 0:5.

מונאקו החתימה גם את המגן לוק סונור ממאץ במגמה לחזק שורותיה בשנה הבאה. העונה מדורגת מונאקו במקום השמיני בטבלה.

הוחזר הכבוד הרמוס

[illegible]

מאחורי הקשת

[illegible]

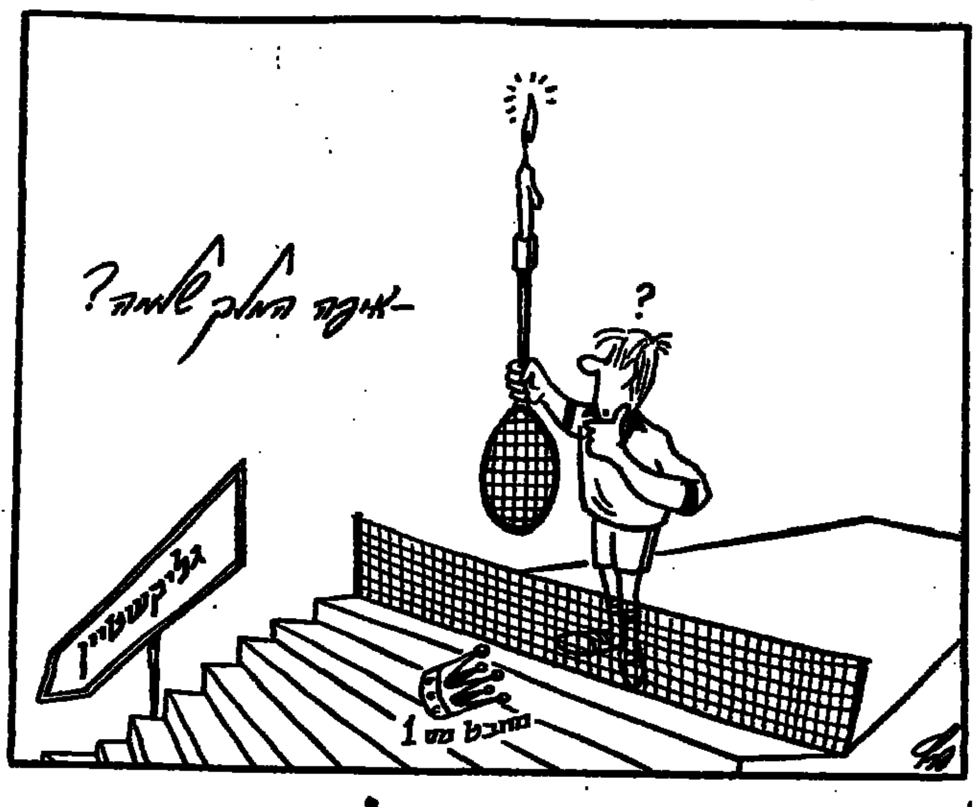

אברטון חזרה מלונדון עם נצחון (0:1) על ארסנל

המאבק המשולש על תואר האליפות באנגליה נמשך אתמול להילוך גבוה, שעשה ששלושת המועמדות לתואר זכו בנצחונות.

את הנצחון המרשים של המחזור רשמה לזכותה ליברפול, שמחצה בביתה את קובנטרי 0:5 ושיפרה את הפרש שעריה. אברטון התארחה ב„היבורי" וחזרה מנצחת, בעקבות שער בודד לרשת ארסנל.

ווסטהאם התאוששה מפיגור בן שער וגברה על אוקספורד בשיעור 1:3.

אברטון נלחמה עד לדקה ה־80, בה הבקיע אדריאן הית, מחליפו של גארי לינקר, את שער הנצחון.

גיבור נצחונה של ליברפול „באנפילד" היה האירי הבינלאומי רוני וילאן, שהבקיע שלושער. איאן ראש ויאן מולבי השלימו המלאכה.

ווסטהאם ספגה שער במשחקה עם אוקספורד משחקה לשעבר ריי הושן והחמיצה כדור עונשין מ־11 מ' מרגלי ריי סטיוארט. בסיכומו של דבר הבקיע שלושה שערים וניצחה. גלן טרוויק מאוקספורד הישווה בשער עצמי. פרנק מקוני (שער 23 העונה) ו„מבגלי" מרגלי ריי סטיוארט (שהחמיץ כאמור פנדל נוסף) התמו את תוצאת המשחק.

צ'לסי איבדה נקודות כשנפרדה בתיקו אפס בנוטינגהאם מהפורסט.

● בתחתית נשרה ווסט־ברומיץ' סופית, לאחר הפסד חוץ (1:0) בלונדון נגד ק.פ.ר. מבקיע שער הנצחון גארי בניסטר.

בירמינגהאם, בדרך לליגה השניה, הובסה בניוקאסל 4:1. פטר בירדסלי הבינלאומי של ניוקאסל הבקיע צמד.

● תוצאות נוספות: אסטון־וילה – ווטפורד 1:4; איפסוויץ' – מנצ'סטר־סיטי 0:0; לוטון – סטוקהאם 1:1; דאותהמפטון – לסטר 0:0.

בסקוטלנד גברה סלטיק על אברדין 0:1 והארטס מחצה את דנדי יונייטד 0:3.

ורדר ברמן נוצחה

בליגה המערב־גרמנית הצטמק הפער בין שתי הראשונות לשתי נקודות, לאחר שהמוליכה, ורדר ברמן, נוצחה ע"י מחזיקת הגביע, באייר אורדינגן – 1:0 ביום שישי.

באיירן מינכן, השניה, גברה בדורטמונד על בורוסיה המקומית 0:3.

יתר התוצאות: דיסלדורף – המבורג 1:3; מנהיים – סארבריקן 0:1; נירנברג – קלן 0:3; פרנקפורט – שאלקה 0:3; לברקוזן – מנשנגלדבאך 1:3; קייזרסלאוטרן – שטוטגארט 2:2; בוכום – הנובר 2:3.

מנסדורף זכה בפרס הגדול

עמוס מנסדורף זכה אתמול בירושלים בטורניר הפרס־הגדול בטניס, בחסות חברת „גלי" ובפיקדיסקונט, לאחר שגבר בגמר על האוסטרלי וולי מאסור 6:1, 6:7, 3:6.

ביום ירושלמי כבר, במשחק שנמשך שעתיים וחצי, הצליח מנסדורף לזכות בנצחון שהעניק לו פרס כספי בסך 5000 דולר. במערכה הראשונה ניצח האוסטרלי בקלל 1:6 והותיר את 1500 הצופים פעורי־פה.

אולם מנסדורף לא נבהל ובמערכה השניה ניצח ללא קושי 6:7. במערכה השלישית לא נזקק מנסדורף למאמץ רב כדי לגבור על יריבו בסיום 2:6.

בחצי הגמר, שנערך ביום ו', ניצח מנסדורף את גרי מילר מדרום־אפריקה 4:6, 6:3, 3:6.

האוסטרלי מאסור גבר על האנגלי ניק פולוד 4:6, 4:6.

במשחקי הזוגות התנהל הגמר ללא ישראלים. בתואר זכו הדרום אפריקאיים בראון לוין וגרי מילר שגברו על הפינים רנסטו ופאלין 3:6, 6:2, 6:3. בחצי הגמר לזוגות נוצחו הישראלים. שהשתתפו בשלב זה. לוין ומילר גברו על גליקשטיין ומנסדורף 6:1, 6:2, 6:7. בחצי הגמר השני גברו פאלין ורנאסטו מפינלנד על שחר פרקים וגיל גרין מארה"ב 4:6, 4:6.

המשחקים נערכו במרכז הטניס בירושלים.

בורגסמילר אמר „לא" לנבחרת

מאת מ. שבת

גם הלהטה הפורח של וורדר ברמן, מנפרד בורגסמילר בן ה־36, אמר „לא" לפרנץ בקנבאואר, מאמן נבחרת מערב־גרמניה, כשהזמין אותו לשחק במשחק נגד שווייץ מחר בבאזל.

בורגסמילר, שעשה לו מנהג קבוע להבקיע שערים גדולים במדי המוליכה בבונדסליגה, הופיע באחרונה בנבחרת לפני שמונה שנים, כשהיה שחקן בורוסיה דורטמונד. למעשה, לבש את מדי הנבחרת הראשונה רק שלוש פעמים ובנבחרת המשנה הופיע שמונה פעמים.

בורגסמילר, הנאבק עתה על תואר „מלך השערים" בליגה המערב־גרמנית, הוא השחקן השני שסרב להזמנת ה„קייזר". ברנד שוסטר מברצלונה, שאינו חפץ עוד לייצג את מולדתו, כפי שעשה בספרד לפני ארבע שנים, בגין ה„ברוגז" הממושך שלו עם ההתאחדות המערב־גרמנית.

עיראק פיטרה מאמנה הברזילאי

פחות מחודשיים לפני תחילת משחקי הגביע העולמי פיטרה אתמול התאחדות הכדורגל העיראקית את מאמנה הברזילאי זאמריו בעקבות התוצאות החלשות שהציגה הנבחרת במשחקי טורניר גביע המפרץ בבחריין.

יו"ר התאחדות העיראקית, אודי חוסיין (בנו של הנשיא) האשים את זאמריו בכך שלא הצליח לבחור את השחקנים המתאימים לסגל.

עיראק נוצחה בבחריין ע"י כווית וערב־הסעודית וסיימה בתיקו נגד בחריין, קטאר ואיחוד האמירויות ורק במשחקה האחרון נגד נבחרתה הולשה של עומן ניצחה 2:3.

יצויין כי בבחריין מופיעה נבחרת ב' של עיראק. הנבחרת הראשונה מתכוננת למשחקי מקסיקו.

הנכים במקום ה־5 בגביע העולם

נבחרת הנכים של ישראל בכדורסל דורגה במקום ה־5 בסיום משחקי גביע העולם שנערכו באוסטרליה לאחר שזכתה בסוף השבוע בשני נצחונות על איטליה (44:68) ועל שוודיה (52:65).

● באליפות ההתישבות העוברת בטניס לזוגות שנערכה בקרית־שמונה זכו ארנון צפריר ועזר יעקבי מגבת.

לגילאי 40 זכו ישי רוזנמן ואיתמר זערוני.

בזוגות מעורבים זכו רונית בייגון ועודד ברדבר.

● משחקי אליפות נתניה הפתוחה בטניס יבגנו היום להילוך גבוה עם השתתפותם בתחרויות של השחקנים רביב וייירנפלד, מנשה צור, יורם בראה, אילון סיני, שי פוני ואחרים.

המשחקים יערכו במשך כל השבוע ומשחקי הגמר יתקיימו ביום שישי.

אופניים

שי שמעוני מאגודת גלגלי־העמק בגבעתיים ניצח אתמול במרוץ אופניים שנערך במסלול רמלה – לטרון וצומת נחשון – לאחר שעבר 35 ק"מ בזמן של 1:00.54 שעה. השני היה איל אסנפלד מהפועל חיפה.

קליעה

גרי הרמיסט מהפועל ת"א זכה אתמול באליפות ישראל בקליעה מאקדח אויר, לאחר שצבר 569 נקודות לפני יעקב סוסתיאל מהפועל ת"א (568).

בתואר לנשים זכתה היה קירשנר מהפועל קרית־אונו – 372 נקודות.

בתואר לנוער זכה יעקב סלוק מהפועל חולון (356).

בסיכום הקבוצתי זכתה הפועל ת"א עם 1653 נקודות.

המוליכה בדרום הופתעה באשקלון

מאת מ. שמואל

המוליכה הדרומית, הפועל דימונה, הופתעה אתמול באשקלון (1:0) נגד הפועל המקומי ויתרונה בטבלה צומק לכדי נקודה אחת.

בצפון לא יהיו לכדורגלני הפועל בית־שאן בעיות לחזור לארצית. אתמול ניצחה את אחי נצרת 0:1 ויתרון שתי הנקודות שיש לה על בית"ר נהריה יספיק לה כנראה הגם שבמחזור הבא יפגשו השתיים בנהריה.

מכבי השקמה ר"ג נפרדה מליגה א', למרות התיקו אפס בבית עם הפועל בתים. בצפון הורע עד מאד מצבה של נצרת־עילית (תיקו אפס עם קרית־אתא) לאחר שיריבותיה העיקריות הנאבקות נגד הירידה זכו בנצחונות.

מחוז הצפון

● בבית־שאן: הפועל בית־שאן – מכבי אחי־נצרת 0:1
אלגרוסי הבקיע בדקה ה־61 והעניק לקבוצתו שתי נקודות נוספות, בדרך לליגה הארצית. בדקה ה־75 הורחק כפא האורח. שפט בן־ארוך, 400 צופים.

● ברעננה: בית"ר נהריה – הפועל רעננה 0:1
נצחון חוץ יקר לנהריים, הלוטשים עין לעבר הארצית דרך משחקי המבחן. אלפסי הבקיע שער הנצחון בדקה ה־55. שפט דיני, 200 צופים.

● בעפולה: מכבי עפולה – מכבי שפרעם 0:1
עפולה, הנאבקת נגד הירידה, נהנתה משער של גאוסטה בדקה ה־30. שפט עבדיה בריעם, 200 צופים.

● בנצרת־עילית: הפועל נצרת־עילית – הפועל קרית־אתא 0:0
נצרת־עילית השלימה כבר כנראה עם ירידה ולא הצליחה להבקיע מול קרית־אתא, שאבדה כבר כל ענין בליגה. שפט שפר, 200 צופים.

● בקרית־שמונה: הפועל טירת־הכרמל – הפועל קרית־שמונה 0:2
נצחון חוץ לטירת־הכרמל, שהוצאה סופית מתסבוכת התחתית. שרביט (10) ובאזנה (80) הבקיעו למנצחים. אורי שמול המקומי החטיא 11 מ' בדקה ה־86. שפט ג'בריץ, 300 צופים.

● בטמרה: מכבי חדרה – מכבי טמרה 1:4
ערב משחק הגמר נגד הגביע, חדרה בכושר הבקעה מעולה. וייצמן (24,15) וסבג (84,68) הבקיעו לזכותה.

סמרה נוגחה משער עצמי בדקה ה־23. שפט בבי, 500 צופים.

● בבתים: מכבי אור־עקיבא – הפועל עליה בתים 1:2
האורחים הפתיעו בשליטתם בשדה. עקיבא העניק יתרון לאור־עקיבא (40), אבל לוי המקומי השווה (60), אך אלגזי הרץ גוזל המבבש שמונה דקות מהסיום. שפט פרץ, 200 צופים.

מחוז הדרום

● באשקלון: הפועל אשקלון – הפועל דימונה 0:1
עמיר מחלוף הפתיע את המוליכה מדימונה שלוש דקות מהסיום. שפט רחמים דינצלי, 600 צופים.

● בבאר־שבע: בית"ר באר־שבע – הפועל אזור 0:3
יתרון מוחלט של המקומיים, שהבקיעו מרגלי פרנקו (43 – 11 מ') ופרמיטה (82,75). שפט אילוז, 200 צופים.

● בקרית־אונו: הפועל קרית־אונו – לודוס חולון 1:1
לודוס נעצרה בקרית־אונו. סבג העניק יתרון למקומיים בדקה ה־14 והמון האורח השווה בדקה ה־48. שפט יובב, 100 צופים.

● בר"ג: מכבי השקמה ר"ג – הפועל בתים 0:0
השיקמה השלימה עם ירידתה במשחק חלש ודל ברמתו. שפט לוין, 50 צופים.

● בקרית־גת: מכבי קרית־גת – הפועל קרית־מלאכי 0:1
אלי אדרי הרץ בולך המשחק 12 דקות לפני סיומו. שפט בני כהן, 300 צופים.

● במרחבים: הפועל ירוחם – הפועל ראשל"צ 0:0
מיפגש צמרת תחתית, שהסתיים ללא הבקעה וללא שערים. שפט שרעבי, 100 צופים.

במחזור הבא בליגות א'

● צפון: הפועל ירוחם – הפועל אשקלון; אור־יהודה – מכבי קרית־גת; הפועל קרית־מלאכי – הפועל קרית־אונו; לודוס חולון – השקמה ר"ג; הפועל בתים – בית"ר באר־שבע; הפועל אזור – הפועל דימונה.

● דרום: מכבי עפולה – עליה כפ"ס; מכבי שפרעם – הפועל רעננה; בית"ר נהריה – הפועל בית־שאן; מכבי אחי־נצרת – הפועל נצרת־עילית; קרית־אתא – קרית־שמונה; טירת־הכרמל – מכבי טמרה; מכבי חדרה – מכבי אור־עקיבא.

טבלאות ליגות א'

צפון

.1	בית־שאן	24	22–46	34
.2	בית"ר נהריה	24	24–34	32
.3	מכבי חדרה	24	28–37	27
.4	קרית־שמונה	24	23–26	27
.5	קרית־אתא	24	16–19	27
.6	עליה כפ"ס	24	29–33	26
.7	אחי נצרת	24	35–32	22
.8	הפועל רעננה	24	26–22	22
.9	טירת־הכרמל	24	40–26	22
.10	מכבי שפרעם	24	33–30	21
.11	מכבי טמרה	24	34–34	20
.12	מכבי עפולה	24	33–19	20
.13	אור־עקיבא	24	32–28	19
.14	נצרת־עילית	24	30–20	17

דרום

.1	דימונה	22	12–27	29
.2	ראשון־לציון	23	14–24	28
.3	בית"ר ב"ש	23	14–22	27
.4	לודוס חולון	22	14–26	27
.5	אשקלון	22	13–12	22
.6	קרית־גת	22	18–19	21
.7	קרית־מלאכי	22	18–18	21
.8	בתים	22	18–16	21
.9	קרית־אונו	22	19–16	20
.10	הפועל אזור	22	19–13	20
.11	אור־יהודה	22	24–16	19
.12	הפועל ירוחם	23	18–8	19
.13	השקמה ר"ג	22	24–12	14

בגן עקומה

[illegible]

מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים, החליטה, באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת „בש/114 שינוי לתכנית מתאר מקומית בש/1 ושינוי לתרש"ץ בית שמש 5/32/1".
ואלה השטחים הכלולים בתכנית:
א. בית שמש, במזרחית רכס הגבעות המערבי של בית שמש, לאורך כביש בית גוברין, בתחום מועצה מקומית בית שמש, גוש 5201, חלקות 23–36, 62–64, 68 וחלק מחלקות 1, 61.
ב. שטח התכנית נמצא בין קואורדינטות אורך 148/000 ו־148/400 ובין קואורדינטות רוחב 128/650 ו־129/000.
ג. הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.
עיקרי הוראות התכנית:
א. ביטול תכנית קודמת שחלו בתחום התכנית.
ב. קביעת יעודי קרקע בתחום התכנית למגורים שצ"פ, דרכים, בנייני ציבור וכיו"ב.
ג. קביעת תנאים והוראות בניה ברבים כגון צפיפות בניה, אחוזי בניה, מספר קומות, גובה בניינים, קוי בנין, חומרי הבניה וכיוצא בזה.
ד. קביעת מגרשי הבניה.
הודעה על הפקדת השינוי האמור, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3214 מיום 21.6.85. השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליו נמצא במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בית שמש וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
בנמל מתנדס העיר, רח' הלל 23 ירושלים / / בועדה המקומית מטה יהודה, רח' רש"י 113 ירושלים / / בועדה המקומית בית שמש, בנין המועצה בית שמש.
2 במרץ 1986
כא' אדר א' תשמ"ו
ד. לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים.

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי רמת־השרון
הודעה בדבר אישור ושינוי תכנית מיתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ובנייה מחוז תל־אביב החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי לתכנית מתאר מקומית מס' שינוי תכנית מס' מתא/14 כביש מורשה, כפר קסם מורשה הירקון.
גוש: 6341, 6547, 6548
גוש: 6549, 6550
קטע מורשה הירקון כפר קסם
מטרת התכנית:
א. לייעד את השטחים המסומנים בצבע ארום בתכנית לדרך וסלילת כביש.
ב. לייעד את השטח המתוחם להקמת גשרים, גשרונים, תעלות, גדרות, קירות תומכים, וכן ביצוע כל עבודות עפר מילוי והריסה הכרוכים בסלילת כביש.
ג. סגירות וביטול של דרכים כנדרש עפ"י התכנית.
ד. הסדר התפצלויות וצמתים.
בכבוד רב
מרדכי כהנא
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב

זהירות: צבע טרי ולא־בריא

מאת דינה רייס

צבעים, ובעיקר החומרים הממסים שבהם, אינם בדיוק בריאים לגוף. והיות שצבעים מקצועיים, כמו אלה העוסקים בצביעת מכוניות, אינם עובדים עוד במכחול או במברשת, כמו בעבר, אלא מתיזים את הצבע – ממילא חודרים חלקיקי הצבע לריאות ונדבקים אל העור. בנוסף על כך יש להם גם השפעה מערכתית על הגוף כולו, השפעה לטווח ארוך, במיוחד על מערכת העצבים המרכזית, הכבד, הכליות והעיניים.

כיוון שכך אפשר היה לצפות, שבמדינה כמו ישראל נערכו מחקרים רציניים על הסכנה לבריאות שבצביעה ופורסמו תקנות ברורות ומחייבות לגבי אמצעי הזהירות שיש לנקוט. לא כך הוא המצב במציאות.

קצת מחקרים נערכו אמנם, על ידי המכון לבריאות תעסוקתית באוניברסיטת תל אביב, אבל איש לא הזמין מחקרים אלה ושום מוסד מוסמך לא התעניין בתוצאותיהם. יתרה מזאת, אין שום נתונים על היקף הסכנה בארץ.

פרופ' שמעון גיסר, מנהל המכון, אומר כי עד כה לא ביקש ממנו שום גוף רפואי לבדוק את תנאי ההיגיינה התעסוקתית שבהם נתונים עובדים החשופים לצבע. מן המחלקה לבריאות תעסוקתית בקופת־חולים נמסר, כי עד כה לא נאספו נתונים על היקף התופעה בארץ. לא זכור להם, שמישהו התעניין בנושא זה. במקרה הטוב גילו בו עניין במחלקות לרפואה תעסוקתית באזורים מסויימים בארץ, בהתאם לצרכים היחודיים של ישוב זה או אחר. אישור למחדל זה אפשר לשמוע גם מפיו של שלמה אמיר, יו"ר הוועדה לפעולה מונעת ומחקר בבריאות בעבודה. שמואל אלגבר, דובר משרד הבריאות, מנסה לגלגל את הכדור למשרד ממשלתי אחר: "הנושא נתון לבדיקתו של המפקח במשרד העבודה והרווחה". ואנו לתומנו חשבנו, כי הכתובת הטבעית לעניין זה היא משרד הבריאות דווקא, לפחות כמו משרד העבודה.

בכנס מדעי שערך משרד העבודה והרווחה לפני כשלושה חודשים בנושאי הבטיחות, בריאות וגהות בעבודה לא הוצגו שום נתונים בתחום חשוב זה. רק הוצגה עבודה בנושא קרוב, של אשר פרדו וד"ר ליאון בריידר מן המכון לבריאות תעסוקתית בקופ"ח – נושא המגבלות בחשיפה תעסוקתית לבנזן, המצוי בצבעים מסוימים (וכן בדלק). אבל הבעיה אינה מתמצה בחומר יחיד זה.

מן העור ועד מערכת העצבים

במה דברים אמורים? בכל צבע קיימים ממיסים אורגאניים, שחלקם רעילים. כאשר את המכונית אינו צובע בעל המכונית במכחול, בשיטת "עשה זאת בעצמך", אלא צבע מקצועי במוסך – הוא מתיז את הצבע במכשיר מיוחד. אין צורך לומר, שחלק מחומרים אלה אינם נדבקים אל המכונית, אלא ניתזים באוויר וכך הם באים במגע עם עורו של הצבע וחודרים לריאותיו. החשיפה המקומית – כלומר, המגע הראשוני עם העור – כרוכה בסכנה מרובה. היא עלולה לגרום התקלפות העור, דלקת חיצונית בעור, כוויות וכו'. פעמים רבות הצבע גם חודר מתחת לעור, לאחר שזה התבקע, ויוצר דלקות עור חמורות (דרמטיאטיס) ואקזמות.

חלקיקים אחרים של החומר הממס חודרים לדרכי הנשימה ולמערכת הדם, ובאמצעות זו האחרונה הם עלולים להשפיע השפעה מערכתית, שאינה גלויה לעין והיא עלולה להתגלות רק לאחר שנים רבות – לפעמים כאשר כבר מאוחר מדי לתקן את הנזק שנגרם. למשל, החומרים המזיקים עלולים להגיע אל מערכת העצבים ולהמס שם את הרקמות השומניות העוטפות את העצבים. התוצאה: עייפות וכאב ראש בשלב הראשון; מצב של מעין סחרות, סימום ודיכאון בשלב השני; וגרימת שיתוקים ואף מוות בשלב השלישי.

כאשר החומרים חודרים לכבד, הם סותמים את הצינוריות הדקות באיבר זה, שתפקידן להפריש חומרי פסולת. החדירה אל הכליות כרוכה בפגיעה ברקמות השומניות, העוטפות את מערכת הסינון, וכתוצאה מכך נפגעת יכולת הסינון של הכליות. כאשר החומרים חודרים למערכת הנשימה, נוצר גירוי ברקמות וכתוצאה מכך ייגרמו לנפגע בשלב הראשון שיעול ורצון להקיא, ובשלב מאוחר יותר יופיעו דלקת הסימפונות (ברונכיטיס) כרונית וגנחת (אסטמה).

יש גם פגיעה חיצונית נוספת, מלבד זו שבעור: בעיניים. התוצאה במקרה זה היא גירוי, צריבה והאדמומיות.

ואם לא די בכל אלה, הרי יש יסוד להניח, שחומרי הצבע גם מסרטנים. כך, לפחות, הוכח בניסויים שנעשו בבעלי־חיים, וסביר שכזהו המצב גם אצל האדם. כיוצא בכך קיימת סכנה של מוטציה (שינויים גנטיים) אצל עובדים שהוריהם היו חשופים לחומר הבנזן.

הפתרון האידיאלי

אחד השימושים הנפוצים ביותר בצבע מותז הוא בצביעת מכוניות במוסכים. הצביעה במוסכים נעשית בדרך־כלל במקום פתוח ובמקרה זה אורבת הסכנה לא רק לצבע, העובד במלאכה זו שמונה שעות ביום ולפעמים שנים ברציפות, אלא גם לאנשים המצויים בסביבה – בין שהם מזדמנים לשם על דרך המקרה ובין שהם מצויים שם באורח קבע, כגון עובדי מוסכים אחרים שאינם עובדים בצביעה, ולפעמים גם שכנים המתגוררים בסמוך.

צביעה בשיטה החדשה, המרחיקה את הצבע מן העובד ומן הסביבה

לברות בה שאברנו בפתח רשימתנו, שאין מודעות בארץ לסכנות הנובעות מן הצביעה – הרי צריך לדייק ולציין, שהמוסד לבטיחות וגהות הוציא הוראות מפורטות הקובעות, שצביעה בהתזה על ידי אקדחים שפועלים באוויר דחוס מחייבת התקנת תאי צביעה מיוחדים, עם מערכת אוורור מתאימה. החדר צריך להיות סגור מכל צדדיו, כדי שרסיסי הצבע לא יתפזרו החוצה, ומטרת האוורור להגן על הצבעים עצמם.

אולם בקשר לכך יש שתי בעיות: ראשית, אין מי שיאכוף תקנות אלה; ושנית, גם מי שמקפיד עליהן, אין בטחון שהוא מתקן את חדר הצביעה כהלכתו, באופן שלא תהיה נשקפת סכנה לצבע.

זה כשנתיים מייבאים לישראל חדרי צביעה "קומפלטיים". בחדרים אלה מוזרם אוויר נקי בעוצמה רבה. הוא עוטף את המכונית וגורם לצבע להיצמד אליה בצורה המקובלת ובאחידות. במקרה זה נעלמת הסכנה של החשיפה עורית או נשימתית לעובד: חלקי גופו החשופים ובגדיו נשארים נקיים מצבע, משום שהאוויר המהיר פניה נשאב לתעלות שמתחת לרכב ונפלט בארובה החוצה, לאחר סינון. התוצאה: העובד חוסך בריאות – וגם כסף...

הוו אמנם הפתרון האידיאלי. חדרי צביעה כאלה נרכשו בעיקר על ידי הקאופרטיבים לאוטובוסים ועל ידי יבואני רכב. אבל מוסכים רבים עדיין ממשיכים לצבוע בשיטות הישנות. על כך אומר יעקב אלקורי, מנכ"ל חברת "אלכו מערכות" לציוד מתקדם למוסכים, כי כן הדין למשרד העבודה ומשרד הבריאות וכן המוסד לבטיחות וגהות יחייבו את כל המוסכים העוסקים בצביעה לרכוש את הציוד החדש. ואמנם, נראה, כי לנוכח מה שסופר לעיל, זהו מצווה בריאותית ממדרגה ראשונה.

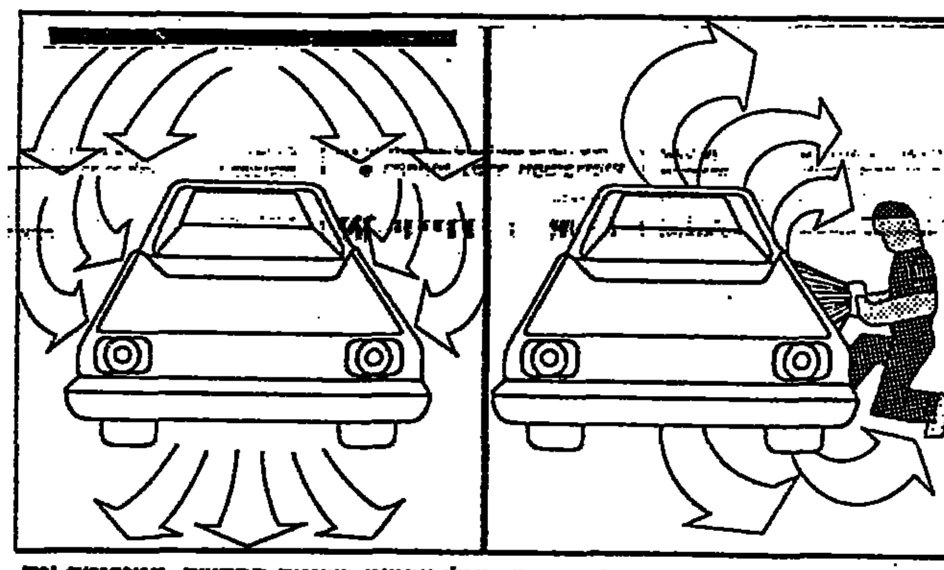

מימין: צביעה בהתזה באוויר הפתוח; משמאל: צביעה בשיטה החדשה, המזרימה את חומר הצבע אל המכונית בלבד ומשם לתעלות אוורור ברצפה

ממצאיו של חוקר ערבי

סעיד באסר, שעשה את עבודת המאסטר שלו בפיזיולוגיה, הציג ממצאיו באוניברסיטת תל־אביב. את הנזקים והגורמים מחומר הסינר שמשתמשים בו לדילול הצבע. את תוצאות מחקרו ערך גם בעזרת מערבי "אליזאה", העוסק בענייני הצבע במכון הערבי בישראל.

סעיד באסר מציין, כי שלושה מרכיבים בחומר ... בנזין, טולואן, ותולואן – שמשמשים לדילול את השומנים החודרים לגוף על־ידי נשימה, דרך העור, דרך מערכת העיכול למחזור הדם. הנזקים הנגרמים מחומרים אלה: הגיבשות בשפתיים, כאבי ראש, סחרחורת קשה, רצון להקיא ועייפות בעיניים. עוד נגרמות יבשת עור, וכאשר חומרים אלה חודרים לאצמות, הם עלולים לגרום לסרטן.

עוד בעבודתו של באסר על אמצעי הזהירות שיש לנקוט בעבודה בצבע: התקנת מסנן בשימה לעיניים ולפנים, לבישת בגדים מיוחדים שאינם חושפים את העור, כפפות לידיים, אוורור מתאים ... אוויר ראשה.

באסר דיווח על ממצאים אלה לסגנית שר הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, העומדת בראש המועצה לבריאות הציבור, במשרד הבריאות.

אגב, אלא אין זה מקרה, שחוקר ערבי הוא מגן ... של בעיה זו: חלק ניכר מצבעי המכוניות בישראל הם ערבים.

אבחון טרום־לידתי של C.F.

מאת אמיר רוזנבליט

שיטה חדשה לאבחון טרום־לידתי של המחלה התורשתית ציסטיק פיברוזיס (C.F.) המבוססת על זיהוי הגן הלקוי בשיטות של הנדסה גנטית, מנושמת לאחרונה במרכז הרפואי "סורוקה" של קופת־חולים בבאר־שבע. שיטה חדשה זו יישומה למשפחות, שכבר נולד להן תינוק נגוע במחלה והן מבקשות למנוע לידת תינוק חולה נוסף.

השיטה פותחה בארה"ב על־ידי פרופ' תנדה ודה. הוא מצא, שהדיוק בחיזוי המחלה מגיע ל־99 אחוזים. בשיטה זו משווים מקטעים ייחודיים של החומר הגנטי של ההורים ושל האחים הבריאים עם אלה של הילד החולה ועל פי השוואה זו אפשר לקבוע, אם העובר החדש בריא או חולה. החומר הגנטי של ההורים וילדיהם נלקח מתאי הדם, ושל העובר – מתאים המצויים בנוזל מי השפיר או מביופסיה של השליה.

השיטה מתאימה לכ־75 עד 90 אחוזים מן המשפחות, בהן נולד ילד חולה במחלת הסי.אף.

פרופ' יעקב ויינשטיין מן היחידה למיקרוביולוגיה ולאימונולוגיה באוניברסיטת בן־גוריון שבנגב, שעבר בשנת השבתון במכון לחקר הסרטן בהנהלתו של פרופ' תנדה, קיבל את הסמנים הגנטיים והתמחה בשיטות שבעזרתן אפשר לאבחן את המחלה.

הסי.אף. היא מחלה כרונית קשה, המצריכה טיפול יומיומי למשך כל החיים ומטילה לפיכך עומס פיסי ונפשי כבד על הילד ועל בני משפחתו. היא מתבטאת בהפרשה מתמדת של ליחה ופוגעת בעיקר בדרכי הנשימה. חלק ניכר מן הילדים הנולדים עם מחלה זו מתים בשנות העשרה לחייהם. כמחציתם מגיעים עד גיל 20, ויש בישראל אפילו חולה אחד שהוא היום בן ארבעים. אבל זהו מקרה חריג ביותר.

שכיחות המחלה בישראל היא לידה אחת לכל 1,600 עד 2,000 לידות (מדי שנה נולדים בישראל כ־50 תינוקות חולי סי.אף.). לדברי ד"ר אשר טל מביה"ח "סורוקה", זו גם לערך השכיחות בארה"ב, אבל בכמה ממדינות צפון־אירופה היא קטנה בהרבה אחת לכ־5,000 לידות. שכיחות המחלה בישראל זהה בין כל בני העדות וכן בין יהודים וערבים.

המחלה מועברת בתורשה רצסיבית (נסגנית). פירוש הדבר הוא, שתינוק יכול ללקות במחלה, רק כאשר שני הוריו נושאים את הגן האחראי לה. בכל הריון קיים סיכוי של אחד לארבעה להיוולדו של ילד חולה נוסף, ומכאן החשיבות העצומה באבחון הטרום־לידתי, המאפשר הפלה בעוד־מועד.

בשלב הראשון מנסים הרופאים לאמת את יעילות השיטה על־ידי התאמת החומר הגנטי במשפחות של ילדים עם סי.אף., הנמצאים במעקב במרפאת הילדים של "סורוקה". שלב זה התאפשר הודות לשיתוף הפעולה ההדוק מצד משפחות החולים. הממצאים הראשונים בשלב זה מראים התאמה מלאה בין תוצאות המעבדה ב"סורוקה" לבין התוצאות שפורסמו בספרות העולמית. בעתיד הקרוב יוקם מערך אבחון ראשונים טרום־לידתי של סי.אף. בשיתוף־פעולה בין היחידה למיקרוביולוגיה ולאימונולוגיה של חטיבת הילדים והמכון לייעוץ גנטי.

לפי שעה יאובחנו משפחות מאיזור הדרום, ייקבעו הדרכים הטובות, הזולות והמהירות ביותר לביצוע הסיטה וייערך מעקב אחרי תוצאות הבדיקה. בסיום שלב זה אפשר יהיה להקים במרכז הרפואי "סורוקה" מעבדה אזורית או ארצית לאבחון טרום־לידתי של הסי.אף., שתוכל לשמש גם כבסיס לפיתוח מערך אבחון טרום־לידתי למחלות תורשתיות נוספות בשיטות דומות.

מחשב בודק כשרותם של מזוזות, תפילין וספרי תורה

עשרות מזוזות נבדקות מדי יום באמצעות מחשב אישי של יבמ (PC / AT), עליו מותקנת מערכת מיוחדת לסריקה אופטית.

זאב הראל, מנכ"ל מ.ג.מ. מסר, כי המערכת היא פרי פיתוח משותף של צוות מתכנתים מומחים לאו. ס. אר. ולראשי המכון להוראה וחקר ההלכה שליד משמרת סת"ם (גוף התנדבותי להגנת הצרכן ומניעת הטעיית הציבור בתחום כשרות סת"ם – ספרי תורה, תפילין ומזוזות).

מערכת הסריקה האופטית של מ.ג.מ. והמחשב האישי של יבמ מאפשרים בדיקה מושלמת של מזוזות בפרק־זמן קצר ביותר ובהוצאה נמוכה, בעוד שהגהה ידנית, הכוללת שלש הגהות, נמשכת זמן רב.

ההגהה הממוחשבת מתחלקת לשלושה שלבים: בשלב הראשון נסרק קלף המזוזה באמצעות סורק אופטי. בשלב השני, מעבדים את הנתונים שהתקבלו באמצעות הסריקה האופטית. המערכת בודקת כל אות בנפרד, מזהה אותה, משווה אותה לטקסט הנכון האגור בזכרון המחשב ומסווגת את המידע לקבוצות הבאות: נתונים נכונים, נתונים שגויים ונתונים מסופקים (נתונים שהיה למערכת ספק בזיהוין). בשלב השלישי מתקיים דו־שיח בין המפעיל (בודק סת"ם מומחה ומוסמך) לבין המערכת, שבמהלכו מציגה המערכת על גבי מצג את הטעויות ואת האותיות המסופקות לשיקול דעתו ושיפוטו של הבודק המוסמך.

לשם המחשת הדבר מביא הראל את דוגמת "שאלת התינוק". כאשר זהות האות אינה ברורה (למשל, אם האות היא ז' או ו'), מקובל בבדיקת סת"ם קונווציונאלית להציג את האות המבודדת בפני "תינוק" (ילד צעיר) כדי שיזהה אותה. אם הוא יזהה את האות כאות המתאימה למלה בה היא מופיעה, היא כשרה ואינה נחשבת פסולה; אם ה"תינוק" מזהה אותה כאות אחרת – היא נפסלת. אותה הבדיקה עורך עכשיו סופר סת"ם, כשהמחשב ממלא את תפקיד הסופר, והסופר־סת"ם משמש כ"תינוק". דהיינו, כאשר המחשב מזהה אות לא־ברורה, הוא מציג אותה באופן מבודד בפני הסופר־סת"ם ובמקביל הסופר מאזין למחשב את האות כפי שהוא זיהה אותה. אם האות המוצגת מתאימה, האות כשרה, ואם לא – היא נפסלת.

בגמר הדו־שיח פולט המחשב דו"ח המפרט את מספר הטעויות, מיקומן ואופיין.

נוסף להגהת מזוזות, תפילין וספרי תורה, המערכת של מ.ג.מ. מאפשרת לבצע זיהוי מושלם וחד־ערכי של ספרי תורה ובכך היא מסייעת באיתור ספרי תורה גנובים.

לדברי זאב הראל, נגנבים בארה"ב בלבד יותר מ־2,000 ספרי תורה, בשווי של 30,000 דולר כ"א, מדי שנה בשנה. מאחר שההלכה אוסרת על סימון ספרי תורה, קשה לאתר ולזהות את הספרים הגנובים. "עתה נפתרה הבעיה, שכן בעזרת מערכת הסריקה האופטית אפשר לרשום ולשמור את טביעת האצבעות של כל ספר תורה ובכך לאפשר את זיהויו במקרה הצורך", אומר הראל.

המוסדות הדתיים בארה"ב סיכמו עם המשטרה הפדרלית, שכל ספר תורה יהיה חייב לעבור תהליך של "טביעת אצבעות" בעזרת המערכת הממוחשבת, כדי להקל על זיהויו במקרה הצורך. שיטת הזיהוי החדישה מאפשרת גם להוזיל את עלויות הביטוח מאלפי דולרים למאות דולרים.

בעתיד יופעלו ברחבי אירופה וארה"ב ניידות סת"ם עם מערכות סריקה ומחשבים אישיים של יבמ. הניידות יעברו מקהילה לקהילה ויסרקו את ספרי התורה בכל בית־כנסת. דו"חות הסריקה יישלחו למרכז ההגהה העולמי בישראל להגהה סופית. גם הבדיקה של מזוזות ותפילין תבוצע בניידת, אבל דו"חות ההגהה יסופקו במקום.

סדקים משמיעים קולות

מיוחד ל"דבר"

The Economist

מספר חברות תעופה החליטו לאחרונה לקרקע חלק ממטוסי ה"ג'אמבו" שלהן, לאחר שבחרטומיהם נתגלו סדקים קטנים – סדקים שלפי־שעה אין בהם סכנה מיידית, אלא שקצות הסדק יתפשטו במרוצת הזמן ויגרמו תאונה.

סדקים באלה במבנים מתכתיים של מטוסים, של אסדות קידוח לנפט וכדומה – נוצרים בתהליך איטי, צעד אחרי צעד, עד הגיעם לנקודת השבירה, שלא כמו בסרגל עשוי חומר פלסטי, למשל, שבשעת כיפוף עלול להישבר בבת־אחת. גילוי גדילת הסדקים באמצעים אופטיים הוא עניין מסובך מאוד, אבל היא מותירה סימן אקוסטי מובהק: כל אימת שהסדק עושה "צעד" נוסף בגדילתו, הוא יוצר גל קול בעל תדירות גבוהה מאוד, ההולך דרך פיסת המתכת – ואפשר לגלות קל זה במיקרופונים המותאמים לגלים על־קוליים אלה.

מיקרופון אחד ויחיד המוצמד למבנה מתכתי מסוגל לגלות גדילתו של סדק, אבל הוא לא יוכל לאתר את המקום. שונה המצב כאשר מצמידים למתכת שלושה מיקרופונים כאלה: במקרה זה אפשר לאתר את הסדק המסוכן בשיטת הטריאנגולציה.

השיטה נראית פשוטה, לכאורה. למעשה אין זה כך, משום שהמדובר בצלילים על־קוליים חלשים ביותר, הנבלעים על רקע הרוח, רעש המנועים ותנודות המטוס – במקרה של מטוסים, או הרעש שמקימה אסדת קידוח כאשר היא חשופה לסערות בים.

חברה בריטית יצרה עתה ציוד, המנסה להתגבר על מיגבלה זו. היא מצאה דרך, שבעזרתה יכולים לבודד את רעש התרחבות הסדקים ולבודדו מתוך רעש הרקע. ציוד זה מכיל שמונה מיקרופונים, המוצבים במרחקים של חמישה מטרים זה מזה. האותות הנקלטים במיקרופונים מאוחסנים בתוך מחשב בצורה ספרתית, ואת סרטי ההקלטה שולחים אחר־כך למעבדה ביבשת ושם מפרידים בין הקולות השונים.

אסדות הקידוח נראות כשוק המבטיח ביותר להמצאה זו. שוק פוטנציאלי נוסף מצוי בבודדים גרעיניים. יש הצעה להטמין מיקרופונים כאלה בקירותיו של מיכל הלחץ הגרעיני שבליבת הכור, בשעת בנייתו, וכאשר יתחיל הכור לפעול, יוכלו מיקרופונים אלה לגלות בעוד־מועד כל סימן קל שבקלים של היווצרות סדקים בקירות אלה.

תחליפים חדשניים לעורקים סתומים

מאת דנקה הרניש

בעלי שמות מפורסמים ביותר בתחום כירורגיית כלי הדם התארחו לאחרונה בישראל ותרמו מנסיונם העשיר לדיוני הכנס הבין־לאומי, שנערך בירושלים. בין האורחים מארה"ב: פרופ' דנטון קולי, מחלוצי מנתחי הלב וכלי הדם ואחד המוכחים בעולם, שלפי הספציפיקציות שלהם מייצרים היום ביצורות מבד סינתטי להחלפת עורקים פגועים; ופרופ' הרברט דרדיק, שהגה ומיסד את הרעיון של שימוש בוריד של חבל הטבור כתחליף לכלי דם עורקים.

פרופ' אליהו ענתבי מן המרכז הרפואי ע"ש גולדה (בי"ח "השרון"), שהיה בין מארגני הכנס ושימש כיו"ר שלו, משווה את תפקידה של כירורגיית כלי הדם לזה של המפקחים על התנועה בכבישים. כאשר נוצרים "פקקים" והמפקחים אינם מצליחים להתגבר עליהם, אין ברירה אלא להפנות את כלי הרכב לכבישים עוקפים. דומה לכך המצב בכירורגיית כלי הדם, שתפקידה לספק על אספקת דם תקינה לכל האיברים בגוף.

מכיוון שיש שני סוגים של כלי דם, עורקים ווורידים, מבחינים במחלות כלי הדם בין מחלות הפוגעות בעורקים ובין אלה הפוגעות בוורידים. הראשונות חמורות ומסוכנות יותר, הואיל והדם העורקי הזורם מן הלב אל הרקמות השונות מספק להן חמצן וחומרים חיוניים אחרים, בעוד הוורידים תפקידם להחזיר את הדם ה"משומש" אל הלב. שיבוש באספקת הדם העורקית עלול לגרום נמק – מוות של רקמות, באיברים הפגועים. כאשר משובשת אספקת הדם לאיברים חיוניים, כמו המוח או הלב – אפילו מוות.

תוצאותיה של הסתיידות העורקים

השכיחה שבין המחלות של כלי הדם העורקים היא הסתיידות העורקים – ארטריוסקלרוזיס בלעז. כיום מקובלת הדעה, שתהליך זה מתחיל מוקדם מאוד, ואמנם הסתיידות עורקים קלה מופיעה כבר אצל צעירים. בגיל מבוגר יותר זוהי מחלה שכיחה מאוד.

סיבותיה של הסתיידות העורקים מוכרות רק בחלקן. יש הקשורות בתורשה, ויש גם גורמים המחמירים את הסתיידות העורקים כגון השמנה, סוכרת ועודף שומנים בדם. גורם חשוב אחר הוא העישון. מעשנים "החוזרים בתשובה" אינם יכולים לקוות לביטול הנזקים שכבר נגרמו לגופם על־ידי הניקוטין, אבל הפסקת העישון בולמת התחברה נוספת של המחלה.

עורקים מצריים, כלומר סתומים חלקית, מביאים לליקויים באספקת הדם לרקמות ואלה "מבהירות אותותיהם" בצורת כאב בשעת מאמץ באבר. התבוננות הדם של איבר באבזן גדולה יותר והעורק הפגום אינו מסוגל להעביר את הכמות הדרושה. לדוגמה: כאשר נסתם חלקית אחד העורקים הכליליים, המובילים דם אל שריר הלב, מופיעים כאבים בחזה – מה שקרוי תעוקת לב ("אנגינה פקטוריס" בלעז); כאשר משתבשת אספקת הדם העורקי למעיים בשעת העיכול, מופיע האיסכמיה בצורת כאבים חזקים בבטן, הידועים כ"אנגינה של מעיים"; כאשר הכליה אינה מקבלת אספקת דם תקינה, מתפתחת מחלת יתר־לחץ־דם זו אמנם אינה הסיבה השכיחה ליתר־לחץ־דם, אבל כאשר מתקנים את אספקת הדם לכליה, הרי בחלק מן המקרים מתאזן גם לחץ הדם. גם בליקוי לעורקים הקרויה בפי הרבים "תסמונת הליכות יאריות" ... שכאבים חזקים ברגליים מאלצים את החולה לעצור כדי פעם כלפתו, היא התוצאה ישירה של אספקת דם לקויה – במקרה זה לרגליים, כמובן. במצב של עורקים־מתקדם יותר, הדם שוטף את רקמות הרגליים ... פעולה שהצטברו בעת המאמץ, והכאב חולף.

במצבים חמורים מופיעים כאבים גם בעת מנוחה. בשלב נוסף בהקטנת אספקת הדם נוצרים פצעים. כאשר אספקת הדם נפסקת לחלוטין, התוצאה היא נמק, כלומר – מוות של רקמות.

הסתיידות העורקים היא מחלה כתפשטת, הפוגעת בדרך־כלל את כלי הדם של כל הגוף, אבל בבדיקה חוזרת שונה – מסביר פרופ' ענתבי. בעוקים מסוימים הסתימה קשה יותר, ובאזורים אחרים כלי הדם פתוחים יחסית.

מעקפים טבעיים וסינתטיים

ראשית כירורגיית כלי הדם לפני כ־35 שנה. המאבק הרפואי הסתפק כבר אז לסילוק הסתימות או לעקיפתן על ידי השתלת עורקים עוקפים ("ביפאס" – "מעקף" בעברית), שנלקחו מגוויות. שנים רבות היו בבתי־חולים "בנקים של עורקים" לצורכי השתלה. היום זה כבר היסטוריה. אין משתמשים עוד בעורקים של גוויות כתחליף לכלי הדם. חומרים סינתטיים וגם טבעיים תפסו את מקומם של התחליפים, ששימשו את הרפואה בשנים שעברו.

התחליף הנפוץ ביותר היום לכלי הדם העורקים הוא צינור מבד סינתטי – דקרון, המשמש בתעשיית הטקסטיל. במספר מצומצם של חברות מספקות היום את התצורכת העולמית בעורקי דקרון. התחליפים הטבעיים הם הורידים של החולה, המנוצלים להחלפת כלי דם מקוטר קטן יחסית, ועיקר השימוש בהם הוא ליצירת מעקפים לעורקים הכליליים המספקים דם ללב, וכן לשיפור אספקת דם לגפיים. תחליף אחר, שנכנס לשימוש לפני כעשר שנים, הוא וריד חבל הטבור של יילודים. קוטרו הממוצע הוא כחמישה מ"מ והוא ניתן לשימוש נרחב, לאחר שהורדים את החלבונים שבתוכו כדי למנוע דחייתו על־ידי הגוף המקבל. בארה"ב קיימת היום מעין "תעשייה" הלוקחת חבלי טבור בבתי"ח ליולדות, מעבדת אותם וגם מחזקת את דפנותיהם במעין רשת סינתטית.

הטיפול בהתיכות כלי דם נעשה היום גם ללא ניתוח – מספר פרופ' ענתבי. בשנת 1975 ניסה ד"ר גרונציג בשווייץ טכניקה חדשה של הרחבת עורקים מוצרים על־ידי בלון זעיר, המוכנס לתוך הוריד בעזרת צנתר (קתטר). טכניקה זו הוכיחה את עצמה ותלמידו של ממציא השיטה, ד"ר ארנסט שנייד בציריך, דיווח בכנס על נסיונו והישגיו בהרחבת כלי הדם בגפיים בעזרת צנתר עם בלון.

במחלקתו של פרופ' אליהו ענתבי, מחלקה כירורגית ב' ב"השרון", מבצעים בין 1,200 ל־1,500 ניתוחים בשנה. עיקר העבודה הוא בתחום הכירורגיה הכללית, אבל כשליש מכלל החולים המאושפזים במחלקה סובלים ממחלות כלי הדם. הצוות, שהוא תת־תקני מבחינת היקפו, מטפל במחלקה שתפוסת המיטות בה היא תמיד על־תקנית.

בשבוע שעבר ניתנה הוקרה רשמית לצוות המחלקה, כאשר קיבל את פרס העבודה של קופת חולים ע"ש יואל פלגי. "אל תשאלי אותי, למה אנחנו קיבלנו את הפרס ולא אחרים", אומר פרופ' ענתבי ומוסיף: "אני גאה בזה שהצוות שלי זכה בפרס, ואני חושב שהאחיות והרופאים ראויים לפרס בגלל מסירותם הרבה בעבודה קשה, שנעשית תמיד בחוסך, בטסק ועל רמה מקצועית גבוהה".

צוות המחלקה הכירורגית ב' ב"השרון". במרכז: פרופ' אליהו ענתבי

עירויי סידן ביתיים

נידאל דיאב, בן 3, מן הכפר הערבי תמרה שבגליל המערבי, לוקה ברככת מסוג נדיר ביותר. עקב כך העצמות הארוכות שבגופו, כגון עצמות הרגליים והזרועות, עקומות ויש ליקוי בצמיחתן.

דיאב שהה תשעה חודשים בבית־חולים "רוטשילד" ושם טופל בשיטה חדשנית שפותחה בצרפת. טיפול זה כולל עירויי תמיסות עשירות בסידן – החומר העיקרי המרכיב את העצמות. בתום תקופה זו הסכימו ההורים להמשיך בטיפול זה בבית, ואכן דיאב מחובר למכשיר העירוי רוב שעות היממה, פרט לארבע שעות לפנה"צ, כאשר הוא מבקר בגן־הילדים בכפרו.

אנשי צוות היחידה להמשך הטיפול והמעקב של קופת־חולים במרחב חיפה והגליל המערבי, בראשות ד"ר יוהאן הרטוך, מבקרים מפעם לפעם בביתו של נידאל בתמרה כדי לוודא, שהטיפול הביתי מבוצע כהלכה. בתמונה: ד"ר הרטוך, האחות אלישבע טל ונידאל דיאב.

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

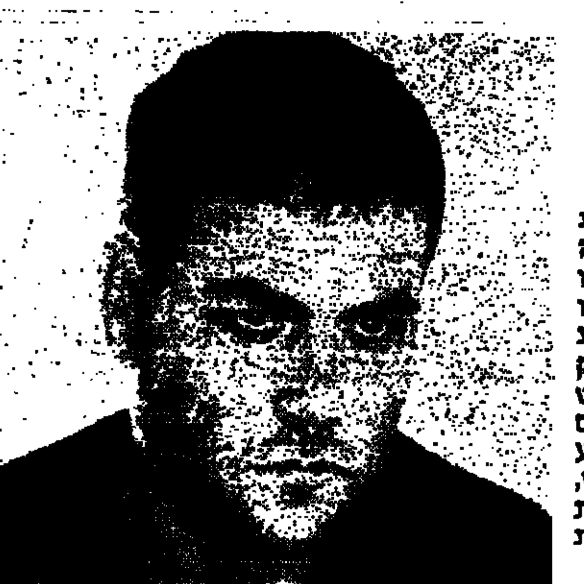

חברת „טלעד" תפיק לטלוויזיה הישראלית תכנית בידור בת שעה עם הזמר **יהודה פוליקר**. הצילומים יערכו ביוון ולשם יטוסו ב־27 בחודש זה פוליקר עצמו ומנהלו האמנותי **יעקב גלעד**, (שגם ינחה את התכנית), הבמאי **ערן ריקליס** והמפיק **יצחק שבתאי**, הצלם **מוני שם טוב**, וכן מקליט ותאורן. הצוות ישהה ביוון כשבוע ימים ויצלם את שיריו היוונים של פוליקר על רקע דלפי ומטאורה ובאיים הידרה, פורוס, ואגינה. אגב, את כרטיסי הטיסה של הצוות „תרמה" חברת התעופה „אולימפיק" ואת שהותו ביוון ממנן משרד התיירות היווני.

ורדה צימרמן

סטלה וליסיצקי במוזיאון ת"א

לפני שנים מספר ביקר **פרנק סטלה** במוזיאון תל־אביב. הוא צפה אז בציורי הגואש של **אל ליסיצקי** לחד־גדיא. בציוריו של ליסיצקי בלטו יסודות של מסורת יהודית בצד השפעות של האמנות הרוסית המתקדמת, ובמיוחד עבודותיו של מלביץ'. בהשראת ציוריו של ליסיצקי לחד־גדיא עשה פרנק סטלה סידרת הדפסים גדולים שיוצגו החודש בתערוכה מיוחדת. במוזיאון תל־אביב. בתערוכה, שתיפתח ב־21 בחודש, יוצגו הדפסיו של סטלה לצד ציוריו של ליסיצקי והמתבונן יוכל להבחין בעבודותיהם של שני האמנים – זו לצד זו – השונים כל כך בסיגנונם. סטלה שימר בהדפסיו את הדינמיות והצבע אך נשאר נאמן לסיגנונו המופשט.

בסוף החודש תגיע ארצה **להקת המחול של בית האופרה של קלן**. הלהקה הוקמה ב־1971 על ידי ארבעה כוריאוגרפים וביניהם מי שמשמש מאז 1979 כמנהלה האמנותי **יוכן אורליך**. בסיורה בארץ תגיש הלהקה, המונה כ־30 רקדנים חמישה ריקודים: *השולחן הירוק* – כוריאוגרפיה של קורט יוס שהועלתה לראשונה על ידו ב־1932; **תרגילים לרקדנים** ו„**הוואלס**" – כוריאוגרפיה של **אורליך**, „**כימרה**" של **ריינה הופמן** ו„ריקוד סקסופון" של **ריצ'ארד וורלוק**. את הלהקה ילוו שני פסנתרנים.

זהו הסיור הרחב ביותר שהיה אי פעם ללהקה גרמנית בישראל. בנוסף להופעות בירושלים (30/4) תל אביב (6/5) וחיפה (4/5) והשתתפותם בפסטיבל עין גב (29/4) תגיע הלהקה למקומות שלהקות מיובאות בד"כ לא מגיעות אליהם כמו: כרמיאל (1/5), גבעת חיים (2/5), כפר מנחם (7/5), ותבל אשכול (28/4).

סלון הספרים הצרפתי

בסלון הספרים הצרפתי, השישי במספר, הממוקם באולם התערוכות של ה„גראנד פלה" מוצבים כ־470 ביתני מכירה. 1,200 הוצאות לאור נוטלות חלק באירוע ושטח הסלון משתרע על 15,000 מ"ר. מספר המבקרים יגיע לסביבות 170,000 איש. בנוסף להוצאות הספרים משתתפים בסלון כל העיתונים המקומיים, הירחונים והשבועונים.

בין הכמויות האדירות של הספרים ניתן למצוא תרגום צרפתי של ספרי הזוהר והקבלה היהודית לצד ספרים מצויירים לעיוורים, שנעשו בעזרת תבליטים. בפרוייקט זה השתתף משרד התרבות הצרפתי. ספרים אחרים שתופסים מקום בולט הם ספרי הקולנוע, ביניהם ביוגרפיות של אורסון וולס, ספרו של פראנסואה טריפו וספר חדש שיצא בימים אלו על היצ'קוק.

באחד הדוכנים ניתן לרכוש את האנציקלופדיה לתולדות ישראל, סדרה מהודרת המכילה צילומים וטקסטים הנוגעים לארועים מדיניים, תרבותיים וחברתיים שעברו על מדינת ישראל מאז הקמתה. בדוכן אחר מוצג אלבום מהודר של הצייר הישראלי אביגדור אריכא, מלווה בטקסטים של ברברה רוז, ריצ'ארד שניו וסמואל בקט, אותו מרבה אריכא לרשום.

בשטח הצילום מוצגת בסלון סידרה של ספרי כיס לצילום משל הנרי קרטייה ברסון, רוברט פרנק, ברוס דווידסון ואחרים.

מחלקה אחרת עוסקת בספרי הקומיקס לילדים ומבוגרים בהם ניתן למצוא הכל, החל ממדע בדיוני ועד תגובות פוליטיות וסאטירות חברתיות.

אביתר שטרן, פאריס

לקראת שידור

ממשיך לרקוד

שלמה ארצי, תקליט חדש. הערב ב„עד פופ"

ארבעה סרטוני וידאו חדשים של **שלמה ארצי** בהם הוא מבצע שירים מתוך תקליטו החדש „**לילה לא שקט**", שיצא בימים אלה לשוק, יוקרנו הערב בטלוויזיה בתכנית „עד פופ". „קיבלנו עודף ממיליון דולר", אומר אייל גפן מחברת ההפקה. בכל זאת, מתעקשים שם, שילמו סכום נאה עבור הפקת הסרטונים. **בני כרמלי** ביים על פי תסריט של ארצי. הבסיס הוויזואלי של הסרטים הוא צילום של ארצי המזמר במחסן של „אירגונית" (באותו מקום ממש בו נערכות מסיבות פורים הנודעות) ובתוך אלה שזורים רמזים אילוסטרטיביים על משאי השירים. אלה עוסקים שוב ברדיו, ריקוד, לילה והרבה נשים בכל מיני גילים. בראיון ל„עד פופ" ביקש **מנחם גרנית** שארצי **ולואי להב**, המפיק המוסיקלי, יסכימו איתו שיש המשכיות בין תקליט זה לבין תקליטו הקודם „ריקוד". הם סירבו.

המיתקפה הארצית הזו, היא חלק מאסטראטגיה חדשה ,בה ייצא ארצי גם במופע, בליווי תזמורת רבת משתתפים. ארבעה הלהיטים שיושמעו ב„עד פופ" הערב, יהיו „ריקוד לא נשכח", „סייסטה מקומית", „הרדיו הישן", ושיר הנושא „לילה לא שקט".

אמיר רותם

הטנור של בריטן

עם מותו של סר פיטר פירס

מאת ישראל דליות

כל מי ששמע אי פעם הקלטה, שידור או ביצוע פומבי של הסרנדה לטנור, קרן וכלי קשת מאת בנג'מין בריטן עם סר פיטר פירס יש להניח שהיתה זו בשבילו חוויה נדירה. תפקיד השירה ביצירה זו, כמו במקרים רבים אחרים, נוצר על־ידי בריטן במיוחד למען פירס. הטנור הגדול הצטיין בזמרה מדויקת, עשירה בהבעה המבטאת את כל הגוונים הדקים שבתפקיד. (הקלטה מומלצת של הסרנדה בהשתתפות פירס ובניצוח המלחין. דקא. אס. איקס. אל. 6110).

את קולו האופייני המיוחד של פירס אפשר לזהות מיד מבין קולותיהם של טנורים אחרים. עם מותו, לפני כמה ימים (ב־4.4), בגיל 76, בעיר החוף הקטנה אולדבורו, תחסר בחיי המוסיקה בבריטניה אישיות מרכזית, אצילה ובעלת השפעה.

פירס בחר לחיות ולמות באולדבורו, העתיקה הציורית, שבה גם התגורר ופעל ידידו הנאמן. בעיר זו ייסד בריטן ב־1948 את פסטיבל המוסיקה השנתי שאותו ניהל במשך שנים רבות. שני המוסיקאים, המלחין והזמר, שיתפו פעולה (ברסיטלים, קונצרטים, הפקות אופראיות והקלטות) מאז 1937 ועד מותו של בריטן ב־1976. בזמן מלחמת העולם השניה שהו ביחד, תקופה מסוימת, בארה"ב. פירס שר למעשה את כל תפקידי הטנור העיקריים באופרות וביצירות אחרות של בריטן: „פיטר גריימס", „אלברט הרינג", „בילי באד", „מוות בוונציה", „חלום ליל קיץ" ואופרות אחרות וכן „רקוויאם המלחמה" „סימפונית האביב" ועוד. הוא משתתף בכל ההקלטות של יצירות אלה בניצוח המלחין. בייחוד נודע להתהילה תפקידו, המעורר כבוד, כדייג פיטר גריימס באופרת המופת של בריטן שבוצעה לראשונה ביוני 1945. ההקלטה המעולה, בניצוח בריטן ובהשתתפות פירס, מוסרת את כל היופי והעוצמה של האופרה. (הפקת הקובנט גארדן. דקא.אס.איקס.אל.2־2150). זוהי הקלטת חובה לכל אספן תקליטים המכבד את המלחין, את הזמר ואת עצמו. נוסף על היותו פרשן מובהק של בריטן נחשב פירס למבצע נבחר של יצירות באך, „לידר" של שוברט, עיבודים של שירי עם (רובם עיבודיו הנהדרים של בריטן) וגם של אופרות מפורסמות כמו: „חליל הקסם", „ריגולטו", „הכלה המכורה", „לה בוהם", „סיפורי הופמן". ישנן הקלטות מצויינות גם של הרפרטואר הזה. ב־1978 הוענק לו תואר אבירות ע"י המלכה. ב־1975, זמן קצר לפני מותו של בריטן, ביקרו השניים בפיורדים במערב נורווגיה. המלחין החולה התשוש רצה להתנפש ולנוח ולבקר את ביתו של גריג בטרולהאוגן. היה זה מסעו האחרון מחוץ לאנגליה.

פירס התלווה אליו ועזר לו „כדי שיוכל לראות, אולי לאחרונה, משהו מיופיו של העולם שבו יצר כל כך הרבה יופי מוסיקלי" – כפי שסיפר לעתונאים. אין ספק שהוא עצמו כזמר וכידיד תרם משמעותית ליופיה של מוסיקה זו. –

[redacted]

עמליה ארבל בהרצליה הצעירה

הגלריה של **עמליה ארבל** ששכנה בפינת הרחובות בן יהודה וארלוזורוב בתל אביב נסגרה לא מכבר. עמליה ארבל מפתיעה ופותחת מחדש את הגלריה, הפעם ב„פינת הרחובות בן יהודה וארלוזורוב, אבל בהרצליה.

הגלריה תפתח את שעריה ביום ד' הקרוב, בתערוכה מציורי **פרנקל** (פרנל), במלאות חמש שנים למותו.

הגלריה החדשה ותהיה המשך לקודמתה ועמליה ארבל תשתף בה פעולה עם **נחמה גוטליב**. לצד התערוכות המתחלפות במקום, הכוונה היא לקיים במקום פעילויות מחול, תיאטרון, ערבי שירה, מוסיקה וספרות.

שאנסון פולני

הזמרת אווה דמרצ'יק להופעות בארץ

בחזותה היא מזכירה את ג'ולייט גרקו אף שאמרגניה ומעריציה מגדירים אותה כ„פיאף הפולניה". בהשוואה לשאנסון הצרפתי, סגנון שירתה של אווה דמרצ'יק דרמטי „וכבד" יותר, סיגנון אופייני לזמרות־שחקניות פולניות כאווה פרוצנל הנחשבת לאחת ה„פרשניות" הטובות של שירי ברכט וויל. יש פולנים הרואים בה את ממשיכת דרכה של מרתה מירסקה, שהיתה אחת הזמרות המפורסמות ביותר בפולין בשנות ה־40 וה־50. מירסקה שאבה את הרפרטואר הפולני שלה ממקורות סלביים מובהקים. הלחן של אחד משיריה הידועים היה עיבוד של קטע מתוך מחול סלבי של דבוז'אק. דמרצ'יק שיתפה פעולה עם מלחינים מודרניים. התפנית המשמעותית בקריירה שלה החלה. כשאנדז'י זריצקי התחיל להלחין עבורה שירי משוררים. דמרצ'יק הקפידה בבחירת הטקסטים. הרפרטואר שלה כולל שירים של אוסיפ מנדלשטאם, מרינה צוויטאייבה, יוליאן טובים.

אווה דמרצ'יק נולדה בקרקוב. במהלך לימודיה – היא היתה סטודנטית לארכיטקטורה – החלה לשיר במועדון הקברט של הסטודנטים „צירוליק". ביוני 1962 הופיעה לראשונה בקברט הספרותי „פיבניצה פוד בארנאמי". כמה משיריה, ובמיוחד „קרוסלה עם מוזנות" היו ללהיטים. כעבור שנה הספיקה כבר לזכות בתואר „המבצעת הטובה של השנה" שהוענק לה על ידי איגוד העיתונאים וב־1964 הופיעה לראשונה בחו"ל. הופעתה באולם „אולימפיה" בפאריס פירסמה אותה באירופה והיא נעשתה לזמרת מבוקשת. היא הוזמנה להופעות בשוודיה, בבלגיה, בגרמניה, בארה"ב ובקנדה. אך רק ב־1967 הופיעה לראשונה בברה"מ. בראשית שנות ה־70 הגיעה שמעה גם למקסיקו ולקובה. בקובה היתה פופולארית במיוחד והיא ערכה במדינה זאת ארבעה סיורים במרוצת שלוש שנים (מ־1973 עד 1977).

בשנים האחרונות מיעטה להופיע בפולין. הקונצרט האחרון שלה התקיים בפוזנן ב־1980 ושודר בשידור ישיר בטלוויזיה. לפני שנה הופיעה בפעם הראשונה בספרד. לסיור זה הוסיפה שיר חדש לרפרטואר שלה, „דקל בודד" שאותו שרה בספרדית למוסיקה שהלחין זריצקי למילותיו של המשורר ניקולס גילן. אך במשך יותר מ־20 שנה היא דבקה ברפרטואר הקבוע שלה: „גוף שכוזה" מאת שמידט וקוניצ'ני, „נשיקות" מאת יאסנוז'בסקה־פאבליקובסקה, „הוואלס הגדול" מאת טובים וקוניצ'ני ועוד.

את דמרצ'יק מביאים לישראל במבצע הפקה משותף האמרגנים ליליאן שרף, פנחס פוסטל ומשה יוסף. לרפרטואר שלה בישראל, מבטיחים לנו, יתווספו כמה שירים באידיש. היא תתחיל בהופעותיה ב־22 בחודש בהיכל התרבות.

מירי פז

מירוץ הפסנתרנים: מבצעים טובים זקוקים למזל

שיחה עם הפסנתרן הישראלי דניאל עדני, המבקר עתה בארץ

מאת ישראל דליות

בימים אלה, כשבתל־אביב מתנהלת תחרות הפסנתר החמישית ע"ש רובינשטיין, אין להתעלם מהופעות פסנתרניות „רגילות", שלא במסגרת תחרותית.

הנה, למשל, הפסנתרן הישראלי דניאל גורטלר, בן ה־21, הלהיב בשבוע שעבר את הקהל הירושלמי בנגינתו המוצלחת, בקונצ'רטו ברה מינור מאת מוצרט עם תזמורת ירושלים. לפני שנה הוענק לו הפרס השלישי בתחרות בז'נווה ובספטמבר אשתקד זכה בפרס השני בתחרות במינכן. הוא כבר ניגן עם תזמורות וברסיטלים באירופה. הופעתו האחרונה בירושלים היתה חלק מן הזכייה בפרס. הקלטת נגינתו תשודר בתשע תחנות שידור אירופאיות. גורטלר, יליד הארץ, תלמידו של אריה ורדי, נמצא בתחילת דרכו. יש לו סיכויים טובים לקאריירה מבטיחה.

לעומתו דניאל עדני הוא אחד מהפסנתרנים הישראלים המנהלים קאריירה בין לאומית מוצלחת. הוא מבקר בקביעות בארץ. לפני שבוע הופיע בארבעה רסיטלים בירושלים ובת"א (שניים עם הצ'לן הישראלי רפאל זומר).

עדני ניגן לראשונה בפומבי בהיותו בן 12, בעיר הולדתו חיפה. ארבע שנים לאחר מכן המליץ עליו יהודי מנוחין ואליו הצטרפו מוסיקאים כקלאודיו אראו וקליפורד קרזון. נוסדה קרן למימון המשך לימודיו. ב־1969 יצא לפאריס ולמד אצל פרלמוטר בקונסרבטוריון שם. את הלימודים הנמשכים, בדרך כלל, שנתיים סיים כעבור שנה וזכה בפרס ראשון. הופיע ברסיטלים בערים שונות ועם גדולי המנצחים והטובות בתזמורות באירופה, בארה"ב ובמזרח הרחוק. בארץ, לראשונה עם הפילהרמונית, רק בשנה שעברה. מאז 1970 מקליט עדני לחברת אי.אם.איי. עד עתה הוציא יותר מעשרים אלבומים אריכי נגן. הביצועים והפרשנויות שלו ליצירות דביסי, שופן, מנדלסון, גריג גריינג'ר ואחרים זכו לשבחים רבים. עדני גר כיום בלונדון, משם הוא יוצא לסיורי קונצרטים. נפגשנו איתו לאחר הרסיטל המשודר בירושלים (במסגרת „אתנחתא").

„אתה יודע", גילה לי, „שידור ישיר דורש ריכוז ומאמצים מיוחדים". „מדוע?" חקרנו. „היות ואולי עשרות אלפי מאזינים צמודים למקלטים. מקשיבים לך. ייתכן ומקליטים אותך ובודקים אם אתה מפספס. קורה שמוסיקאים מקצועיים, מנצחים ומלחינים, נמצאים ביניהם. בהקלטה אפשר לתקן, בשידור כל שגיאה קטנה עולה בבריאות".

– למה בחרת לשבת בלונדון?

במקרה יצא כך. מאז שהתחלתי בפעילות כפסנתרן סולן. לונדון היא, כידוע, אחת מבירות המוסיקה החשובות בעולם. אני מבקר לפחות פעמיים בשנה בארץ. יש לי הורים בחיפה ואחות בת"א. אוהב לנגן לקהל הישראלי.

– מה דעתך על חשיבותן של תחרויות לנגנים?

אין להן חשיבות מרובה. אף על פי שפסנתרנים צעירים רבים זקוקים להן. עדיפים, למעשה, פרוטקציה, קשרים והמלצות טובות. יש פסנתרנים עם סגולות מעולות, הבנה מוסיקלית מעמיקה ויכולת טכנית, המנגנים בתחרות בעצבנות ובלחץ ויוצאים מתוסכלים לגמרי. אחרים, יותר מחושלים, מסוגלים להרשים ולהפתיע, במהלך התחרות, בפרשנויות המקוריות שלהם. לאחר מכן מסתבר שאינם מתפתחים כפי שציפו השופטים והמבקרים.

– האם נטלת חלק בתחרויות?

השתתפתי בזמנו בשתיים. זרקו אותי לפני חצי הגמר בשתיהן. לשתי התחרויות הבין־לאומיות היוקרתיות ביותר כיום אין כניסה לישראלים: ע"ש צ'ייקובסקי במוסקווה וע"ש שופן בוורשה. שתיים אחרות, בלידס שבאנגליה ותחרות ואן קליברן בארה"ב מציעות לזוכים אפשרויות חלומיות. תחרות רובינשטיין, עם כל חשיבותה, אינה מציעה הפעם למנצחים בה תנאים כה פנטסטיים של סיורים והקלטות, כפי שהיה מקובל בתחרויות הראשונות.

– מה סלל את הדרך לקריירה שלך?

לא פרס בתחרות, אלא הרסיטל הראשון שלי ב־1970 ב„אולם ויגמור" בלונדון. היה זה הימור גדול. למזלי היו באולם המלא מושובי מבקרי המוסיקה הלונדוניים שמצאו לנכון לשבח אותי. זו היתה מעין סנסציה. הפסנתרן הנפלא גזה אנדה הפתיע אותי, עד לפיק ברכיים, בנוכחותו באולם. החומנתי להשתתף ב„כיתת אמן" שלו בציריך, שאותה סיימתי כמשתתף המוצלח ביותר. גם מפיק ראשי מחברת תקליטים חשובה שמע אותי. המנצח אוטו קלמפרר באות, לאחר הרסיטל, שאנגן בשבילו. הוא הזמין אותי להופיע כסולן בניצוחו עם תזמורת „פילהרמוניה החדשה". צירוף מקרים מפתיע. היה לי מזל.

– מזל או כישרון?

כדי להצליח כפסנתרן אתה צריך שמונים אחוז מזל. 15 אחוז כישרון וחמישה אחוז עבודה. מבצעים טובים זקוקים להרבה מזל.

– איזה מלחין מעסיק אותך במיוחד?

זה שיוצא לי לנגן בתקופה זו או אחרת. הקלטתי בקארדיף בוולס לאחרונה סידרה של שש תכניות מיצירות גריג, בשביל הבי.בי.סי, לשידור בכל האיים הבריטיים. גריג הוא מגדולי המלחינים לפסנתר. אין מחשיבים די את גדולתו והישגיו. גם השירים שלו נפלאים וגם שלוש הסונטות לכינור וזו לצ'לו. ההקלטה שעשיתי בזמנו של כל הקטעים הלירידיים זכתה לשמחתי להצלחה. במקרים אלה גריג העסיק אותי. בביקור הזה בארץ השלמתי, יחד עם רפי זומר, להקליט ל„קול ישראל" את כל היצירות לצ'לו ולפסנתר של המלחין הצרפתי מארטינו. זה לקח לנו כשלוש שנים. מארטינו מעסיק אותי כעת. מלחין מצויין.

– האם אתה מלמד, נוסף להופעותיך?

מחוץ לנגינה כסולן אני אוהב לבצע מוסיקה קאמרית וללמד קבוצות ועל בסיס פרטי. לאחר שאשתתף בקייץ בפסטיבלים בפינלנד אמשיך ליפאן. שם אלמד בטוקיו כשמונים תלמידים פסנתרנים. אהיה גם שופט בתחרות־פסנתר מקומית בסאפורו. בבקורי הופעות באוניברסיטאות. יוצא לי, מדי פעם, להדריך בכיתות אמן מרוכזות. אשמח מאד, כמובן, אם יזמינו אותי פעם לתת כיתת אמן בישראל. אם נחזור לתחרויות, אלה המתחרים צריכים לעשות כל מאמץ כדי להצליח. למשתתפי תחרות רובינשטיין השנה ברצוני לאחל הצלחה וסיפוק, גם אם לא יזכו בפרס.

אמני חיפה לקראת ה„מרתון"

מאת אריאלה ראובני

ההכנות לקראת המרתון – תערוכת ציורים שנתית של אמני חיפה והצפון שתיערך בהול המועד פסח, נכנסה בימים אלה להילוך גבוה. מבין 400 חברי אגודת הציירים והפסלים בחיפה והצפון הביעו כ־200 את רצונם להשתתף במרתון אשר בסיומו יוענק לזוכים פרס על שם שטרוק. אשתקד הציגו חברי האגודה את תערוכתם השנתית במסגרת מוזיאון חיפה לאחר שעמדו בפני ועדת שיפוט מקצועית ורבים ערערו על הקריטריונים של חברי הועדה. השנה תסתפק האגודה ככל הנראה בוועדת שופטים מקצועית שאיננה קשורה במוזיאון.

המתחרים יציגו בשלושה מחזורים כשכל אחד מהם יימשך שבוע ומתוך כלל התצוגות ייבחרו הזוכים שעבודותיהם יוצגו לאחר מכן בתערוכה הכללית באודיטוריום בחול המועד פסח.

הידיעון החודשי של אגודת הציירים והפסלים בחיפה שיצא לאור בימים אלה מציין כי אמני חיפה הם היחידים „העומדים במשימה של עריכת תערוכה כללית שנתית" בעוד שהאגודות העמיתות בירושלים ובתל־אביב חדלו לעשות זאת עוד לפני שנים אחדות. בידיעון מוקדש קטע לוויכוח בין האגודות על תפקידיהן. בעוד שחברים פעילים באגודה בתל־אביב טוענים כי אל להן לאגודות להיות „קבלן תערוכות", אלא להתרכז בעיקר במאבק לקידומו של האמן היוצר בישראל, תובעים פעילי האגודה בחיפה לרכז את עיקר הפעולה ביצירת מקומות לתצוגה לאמנים. החיפאים מציעים לדרוש מכל שלטון מקומי להקים גלריה עירונית לאמניה, שבמסגרתה יוכל כלל ציבור האמנים, ללא מיגבלה של זרם או רמה, להציג את יצירותיהם והאגודה תהיה מיוצגת בכל מיתקן אמנותי־ציבורי.

לעומתם טוענים החברים באגודה התל־אביבית, כי הפעילות של מוסדות האגודה צריכות להתרכז בתחום ההישגים הסוציאליים הדומים לאלה של סקטורים מקצועיים אחרים, הן בתחום הגברת התמיכה באמצעות מילגות, הכרה ברכישת יצירות אמנות כ„הוצאה מוכרת", פנסיה, מאבק על אי החלת מיסי ארנונה עירוניים מוגדלים על שטחים בתוך מגורי אמנים המיועדים לסטודיו וכן שחרור חומרי אמנות ממיסים. עוד תובעים חברי האגודה בתל־אביב העברת חוקים בכנסת אשר יבטיחו תחרויות ציבוריות הוגנות שבהן יינתנו לכל האמנים תנאים והזדמנויות שוות להתמודד על הזכות להשתלב ביצירות אמנות בסביבה ובתערוכות של אמנות ישראלית מקורית ללא הגבלת זרם זה או אחר.